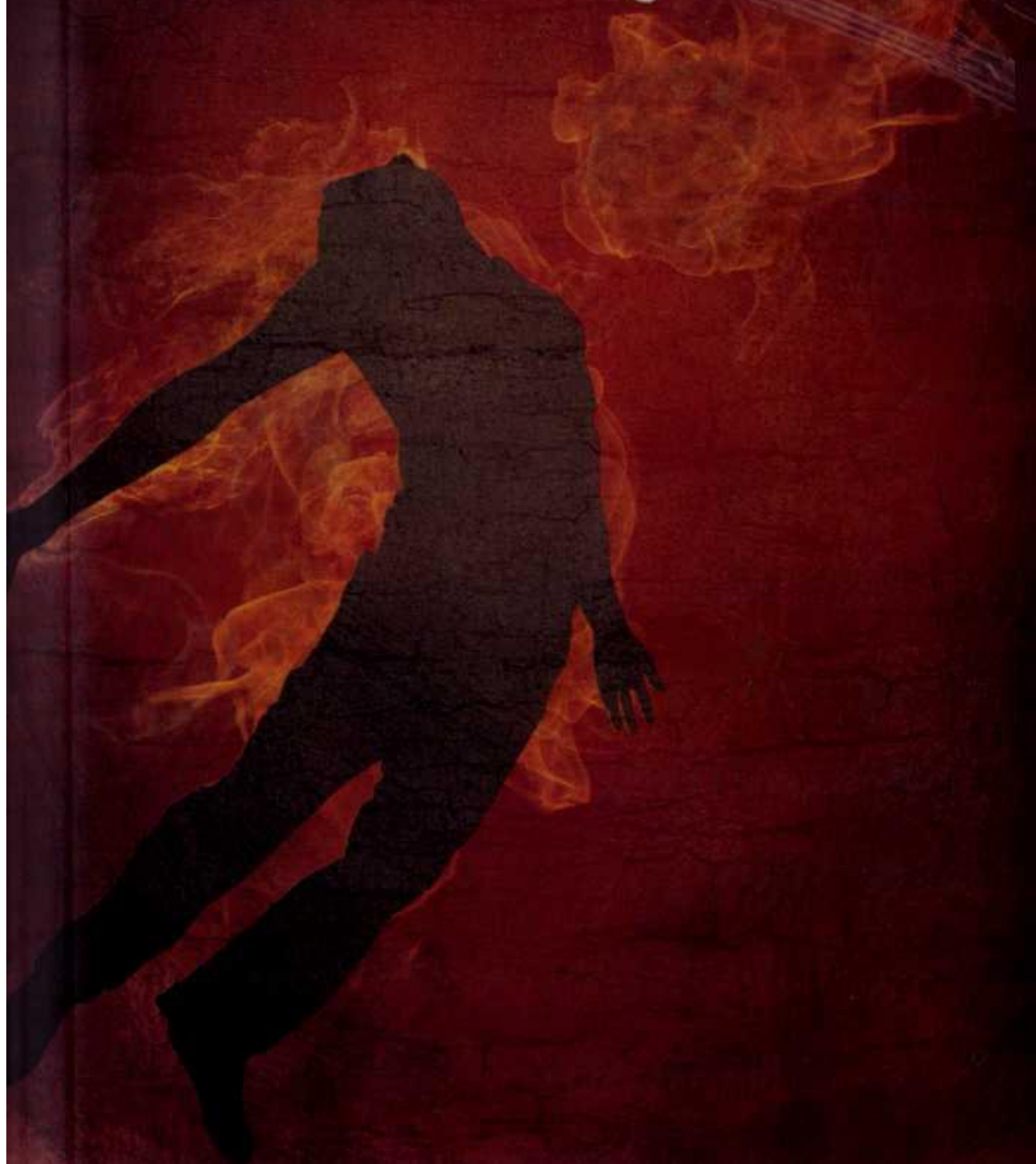
OMER EL-EŠKAR

Tajanstveni svijet džina i šejtana



...govorilo se da se neki čovjek predstavljao kao dobar i bogobojazan i da je u to vrijeme. kad još nisu postojali avioni i auta. polazio na hadž uoči Arefata. boravio s hadžijama na Arefatu. prenio im poruke svojih bližnjih i prijatelja, a od njih uzimao poruke za ove, te bi se vraćao sljedeće noći. Mnogi su Ijudi vjerovali da je on dobrT. unatoč tome što nije obavljao sve hadžske obrede: nije boravio na Mini predviđeno vrijeme i nije bacao kamenčiće na džemretima. No. Sveznajući je Allah htio da se njegova prevara razotkrije i da Ijudi saznaju kakav je ustvari taj čovjek. Naime. kad je bio na samrti. pozvao je najstari- jeg sina i obavijestio ga da će svake godine uoči Arefata po njega doći deva što će ga odnijeti na Arefat. Sljedeće godine. pošto je deva došla. sin ju je uzjahao. a kad ga je odnijela u pustinju. stala je i obavijestila ga da je ona - šejtan kojeg je njegov otac obožavao padajući mu ničice pa mu je zauzvrat pružao usluge. I kad je sin odbio učiniti sedždu i zatražio utočište u Allaha. šejtan je ostavio mladića usred pustinje. Svemogući Allah odredio je da se sin ipak vrati živ i da narodu kaže istinu o svom ocu nevjerniku...

Nasiov originala ‘Alemui'džinni veš-šejatin
Autor
Omer el-Eškar
Naslov prijevoda Tajanstveni svijet džina i šejtana
Prijevod
Abdurrahman Kuduzović
Lektura Minareta Čolić
Korektura Semsada Džanić
Izdavač
Džemat ”Ikre” München

Autor
Omer el-Eškar

TAJANSTVENI SVIJET DŽINA I ŠEJTANA



München, 2012.

U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!

Predgovor prvom izdanju

Neka je hvala Svevišnjem Allahu, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo, Njemu se utječemo od zla naših duša i naših loših djela.

Onoga koga Allah uputi niko ne može u zabludu odvesti, a koga u zabludu Allah odvede, njemu niko ne može na Pravu stazu ukazati.

Svjedočim da nema istinskog božanstva osim Allaha, Koji nema saučesnika, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik.

Neki će ljudi kazati da se o džinima i šejtanima treba pisati samo radi obrađivanja informacija, i zato preferiraju da se ova tema površno studira, ne razmišijajući dublje o suštini nevidljivog svijeta džina i šejtana. Isto tako, drže da je korist od izučavanja ove tematike ograničena i da rieznanje u vezi s tim ne šteti čovjeku. Ovo njihovo mišljenje ja neću do u detalje pobijati; a ono je, svakako, pogrešno.

Čovječanstvo troši nepojmijivo velike sume novca u dokazivanju, odnosno negiranju postojanja života na drugim planetama prostranog svemira. Da, troše dragocjeni novac pomoću kojeg bi se mogli izgraditi čitavi gradovi i osnovati države, dok velikim dijeiom Zemlje hara glad.

K tome, znanstvenici u to ulažu veliki trud i mnogo vremena.

Šta onda reći u vezi s izučavanjem živih, razumnih bića Što žive s nama, na našoj planeti, borave u našim kućama, jedu i piju s nama, koja su u stanju unistiti ljudski um i upropastiti srce, potaknuti nas da se sami uništimo, da jedni druge ubijamo, navesti nas da jedni druge obožavamo, odnosno da obožavamo neko drugo stvorenje, eda bi na nas navukli Allahovu, dželle šanuhu, srdžbu čiju bismo posljedicu zasigurno osjetili. Stoga uvijek imajmo na umu da one koji se dignu protiv Svevišnjeg Allaha naposlijetku čeka vatra razbuktala.

Inforrnacije koje nam se nude u kur'anskim ajetima i Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, vjerodostojnim hadisima vrednije su od suhog zlata. Naime, pomoću Kućana i hadisa otkrivamo tajne svijeta džina i šejtana, detalje njihovog života, ali saznajemo i intenzitet neprijateljstva koje gaje džini i šejtani prema Ijudima te bivamo svjesni neprestanog truda što oni ulažu da bi nas odveli u zabludu i upropastili. Govoriti o džinima i šejtanima važno je i zato što je Sveznajući Allah o njima objavio rnnoge ajete u Kur’anu.

Proučavalac Kur’ana i hadisa svjestan je da je čovjekov život ustvari samo velika borba između čovjeka i šejtana, koji želi čovjeka upropastiti, dok se čovjek kojeg je Plemeniti Aiiah pomogao Svojim svjetlom bori da se održi na Pravom putu i da pomogne drugim ijudima da se održe na njemu. Na tome se putu mora boriti protiv neprijateija koji zadire u dubinu njegove duše, vesvesama, hrđavim mislima napada srce, koji u njemu budi raznorazne žeije, potiče na ostvarenje snova i nastojanja... Isto tako, čovjek mora uvijek preispitivati svoje ciijeve, bliske i daleke, eda bi pouzdano znao čini li djela koja Allah voli, s jedne, i da bi se sačuvao od neprijatelja koji ga želi zaulariti i voditi kao što zemljoradnik vodi tegleću marvu, s druge strane.

Objedinio sam šerijatske tekstove što se bave pitanjem džina i šejtana te izjave autoritativnih islamskih učenjaka s tim u vezi, pa sam ih prostudirao i pripremio ovu knjigu koja se sastoji od šest poglavlja.

U prvom poglavlju dao sam osnovne informacije u vezi sa svijetom džina i šejtana. Govorio sam o materiji od koje su stvoreni i načinu njihovog stvaranja, njihovim imenima i vrstama, hrani, piću i sklapanju braka, mjestima na kojima borave, životinjama s kojima žive i jahalicama kojima se služe, a na kraju poglavlja govorio sam o moći koju im je Svemogući Allah dao.

U drugom sam poglavlju objasnio radi čega su džini i šejtani stvoreni, govorio sam o načinu dostavljanja Božijeg zakona i propisa njima te o sveobuhvatnosti Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstva.

Treće (najvažnije) poglavlje ove knjige podijelio sam na šest studija,

pa sam, s dokazima, govorio o okrutnom neprijateljstvu između čovjeka i šejtana te o Aliahovom, dželle šanuhu, upozorenju na njihovo neprijateljstvo. Zatim sam govorio o šejtanovim bliskim i dalekim ciljevima. Nakon toga sam razmatrao načine na koje šejtan zavodi čovjeka. Pa sam nešta zapisao o šejtanovom predvođenju te borbe i o vojsci kojom raspolaže. Zatim sam razmatrao spletke kojima šejtan spletkari protiv čovjeka. A poglavlje sam završio govoreći o šejtanovim vcsvesama (zlim mislima i sumnjama), njegovom oružju
pomoću kojeg navodi ljude na poroke i sije nered među njima. Tu sam objasnio nekoliko stvari za kojima posežu šejtani u zavođenju ljudi: pretvaranje u određene likove, obraćanje Ijudima i šteti koja iz toga proizlazi, spiritizam (dozivanje duhova) - je li to mogućno i kakva je veza između spiritizma i šejtana, a potom sam razmatrao pitanje poznaju li džini budućnost i o šteti koja proizlazi iz uvjerenja onih ljudi koji vjeruju da džini znaju šta će se u budućnosti dogoditi. Ovo sam poglavlje završio razmatranjem veze između džina i Ietećih tanjira.

U četvrtom sam poglavlju govorio o oružju kojim se musliman mora naoružati da bi mogao voditi borbu protiv šejtana.

U petom poglavlju govorio sam o iiječenju šejtanovog đodira.

A u šestom (posljednjem) poglavlju razmatrao sam mudrost postojanja šejtana.

Na kraju, molim Svemogućeg Allaha da iz ove knjige izvuku onosvjetsku korist autor - prestižnu nagradu, izdavač i čitalac, da nas zaštiti od šejtana i stavi u okrilje Svoje brige i pažnje, a On je, zaista, divan zaštitnik i divan pomagač.

Neka su mir i spas Resuiullahu, sallallahu alejhi ve sellem, njegovoj časnoj porodici i svim ashabima.

dr. Omer el-Eškar U Kuvajtu 28.10.1398. /30.9.1978.

1. POGLAVLJE
OSNOVNE INFORMACIJE U VEZI SA SVIJETOM DŽINA I ŠEJTANA
DŽINI - ZASEBAN SVIJET

Džini su zaseban svijet, potpuno neovisan od našeg svijeta i svijeta časnih meleka. Pa ipak, između džina i ljudi postoje stanovite zajedničke osobine: i jedni i drugi imaju razum i slobodu izbora u činjenju dobra i zla. Doduše, džini se od ljudi razlikuju u nekim stvarima, a najvažnija razlika jest materija od koje su džini stvoreni. Ibn Akil, rahimehullah, zapisao je: ”Džini su nazvani tim imenom jer su nevidljivi i skriveni. Glagol dženne znači: biti skriven.”[1] Da su džini i šejtani nevidljivi, časni Kur’an jasno potvrđuje: ”On vas vidi, on i vojske njegove, odakle vi njih ne vidite.” (EL E'raf, 27)

MATERIJA OD KOJE SU DŽINISTVORENI I ’NAČIN NJIHOVOG STVARANJA

I. Od čega su džini stvoreni?

Svevišnji Allah izvijestio nas je da su džini stvoreni od vatre: ”...a još prije stvorili smo džinc od vatre užarene” (El-Hidžr, 27); ”...a džina je stvorio od plamena vatre..." (Er-Rahman, 15). Kometirajući sintagmu

[1] Akamul-merdžan, str. 7.

plamen vatre, Ibn Abbas, Ikrima, Mudžahid, Hasan eb Basri i neki drugi komentatori Kur’ana rekli su da se to odnosi na završetke plamena, a po drugoj verziji, na čisti plamen i njegov najvreliji dio.[2] Imam En-Nevevi zapisao je sljedeće: ”Izraz maridz odnosi se na plamen što je pomiješan s crnilom vatre.”[3]

U Aišinom, radijallahu anha, predanju stoji da je Aliahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sijedeće: ”Meleki su stvoreni od svjetlosti, džini su stvoreni od plamena vatre, a čovjek je stvoren od onoga što vam je već opisano.”[4]

II. Kada su dzini stvoreni?

Nesumnjivo je da su džini stvoreni prije čovjeka, na osnovu Allahovih, dželle šanuhu, riječi: ”Mi smo stvorili Adema od ilovače, od blata ustajalog, a još prije stvorili smo džine od vatre užarene” (El Hidžr, 26, 27). Neki prvaci smatraju da su džini stvoreni prije čovjeka na hiljadu godina, ali za takvu tvrdnju ne postoji dokaz u Kur’anu niti u hadisu.

III. Kako džini izgledaju?

Kako džini izgledaju, kakav je njihov oblik i koja čula imaju - sve to znamo samo u onoj mjeri u kojoj nas je dragi Allah izvijestio.

Pouzdano znamo da imaju srce, oči i uši: ”Mi smo za džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju - a njime ne shvataju, oni oči imaju - a njima ne vide, oni uši imaju - a njima ne čuju; oni su kao stoka,

čak i gori...” (El Eraf, 179). Isto tako, šejtan ima glas: ”'I zavodi glasom svojim koga možeš...'” (El- Isra, 64). U hadisima se navodi i to da šejtan ima jezik, da džini jedu, piju, smiju se, i tako dalje. O svemu tome ćeš, uvaženi čitaoče, imati priliku pročitati u ovoj knjizi.

IV. Imena džina u arapskom jeziku i njihove vrste

Ibn Abdulberr kaže: ”Prema jezikoznalcima, džina postoji nekoliko kategorija. U osnovnom značenju, za njihove individue kaže se džin. Džini koji žive s ljudima nazivaju se ummar. One džine koji se bave djecom ljudi nazivaju ervah. Zločesti džini koji uznemiravaju jesu šejtani. Gori od šejtana nazivaju se maridi. A gori i napasniji od marida jesu ifriti.”[5]

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao je: ”Džini se dijele na tri vrste: oni koji lete, džini u obliku zmija i pasa, te oni koji ne borave na jednom mjestu.”[6]

DOKAZI POSTOJANJA DŽINA

I. Postojanje džina nepobitna je stvar

Izuzetno malo ljudi u potpunosti niječe postojanje džina, a neki mnogobošci smatraju da se pod izrazom dzini podrazumijeva snaga zvijezda.[7]

Ima fizolofa koji smatraju da se pod izrazom džini misli na lošu stranu i poroke ljudske duše, a da se pod izazom meleki podrazumijeva dobra strana duše.[8]

Neki modernisti, opet, kažu da su džini ustvari bakterije i mikrobi, koje je otkrila savremena nauka.

Dr. Muhammed el-Behi tvrdi da su džini zapravo meleki, da su jedan svijet među kojem ne postoji razlika. On se poziva, između ostalog, na činjenicu da su meleki nevidljivi, pa je stoga džine uvrstio u meleke.[9]

Je li neznanje argument?

Spomenute kategorije ljudi, koje negiraju postojanje džina, ne raspolažu znanjem u vezi s tim. Nepoznavanje neke stvari nije argument,[10] i ogavno je da razuman čovjek isključuje postojanje određene stvari jer on ne zna da ta ista stvar postoji. Svevišnji je Allah osudio nevjernike koji negiraju ono što ne poznaju: ”Oni poriču prije nego što temeljito saznaju šta ima u njemu...” (Junus, 39). Šta bismo mi kazali o drevnim narodima koji bi demantirali savremene izume (koje danas niko ne rnože poreći) da ih je s tim u vezi izvijestio iskren čovjek? Ako mi ne čujemo nebrojene glasove u svemiru, znači li to da isti ti glasovi ne postoje, sve dok nismo izumili radio-talase, pa smo postali kadri čuti ono što ne možemo registrirati čulom sluha?

Govoreći o skupini džina koju je Ailah, džeile šanuhu, poslao Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, da slušaju učenje Kur’ana, Sejjid Kutb, rahimehuiiah, u tefsiru Fi zilaili Kuran ostavio je sljedeći zapis:

”Događaj spomenut u Objavi u vezi sa slanjem nekoliko džina radi slušanja Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, učenja Kurana te prenošenje njihovih riječi i postupaka poslije toga - sve je to samo po sebi dovoljan dokaz postojanja džina i potvrđivanja toga događaja. I dokaz je da džini mogu slušati učenje Kur’ana na arapskom jeziku, kako ga je učio Resuluilah, sallallahu alejhi ve sellem. I dokaz je da su džini stvorenja što mogu biti vjernici i nevjernici, spremni ponijeti uputu i spremni izabrati zabludu. Stoga sellem, razgovarao s džinima. Evo objašnjenja: Ibn Abbas je nijekao razgovaranje, a nije poricao postojanje džina. Šta više, neki su drugi ashabi, između ostalih, Ibn Mesud, radijallahu anhu, potvrdili razgovaranje između Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i džina, a onaj ko raspolaže informacijom ima dokaz protiv onoga ko lom istom informacijom ne raspolaže.
nema potrebe da se ta konstatacija još više dokazuje i potvrđuje, jer čovjek ne može povećati stvarnost pojave čije je postojanje konstatirao Sveznajući Allah, osim što mi pokušavamo objasniti tu istu stvarnost u domenu ljudskog shvatanja.

Naš svemir obiluje tajnama, silama i stvorenjima čiju suštinu, svojstva i posljedice dokraja ne poznajemo. Zivimo u okrilju tih istih sila i tajni, malo o njima znamo, mnogo nam je nepoznato. S vremena na vrijeme otkrijemo poneku tajnu i dokučimo nešta o tome. Nepoznata stvorenja upoznajemo ponekad suštinski, ponekad njihova svojstva, a ponekad preko tragova koji ukazuju da postoje kao što mi postojimo.

Pa ipak, još smo na samom početku, još upoznajemo svemir, u kojem živimo, u kojem su živjeli naši preci, očevi i djedovi, u kojem će živjeti naši potomci, djeca i unuci. U odnosu na veličinu i masu svemira Zemlja nije vrijedna spomena, pa smo mi manji od truna.

Ono što smo sada otkrili - a još smo na sarnom početku - u odnosu na ljudsku spoznaju samo pet stoljeća unazad, smatra se većim čudom od čuda postojanja džina. Da je neko prije pet stoljeća progovorio o tajnama atoma, o kojem mi danas raspravljamo, Ijudi bi pomislili da je taj čovjek lud, ili bi rekli da govori o nečemu definitivno čudnijem od džina.

Spoznajemo i otkrivamo u skiadu sa svojim, ljudskim mogućnostima koje su nam date zarad namjesništva na Zemlji, u skladu sa zahtjevima tog istog namjesništva i shodno onome što nam je Svevišnji Aliah potčinio, eda bi nam otkrio tajne i da nam potcinjeno bude posiušno, a sve, postojanje džina, niti negira to da je Allah, dželle šanuhu, i džinima poslao poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. Štaviše, većina nevjernika potvrđuje postojanje džina. Sljedbenici Knjige, židovi i kršćani, vjeruju u postojanje džina kao što vjeruju muslimani, iako među njima postoje neki koji ipak negiraju njihovo postojanje, kao što i među muslimanima postoje oni što negiraju postojanje džina, kao, naprimjer, džehmije i mutezile; a većina ,muslimana i njihovi vjerski autoriteti vjeruju

u postojanje džina. Razlog tom uvjerenju muslimana jest činjenica da je postojanje džina potvrđeno mutevatir-predanjima prenesenim od vjerovjesnika, što je općepoznato. Isto tako, nužno je poznato da su džini živa razumna bića koja imaju slobodnu volju. Oni su, štaviše, šerijatski obveznici: na njih se odnose Božije naredbe i zabrane. Džini, također, nisu svojstva ni semantički pojmovi pri čovjeku, niti pri nekom drugom stvorenju, kako tvrde neki bezbožnici. I pošto je postojanje džina vijest koja je od vjerovjesnika prenesena putem mutevatinpredanja, njihovo je postojanje poznato običnom svijetu i učenjacima, i riemoguće je da njihovo postojanje niječe skupina koja se pripisuje plemenitim poslanicima.”[11]

S tim u vezi, šejhul-islam kazao je i ovo: ”Sve sekte koje se pripisuju islamu potvrđuju postojanje džina a i većina nevjernika, to ješt, većina sljedbenika Knjige, većina arapskih i drugih mnogobožaca, Hamovih potomaka. U postojanje džina također vjeruje većina Kenanovih potomaka i većina Grka, Jafetovih potomaka. Eto, svi oni vjeruju da džini postoje.”[12]

Imam El-Džuvejni napominje da je ’Većina učenjaka iz redova ashaba i tabiina jednoglasna u mišljenju da džini i šejtani postoje i da je traženje utočišta u Allaha od njihovog zla preporučena stvar. I tom njihovom konsenzusu ne proturječi onaj ko ima ikakve veze s vjerom”.[13]

> Ajeti i hadisi koji dokazuju postojanje džina

Postoje mnogi šerijatski tekstovi koji potvrđuju postojanje džina i šejtana. Mnoge smo tekstove spomenuli u knjizi, a njihova brojnost i poznatost dovoljna je kao dokaz, pa se i ne moraju navesti. Allah, dželle šanuhu, rekao je: ”Reci: 'Meni je objavljeno da je nekoliko džinova prisluškivalo...’” (El Džinn, 1). U 6. ajetu ove iste sure Sveznajući je Allah rekao: ’...i bilo je ljudi koji su pomoć od džina tražili, pa su im tako obijest povećali...”

> Viđenje džina

Mnogi ljudi danas, a i prije nas vidjeli su neke čudne prizore, mada mnogi od onih što su to vidjeli ili čuli ne znaju da se radi o džinima, tvrde da se radi o duhovima, prikazama, vanzemaljcima... I najistinitije što postoji s tim u vezi jest predanje u kojem stoji da je džine vidio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, razgovarao s njima, poučio ih nekim islamskim propisima i učio pred njima kur’anske ajete - predanje koje o tome govori navest čemo u odgovarajućem odjeljku.

> Magarac i pas mogu vidjeti džine

U osnovi, ljudi ne mogu vidjeti džine, ali postoje živa bića, kao, naprimjer, magarac i pas, koja ih mogu vidjeti. Ei-Buhari i Muslim zabiiježili su Ebu Hurejrino, radijallahu anhu, predanje u kojem stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Kada čujete pjevanje horoza, moiite Allaha za dobrote Njegove, jer je horoz vidio meleka. A

kada čujete revanje magaraca, utječite se Allahu od šejtana, jer je magarac vidio šejtana."[14] Ebu Davud je zabilježio predanje u kojem Džabir b. Abduilah, radijaliahu anhu, prenosi sijedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "Kada čujete lavež pasa i revanje magarca, utječite se Allahu, jer oni vide ono što ne vidite vi."[15]

I ne izaziva čuđenje da određene životinje vide ono što je nama nevidljivo, u šta su se znanstvenici i uvjerili. Pčela, naprimjer, vidi uitravioletne zrake, pa vidi sunce kad je oblačno; sova vidi miša u mrkloj noći, i tako dalje.

III. Neispravno je mišljenja onih ljudi koji kažu da džini pripadaju svijetu meleka

Prethodio je hadis u kojem stoji da su meleki stvoreni od svjetlosti, a džini od vatre. U tom je hadisu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naglasio razliku između dvije materije, što znači da se radi o dva posebna svijeta, a ne o jednom, istom svijetu.

Onaj ko prostudira šerijatske tekstove u vezi s melekima i džinima uvjerit će se da između njih postoji velika razlika: meleki ne jedu, ne piju, ne opiru se onome što im Sveznajući Allah zapovijedi, izvršavaju ono što im se naredi..., dok džini jedu, piju, iskazuju neposlušnost Allahu, suprotstavljaju Mu se, lažu, i tako dalje.

Naravno, i mi kažemo da su to dva nama skrivena svijeta, koja ne vidimo, ali potcrtavamo da su to dva potpuno različita svijeta glede materije od koje su stvorena i glede karakteristika.

ŠEJTANII DŽINI

I. Ko je šejtan?

Šejtan, o kojem nam je Sveznajući Allah objavio mnoge ajete, pripada svijetu džina. U početku je obožavao Svevišnjeg Allaha i živio na nebu, s melekima. Ušao je u džennet, a potom je, kad mu je Allah, dželle šanuhu, naredio da se pokloni Ademu, iz oholosti i želje za neredom, odbio Božiju zapovijed, i tada ga je Svemogući Allah protjerao iz dženneta.

Imenica šejtan u arapskom jeziku upotrebljava se za svakog oholog i buntovnog čovjeka. Šejtan je, zbog svoje oholosti i neposluha prema Gospođaru, dobio naziv tagut: "Vjernici se bore na Allahovom putu, a nevjernici na šejtanovom (tagutovom). Zato se borite protiv šejtanovih štićenika, jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo" (En-Nisa, 76). Imenom tagut nazvan je zato što je prešao granice u ziu, u neposlušnosti spram Allaha, dželle šanuhu, i zato što se postavio za božanstvo. Imenica šejtan, u tom obliku, poznata je skoro svim narodima na Zemiji, što spominje El Akkad u djelu Iblis.

On je stvorenje koje je izgubilo nadu u Allahovu, dželle šanuhu, milost, zbog čega ga je Sveznajući Allah nazvao Iblisom, a korjen te riječi u

arapskom jeđku ukazuje na onoga u kome nema nikakvog dobra, koji je izgubio nadu i postao izgubljen.

Kostudirakur’anskeajeteihadisekojigovoreošejtanu vidi da je šejtan razumno stvorenje, da. shvata, kreće se, i tako dalje, a nije ”oličenje zla u duši i semantičko značenje za poroke u ljudskoj duši koji je, ako mogu, odvraćaju od idealnih duševnih visina”.[16]

II. Kojem svijetu pripada šejtan?

Prethodilo je mišljenje da šejtan pripada džinima, međutim, neki prvi i potonji učenjaci, raspravljajući o tom pitanju, kazali su da šejtan pripada melekima. U tome su se poveli za Allahovim, dželle šanuhu, riječima: ”A kad rekosmo melekima: ’Pokolonite se Ademu!", oni se pokioniše, ali Iblis ne htjede, on se uzoholi i postade nevjernik” (El Bekara, 34). Evo kako oni to dokazuju: ”U ovom i njemu sličnim ajetima Svevišnji Allah spominje meleke i izuzima Iblisa, a ono što se izuzima obično je dio onoga iz čega se izuzima.”

U djelima što se bave tefsirom i historijom navedena su mišljenja nekih učenjaka što smatraju da je Iblis bio melek, čuvar dženneta, ili čuvar ovozemaljskog neba, da je bio najbolji melek, najboljeg porijekla, i tako dalje.

Ibn Kesir, rahimehullah, kaže: ”S tim u vezi, prenesena su brojna predanja od prvih generacija, a većina njih jesu israilijati koji se moraju razmatrati - Sveznajući Allah zna jesu li tačni - osim što postoje i oni israilijati čija je neistinost kategorična, utoliko što se jasno suprotstavljaju istini, koju imamo pred sobom.

Časni Kur’an dovoljan je kao dokaz, i ne moramo posezati za predanjima prijašnjih naroda, tim prije što su ta predanja većinom izmijenjena: na njih je dodato ili oduzeto. Čak su u pogledu šejtana izmišljena brojna predanja - prijašnji narodi nisu imali perfektno precizne prenosioce koji bi ta predanja sačuvali od iskrivljavanja fanatika i prisvajanja zabludjelih, za razliku od ovog ummeta, koji ima čestite bogobojazne imame, vrsne učenjake prvake, perfektne kritičare s nepojamno jakim i preciznim pamćenjem, koji su zapisali hadis, proučili ga, te ga klasificirali na autentične, dobre, slabe, iznimne, zapostavljene i apokrifne, i koji su zapisali imena prenosilaca lažaca, onih s nepoznatom biografijom, i sve prenosioce svrstali u odgovarajuču kategoriju. Sve su to uradili radi zaštite autoriteta posljednjeg poslanika, prvaka čovječanstva, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem - da mu se ne pripiše laž, ili da se o njemu ne pripovijeda ono što nije učinio.”[17]

Dokazivanje da je šejtan bio jedan od meleka ajetom u kojem je Allah spomenuo meleke i iz njih izuzeo Iblisa - nije kategoričan dokaz jer postoji mogućnost da ono što se izuzima nije iste vrste kao ono iz čega se izuzima (ar. istisnaun munkati). I zacijelo se radi o toj vrsti izuzimanja, na

osnovu jasnih Allahovih, dželle šanuhu, riječi u kojima stoji da je šejtan pripadao svijetu džina: ”A kad smo rekli melekima: ’Poklonite se Ademu!’, svi su se pokionili osim Iblisa, on je bio jedan od džina...” (El-Kehf, 50)

Da su džini potpuno različit svijet od meleka i ljudi

- dokazujemo navedenim hadisom, koji je zabiiježio imam Muslim: ”Meleki su stvoreni od svjetlosti, džini su stvoreni od plamena vatre, a čovjek je stvoren od onoga što vamje već opisano”

Hasan el-Basri, rahimehullah, jednom je prilikom izjavio: ”Iblis nije pripadao melekima ni koliko traje treptaj oka.”[18]

Ašejhubislam IbnTejmijja, rahimehullah, ustanovio je da je šejtan pripadao meiekima s obzirom na njegov fizički izgled, a ne s obzirom na osnovu materije od koje je stvoren, niti je suštinski nalikovao meiekima.[19]

Je li šejtan predak džina?

Kad je riječ o ovom pitanju, ne raspolažemo dokazima, osim što je očitija mogućnost da je on jedan od džina, kako se kaže u ajetu. Pa ipak, šejhul-islam, rahimehullah, smatra da je šejtan predak džina, kao što je Adem, alejhis-selam, predak ljudskog roda.[20]

III. Kako šejtan izgleda

Šejtan izuzetno ružno izgleda, to je ustaljeno u ljudskoj svijesti. Odatle je Sveznajući Allah plodove drveta Zekkum, koje raste usred džehennema, poistovjetio sa šejtanskim glavama, jer je poznato da one izuzetno ružno izgledaju: ”To je drvo koje usred džehennema raste; plod mu je poput glava šejtanskih.” (Es-Saffat, 64, 65)

Kršćani su u srednjem vijeku crtali šejtana u liku čovjeka s jarećom bradom, visokim obrvama, ustima iz kojih strše vatreni jezici, rogovima, papcima i s repom.[21]

IV. Šejtan ima rogove .

Ibn Omer, radijaliahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Nemojte pratiti izlazak i zalazak sunca i tada klanjati, jer sunce izlazi između šejtanovih rogova.”[22]

Ovaj isti ashab prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: “Kada se pojavi okrajak sunca, odložite obavljanje namaza, sve dok sunce ne odskoči, a kada počne zalaziti, odložite njegovo obavljanje, sve dok ne zađe. I nemojte pratiti iziazak i zalazak sunca i tada klanjati, jer ono izlazi između šejtanovih rogova.”[23]

Smisao ove Vjerovjesnikove, sailallahu alejhi ve sellem, zabrane leži u tome što su neki mnogobošci obožavali sunce i padali mu ničice prilikom njegovog iziaska i zaiaska, pa bi šejtan stao na stranu na kojoj je bilo sunce kako bi ti isti mnogobošci njemu sedždu učinili. Imam Muslim zabilježio je predanje u kojem stoji da je Amr b. Abesa es-Sulemi,

radijailahu anhu, upitao Allahovog Poslanika, sallailahu alejhi ve sellem, u vezi s namaskim vremenima, na šta mu je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: ”Nakon što klanjaš sabah-namaz, sustegni se od namaza, sve dok sunce ne izađe i ne odskoči, ono izlazi između šejtanovih rogova, i tada mu nevjernici padaju ničice, od tada možeš kianjati, tada namazu prisustvuju meleki i tada klanjaju dobri, sve dok sunce ne bude na zenitu, kad se raspaljuje džehennem, a nakon što sunce pređe zenit, opet možeš klanjati, tada namazu prisustvuju meleki i tada klanjaju dobri...” Pa je Poslanik Amru zabranio obavljanje namaza poslije ikindijskog farza: ”...nakon što klanjaš ikindija-namaz, sustegni se od namaza, sve dok sunce ne zađe, a ono zalazi također između šejtanovih rogova, i tada mu nevjernici padaju ničice.”[24]

U spomenutim vremenima nije dozvoljeno obavljati namaz, ali je, prema utemeljenijem mišljenju islamskih učenjaka, u tim vremenima dopušteno obavljanje namaza s povodom, kao, naprimjer, tehijetubmesdžida, a zabranjeno je obavljanje namaza bez povoda, to jest, općih nafila, na osnovu Posianikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”Nemojte pratiti...”, čije je značenje: nemojte s obavljanjem namaza čekati to vrijeme pa tada klanjati.

U vezi sa šejtanovim rogovima, imam El-Buhari zabilježio je Ibn Omerovo, radijallahu anhu, predanje: ”Vidio sam Resulullaha, sallailahu aiejhi ve sellem, kada je pokazao prema istoku i rekao sljedeće: ’Smutnja će se tamo pojaviti, smutnja će se tamo pojaviti! Tamo gdje se pojavljuju šejtanovi rogovi.’”[25] Značenje je: smutnja će se pojaviti tamo gdje se pojavljuje šejtan.

DŽINSKA HRANA, PIĆE I SKLAPANJE BRAKA

I.Čime se džini hrane i šta piju?

Džini i šejtani hrane se i konzumiraju tekućinu. El Buhari je zabilježio preko Ebu Hurejre, radijallahu anhu, predanje u kojem stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio Ebu Hurejri da mu nađe kamenčiće za čišćenje poslije fiziološke potrebe i naglasio: ”...ali mi nemoj donijeti kost niti izmet!” A kada je Ebu Hurejra upitao Resulullaha zbog čega mu je rekao da ne donosi kost niti izmet, Poslanik je odgovorio: ”Jer se kostima i izmetom hrane džini. Došla mi je delegacija džina Nasibija - divna je bila - i od mene tražila da molim Allaha da ih opskrbi, pa sam zamolio Allaha da u svakoj kosti i. izmetu osjete lijep okus.’[26]

Imam Et-Tirmizi zabilježio je hadis koji je prenio Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, a u njemu stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Nemojte se poslije fiziološke potrebe čistiti izmetom ni kostima jer se time hrane vaša braća džini.”[27]

Ovaj isti ashab prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”Došao mi je izaslanik džina i odveo me sa sobom; a tamo

sam džinima učio Kur’an.” Tada je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odveo ashabe da vide njihove tragove i mjesto gdje su naložili vatru. Džini su od Vjerovjesnika, sallaliahu alejhi ve seilem, tražiii da moli Svevišnjeg Allaha da ih opskrbi, na šta im je Poslanik islama rekao: ”Vaša je hrana kost svake životinje pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime, i ona vam je bolja od mesa, a za vaše jahaće životinje hrana je balega.” A tada se Vjerovjesnik, sallaliahu aiejhi ve sellem, obratio ashabima: ”Zato se nemojte čistiti kostima i balegom, time se hrane vaša braća džini.”[28]

To što je izmet hrana džina i hrana njihovih jahaćih životinja, nije jedini razlog zabranjenosti čišćenja izmetom. Naime, to je zabranjeno i zato što je izmet nečistoća, što je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jasno rekao.[29]

Allahov nas je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kako stoji u Ibn Omerovom, radijallahu anhu, predanju, izvijestio: ”Neka čovjek jede desnom rukom, i neka pije desnom rukom, jer šejtan odista jede i pije lijevom rukom”[30], naređujući nam razlikovanje od njega.

Tu je i sljedeći hadis: ”Kad čovjek uđe u kuću izgovarajući Allahovo ime, šejtan kaže: ’Ovdje nema konaka ni večere!’ Kad uđe u kuću i ne spomene Allahovo ime, šejtan kaže: ’Ovdje ima konaka!’ Akoli čovjek ne spomene Božije ime prije jela, šejtan još rekne: ’Ovdje imaju konak i večera!”’[31] U navedenim je hadisima kategorički dokaz da šejtani jedu i piju.

Kao što je ljudima zabranjeno konzumiranje mesa pri čijem klanju nije spomenuto Allahovo, dželle šanuhu, ime, to je, isto tako, zabranjeno džinima vjernicima. Njima je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao nadomještaj dao da njihova hrana budu kosti životinje koja je zaklana u ime Svevišnjeg Allaha; kosti one životinje pri čijem klanju nije izgovorena bismilla ostaje na raspolaganju šejtanima i džinima nevjernicima. To je tako jer šejtani smatraju da je dozvoljeno konzumiranje mesa životinje koja nije zaklana u ime Sveznajućeg
Allaha. I upravo su zbog toga neki učenjaci zaključili da je strv hrana šejtana, jer nije umrla s Allahovim, dželle šanuhu, imenom.

Iz Božijih riječi: ”O vjernici, vino i kocka i kumiri i strelice za gatanje odvratne su stvari, šejtanovo djelo...” (El-Maida, 9) Ibnul-Kajjim, rahimehullah, izveo je zaključak da šejtan konzumira opojna pića, na sljedeći način: šejtan konzumira ono piće na čije konzumiranje navraća svoje štićenike, u čemu i sam sudjeluje, to jest, čini isti grijeh i zaslužuje istu kaznu.

Na ispravnost Ibnul Kajjimovog, rahimehullah, zaključka ukazuje predanje u kojem stoji da je Abdullah b. Jezid izjavio: ”Omer, radijallahu anhu, posiao nam je dopis u kojem je pisalo sljedeće: ’I prokuhajte ono što pijete, eda nestane šejtanov udio, jer on ima duplo veći udio u onome što pijete nego vi.”’[32]

II. Stupaju li džini u bračnu vezu i stječu li potomstvo?

Čini se da džini sklapaju bračnu vezu. To su neki učenjaci dokazivali ajetom koji govori o džennetskim ženama: "...one s kojima, prije njih, ni čovjek ni džin nije imao spolni odnos..." (Er-Rahman, 56). Izraz tams, spomenut u ajetu, ima značenje spolnog odnosa, a, prema nekim učenjacima, isti ovaj izraz označava spolni odnos uslijed kojeg nastaje krvarenje.

Imam Es-Sefarini, rahimehullah, naveo je predanje čiji lanac prenosilaca treba ispitati, a u njemu stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Džini se razmnožavaju kao što se ljudi razmnožavaju; džini su brojniji od ljudi."[33]

Bez obzira na to bio ovaj hadis autentičan ili ne bio, 56. ajet sure Er-Rahman jasno ukazuje da džini mogu imati spolni odnos, i to nam je dovoljno kao dokaz.

Osuđujući ljude što su za zaštitnika prihvatili šejtana i njegov porod, Plemeniti je Allah rekao: "Pa zar ćete njega i porod njegov, pored Mene, kao prijatelje prihvatiti, kad su vam oni neprijatelji?" (El- Kehf, 50). Dakle, šejtan ima porod. Ovaj ćemo odjeljak završiti sljedećom Katadinom, rahimehullah, izjavom: "Šejtani se razmnožavaju kao što se ljudi razmnožavaju; šejtani su brojniji od ljudi."[34]

III. Neutemeljen stav nekih učenjaka o džinima

Postoje i oni učenjaci koji smatraju da se džini ne hrane, ne piju i da ne sklapaju bračnu vezu, a to njihovo mišljenje pobijaju prethodno navedeni ajeti i hadisi.

Neki su učenjaci svijet džina podijelili na nekoliko kategorija, pa su kazali da postoje oni džini koji jedu i piju, ali da postoje i oni koji nemaju te karakteristike, i tako dalje. Kad je o tome riječ, Ibn Džerir et-Taberi zabilježio je sijedeću izjavu Vehba b. Munebbiha, rahimehullah: "Džina postoji nekoliko kategorija. Pravi
džini slični su vjetru: ne hrane se, ne piju, ne umiru, ne sklapaju bračnu vezu i ne razmnožavaju se. A postoje i oni koji imaju sve te karakteristike. To su ženski demoni, džini koji stalno mijenjaju oblik, i tome slično."[35] Ova Vehbova, rahimehullah, izjava mora se potkrijepiti dokazom, a dokaz ne postoji.

Umjesno je napomenuti i to da su neki učenjaci pokušali raspravljati o tome kako džini jedu, to jest, žvaću li i gutaju, ili hranu konzumiraju čulom mirisa, disajnim putem. Pogrešno je ovo pitanje i istraživati. Štaviše, to nije dopušteno, jer ne raspolažemo informacijama o tome: ni Sveznajući Allah ni Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nisu nam o tome ništa rekli.

IV. Mogu li džini stupiti u bračnu vezu s ljudima?

Pod pretpostavkom da je takva bračna veza ostvariva, neki učenjaci

(Hasan el-Basri, Katada, El- Hakem, Ishak b. Rahavejh...) drže da je pokuđeno da čovjek stupi u takvu bračnu vezu. A imam Malik, rahimehullah, nije nalazio argument koji bi to zabranio, osim što lično nije preporučivao da ljudi stupaju u bračnu vezu s džinima. On je to svoje mišljenje ovako obrazlagao: ”Nije mi drago da ljudi stupaju u bračnu vezu s džinima, jer kad žena zatrudni i kad je neko upita ko je njen muž, odgovorit će da je njezin muž džin, pa iz toga može proisteći veliki nered.”[39]

S druge strane, ima učenjaka koji smatraju da je sklapanje bračne veze između ljudi i džina zabranjeno. Svoj stav dokazuju činjenicom da je Allah, dželle šanuhu, kao dobročinstvo istaknuo blagodat davanja ljudskom rodu supruge iz njihove vrste: ”...i jedan od dokaza Njegovih jest to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost...” (Er-Rum, 21). Ovi islamski autoriteti kažu: ”Da se i sklopi brak između muškarca i demonke, odnosno između žene i džina, ne bi se mogla ostvariti sloga i harmonija između supružnika, jer su iz različite vrste, i tada bi mudrost braka bila potrta, a smiraj i ljubav, ajetom istaknute blagodati, ne bi se mogli ostvariti.”

Kad je riječ o sklapanju braka između ljudske i džinske vrste, postoje ljudi koji kažu da se to dešavalo u prošlosti i da će se dešavati i u budućnosti. U svakom slučaju, ako se takav brak sklopi, to je nastranost, i rijetko kad će mladoženja upitati je li u islamu dozvoljeno sklapanja takvog braka.

Ali ipak, može se desiti da čovjek bude primoran sklopiti brak s demonkom, utoliko prije jer se ne može osloboditi njezinog utjecaja.

Kažemo ovako, premda je ajet: ”...one s kojima, prije njih, ni čovjek ni džin nije imao spolni odnos...” (Er-Rahman, 56) ipak jedan od dokaza koji ukazuju na realnu mogućnost sklapanja braka između dvije vrste. Naime, ovaj ajet ukazuje da su ljudi i džini, podjednako, sposobni za spolni odnos s hurijama.

ŽIVOTI SMRT DŽINA

Džini i šejtani nesumnjivo su smrtnici. I na njih se odnose Božije riječi: ”Sve što je na Zemlji prolazno je, ostaje samo iice Gospodara tvoga, Veličanstvenog i Plemenitog - pa koju blagodat Gospodara svog poričete?!” (Er-Rahman, 26-28)

Ibn Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, učio sljedeću dovu: ”Moj Allahu, stavljam se u okrilje Tvoje moći, nema istinskog božanstva osim Tebe, Ti, Koji ne umireš, a džini i ljudi smrtnici su!”[40]

Mi ne znamo koliko dugo žive, ali po svemu sudeći, džini žive duže od ljudi. Sveznajući Allah izvijestio nas je da će prokleti Iblis živjeti do Dana ustanuća: ”’Daj mi vremena do dana njihovog oživljenja!’, zamoli on.

'Daje ti se vremena!', reče On." (El- E'raf, 14, 15)

Između ostalih dokaza da su džini smrtnici jest i predanje u kojem se kaže da je Halid b. elVelid, radijallahu anhu, ubio demonku koja je bila zadužena za Uzzaa, drvo koje su obožavali predislamski Arapi, te predanje u kojem stoji da je jedan ashab ubio džina što se bio pretvorio u zmiju, a ovo ćemo potonje predanje, inšallah, kasnije navesti.

MJESTA NA KOJIMA DŽINI ŽIVE

Džini žive na našoj planeti, Zemlji. Pretežno obitavaju u kojakakvim ruševinama, na pustim i nečistim mjestima, u javnim kupatilima, zahodima, deponijama smeća i mezarjima. Zbog toga, kako to kaže šejhuhislam Ibn Tejmijja, rahimehullah, na takva mjesta, šejtanska prebivališta, odlaze mnogi starci koji imaju vezu sa šejtanima. Eto zato je Pejgamber, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio obavljanje namaza u javnim kupatilima. Javna su kupatila nečisto mjesto gdje žive šejtani; obavljanje namaza u mezarju zabranio je zato što to neophodno vodi u širk, i tako dalje.

Džini se također nahode u mjestima na kojima mogu poremetiti ljudske odnose, kao, naprimjer, tržnice, i tome slično. Selman el Farisi, radijallahu anhu, oporučio je svom prijatelju: "Ako si u mogućnosti, nipošto ne budi prvi koji će ući na tržnicu, a niti posljednji koji će je napustiti. Tržnica je bojište na kojem se šejtani bore i na kojem je razvijena njihova zastava."[41]

Šejtani žive i u kućama, s ljudima, a iz njih ih tjera izgovaranje Allahovog, dželle šanuhu, imena, zikrullah, čitanje Kur'ana, posebno sure El-Bekara i odlomka Ajetul-kursi. Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom upozorio da šejtani nastupanjem noći u velikom broju polaze iz svojih prebivališta, te nam je naredio da u tom periodu uvedemo djecu u kuću.[42]

Šejtani bježe kada čuju ezan, u ramazanu su u potpunosti okovani, a pričinjava im zadovoljstvo sjedjeti na granici hlada, zbog čega je to Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio, kako to stoji u autentičnom predanju.

ŽIVOTINJE S KOJIMA ŽIVE DŽINI I JAHALICE KOJIMA SE DŽINI SLUŽE

Džini se služe jahalicama. U Ibn Mesudovom, radijallahu anhu, predanju stoji da su oni, džini, od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, tražili da moli Svevišnjeg Allaha da ih opskrbi, na šta im je Poslanik islama rekao: "Vaša je hrana kost svake životinje pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime, i ona vam je bolja od mesa, a za vaše jahaće životinje hrana je balega."[43]

Isto tako, Svevišnji nas je Allah obavijestio da šejtan ima konjicu koju potjeruje na svoje neprijatelje iz ljudskog roda: "'I zavodi glasom svojim

koga možeš i potjeraj na njih svoju konjicu i svoju pješadiju...”’ (El-Isra, 64)

Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Zaista su deve stvorene od šejtana, i zbilja je uz svaku devu šejtan.”[44] Zato je Poslanik zabranio obavljanja namaza u stajama za deve. El-Bera b. Azib, radijallahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Nemojte obavljati namaz u staji za deve, jer su one stvorene od šejtana, a možete obavljati namaz u toru za ovce, utoliko jer su ovce blagoslovljene životinje.”[45] Abdullah b. Mugaffel el-Muzeni pripovijedao je da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao i ovo: ”Možete klanjati u toru za ovce, ali nemojte klanjati u odmorištima za deve pored vode, jer su deve stvorene od šejtana.”[46]

Na osnovu ovih hadisa, možemo reći da nije ispravno mišljenje onih učenjaka koji kažu da je obavljanje namaza u stajama za deve zabranjeno zato što su mokraća i izmet deve nečisti. Naime, prema utemeljenijem mišljenju, čisti su mokraća i izmet životinja čije je meso dozvoljeno konzumirati.

Ebul-Vefa b. Akil pitao se u vezi sa značenjem Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa: ”Crni pas šejtan je”, kad se zna da je nastao od psa i kuje, i
u vezi sa značenjem hadisa: ”...jer su deve stvorene od šejtana”, iako su rođene od dromedara i deve. Na to je pitanje dao odgovor u kojem stoji da je to rečeno u smislu poistovjećivanja psa i deve sa šejtanima. Naime, crni je pas najgora i najmanje korisna vrsta pasa. A deva je slična džinima u smislu što je njih, deve, teško ukrotiti i koristiti. I za čovjeka se, kad je naporan i zločest, rekne da je šejtan.[47]

Na ispravnost ovog Ebul-Vefaovog, rahimehullah, obrazloženja ukazuje činjenica da je sve živo na Zemlji, stvoreno od vode: ”...i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati?” (El-Enbija, 30)

IMAJU LI DŽININA I PRIRODNU MOĆ?

I. Moći i sposobnosti džina

Svemogući Allah dao je džinima moći i sposobnosti koje ljudima nije dao. Posredstvom Objave saznali smo nešta o tome.

> Brzina kretanja

Govoreći o brizini kojom raspolažu džini, Allah, dželle šanuhu, izvijestio nas je da se Ifrit obavezao prijestolje kraljice Jemena donijeti u Kuds prije nego što Sulejman, alejhis-selam, ustane, a u tome ga je pretekao učeniji džin: ”Reče Ifrit, jedan od džina: ’Ja ću ti ga donijeti, prije nego što iz ove sjednice svoje ustaneš, ja sam za to snažan i pouzdan.' ’A ja ću ti ga donijeti’, reče onaj koji je učio iz Knjige, ’prije nego što okom trepneš.’ I kad Sulejman vidje da je prijestolje već pred njega postavljen, uzviknu: ’Ovo je blagodat Gospodara moga...”’ (En- Neml, 39, 40)

>Preteča u kretanju kosmosom

Još od davnih vremena džini su se penjali visoko na nebo, radi prisluškivanja nebeskih vijesti, eda bi za neke događaje saznali prije nego što se dese. A kad je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poslan, nebo je dodatno zaštićeno čuvarima: "'...i mi smo nastojali nebo dotaći i utvrdili smo da je moćnih čuvara i zvijezda padalica puno; i sjedjeli smo oko njega po busijama da bismo što čuli, ali će onaj ko sada prisluškuje, na zvijezdu padalicu koja vreba naići...'" (El-Džinn, 8, 9)

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallailahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: "Kad Aliah odredi nešta, na nebu, meleki udare svojim kriiima, kao da su lanac kojim se udara po kamenu, povinujući se toj Božijoj odredbi. A kad ih mine strah, upitaju: 'Šta je rekao vaš Gospodar?' Tada pitaocima drugi meleki odgovore: 'Istinu je rekao, a On je Svevišnji i Veliki!' I te riječi čuju oni koji prisluškuju, koji stoje jedni na drugima", što je prenosilac Sufjan demonstrirao pruživši šaku i malo razdvojivši prste, "pa džin čuje riječ i prenese je onome koji je ispod njega, a koji je, opet, prenese onome ispod sebe, sve dok tu istu riječ ne prenesu sihirbazu ili vraču. — Ponekad džina sustigne zvijezda padalica prije nego što prenese ono što je čuo, a ponekad je prenese pa ga ona tek tada sustigne. Na tu istinitu riječ sihirbaz, odnosno vrač doda stotinu laži, i ljudi govore: 'Zar nije rekao da će se toga i toga dana desiti to i to! te mu bude povjerovano uslijed jedne nebeske vijesti koju je čuo.'

>Praznovjerje pagansko

Onaj ko zna zašto padaju zvijezde sačuvat će se paganskog praznovjerja s tim u vezi. Ibn Abbas, radijallahu anhu, pripovijeda: "Jedan me je ensarija izvijestio da su ashabi jednom prilikom sjedjeli s Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, kad je jedna zvijezda zasvijetlila i izgubila se iz vida. Poslanik ih je upitao: 'Šta ste u paganskom dobu govorili kad vidite ovakav prizor?' Odgovorili su: 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju; a mi smo govorili: 'Ove je noći rođen velikan, a i umro je neki velikan!" Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: 'Zvijezde ne padaju uslijed nečije smrti niti uslijed rođenja, već, kad naš Gospodar, blagoslovljeno je i uzvišeno ime Njegovo, nešta odredi, meleki nosioci Arša reknu subhanallah, potom to isto reknu meleki na nebu koje se nalazi ispod Arša, sve dok tesbih ne dopre do meleka na ovozemaljskom nebu. A tada nosioce Arša meleki koji su im najbliže upitaju: 'Šta je rekao vaš Gospodar?', i oni ih izvijeste pa meleki zatim jedni druge pitaju s tim u vezi, sve dok vijest ne dopre na ovozemaljsko nebo; džini prisluškuju i tu istu vijest brzo jave svojim štićenicima: ono što prenesu kako su čuli istina je, no oni na to dodaju i pomiješaju istinu s neistinom.'"[49]

Ponekad šejtani prisluškuju koristeći se lakšim načinom od spomenutog. Aiša, radijallahu anha, prenijela je sljedeći Poslanikov,

sallallahu alejhi ve sellem, hadis: ”Meleki u oblacima razgovaraju o događajima na Zemlji, pa šejtani čuju riječ i šapnu je vraču na uho, kao što se šapće u flašu, ali na nju dodaju stotinu laži.”[50]

>Vještina u građenju i proizvodnji

Allah, dželle šanuhu, govori nam da je džine bio potčinio vjerovjesniku Sulejmanu, alejhis-selam, koji su za njega obavljali mnoge poslove što zahtijevaju snagu, pronicljivost i spretnost: ”...i da džini, voljom njegovog Gospodara, pred njim rade; a kad bi neki od njih otkazao poslušnost naređenju Našem, učinili bismo da ognjenu patnju osjeti. Oni su mu izrađivali što god je htio: hramove i spomenike, i zdjele kao čatrnje, i kotlove nepokretne...” (Saba, 12, 13)

Džini su možda davno izumili radio, televiziju, i tome slično. Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, navodi da mu je jedan sufijski šejh, koji je imao vezu s džinima, rekao sljedeće: ”Džini mi prikazuju blijesak u obliku vode i stakla i na tome mi prikazuju ono u vezi s čime ih upitam, te ja svijet izvijestim o onome šta sam vidio. Na taj mi način prenose pozive mojih drugova koji od mene traže pomoć; odazovem im se, a džini njima prenose moj odgovor.”[51]

> Pretvaranje u određene likove

Džini se mogu pretvoriti u ljudske likove i u likove životinja. Šejtan se prikazao prije Bitke na Bedru u iiku Surake b. Malika, obećavajući nevjernicima pomoć i pobjedu. Allah je objavio: ”I kad im je šejtan kao lijepe njihove postupke predstavio i rekao: ’Niko vas danas ne može pobijediti, i ja sam vaš zaštitnik!’, onda je on, kad su se dva protivnička tabora sukobila, natrag uzmaknuo, i rekao: ’Ja nemam ništa s vama, ja vidim ono što ne vidite vi, i ja se bojim Allaha...’” (El-Enfal, 48).

Pobjegao je kad su se sukobili muslimani i mnogobošci, i kad je vidio meleke što se spuštaju s neba.

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, imao je zgodu sa šejtanom koji se pretvorio u ljudski lik. Ovaj je ashab ispričao sljedeće: ”Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ovlastio me da čuvam sadakatul fitr, pa je došao neki čovjek i uzeo nekoliko pregršti hrane, a ja sam ga uhvatio na djelu i zaprijetio mu: ’Allaha mi, prokazat ću te Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem!’ On se požalio: ’Veliki sam nevoljnik i imam nejaku djecu!’ Pustio sam ga, i sutra ujutro Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: ’Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom kojeg si jučer uhvatio na nedjelu?’ Odgovorio sam: ’Allahov Poslaniče, požalio se na ubogu neimaštinu i nejaku djecu, pa sam mu se sažalio i pustio ga.’ ’Laže, opet ćeš imati s njime posla!’, upozorio me Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. I znao sam, na osnovu tih njegovih riječi, da će se onaj ponovo vratiti, te sam na njega vrebao iz zasjede. Opet je došao i uzeo

nekoliko pregršti hrane, pa sam ga i tada uhvatio na djelu. Opet sam mu zaprijetio da ću ga prokazati Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, a on ponovi ono što je onda rekao - da je nevoljnik i da ima nejaku djecu te je obećao da će se sustegnuti od krađe. Sažalio sam se i pustio ga, a sutra ujutro Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: 'Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom kojeg si jučer uhvatio na nedjelu?' Odgovorio sam: 'Allahov Poslaniče, požalio se na ubogu neimaštinu i nejaku djecu, pa sam mu se sažalio i pustio ga.' 'Laže, opet ćeš imati s njime posla!', upozori me Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Zato sam ga opet čekao u zasjedi i, zaista, opet se pojavio. I sve se ponovilo. Podsjetio sam ga: 'Ovo je treći put kako obećavaš da nećeš krasti, a krадеš!' On reče: 'Pusti me, poučit ću te da izgovaraš riječi koje će ti, Allahovom voljom, koristiti.' 'Da čujem!', rekao sam. On kaza: 'Kad legneš u postelju, prouči Ajetul-kursi, i nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šejtan ti se neće približiti do zore.' I pustih ga. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao me: 'Ebu Hurejra, šta bi s čovjekom kojeg si jučer uhvatio na nedjelu?' Odgovorio sam: 'Allahov Poslaniče, obećao je da će me poučiti da izgovaram riječi koje će mi, Allahovom voljom, koristiti.' 'A čemu te to poučio?', upita Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Odgovorio sam: 'Preporučio mi je da u postelji proučim Ajetul'kursi. Još je dodao: 'Nad tobom će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šejtan ti se neće približiti do zore." - A kako smo žudjeli da čujemo dobro, ja sam čeznutljivo čekao šta će mi Vjerovjesnik, sallailahu alejhi ve sellem, reći. 'Istinu ti je rekao mada je lažac', reče Poslanik, 'znaš li s kim razgovaraš prethodne tri noći, Ebu Hurejra?' ' Ne znam', odgovorih. Resulullah, sallallahu aiejhi ve sellem, reče: 'Bio je ono šejtan.'"[52]

Šejtan se može pretvoriti u devu, magarca, kravu, psa, mačku...,

a najčešće se pretvara u crnog psa i u mačku. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dao nam je na znanje da prolazak crnog psa ispred čovjeka kvari namaz, navodeći kao razlog sljedeće: "Crni pas je šejtan."[53] Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, ovaj hadis objašnjava na sljedeći način: "Crni je pas šejtan u odnosu na druge pse, i džini se veoma često pretvaraju u lik crnog psa, kao i u lik crne mačke, jer je u crnilu objedinjena veća snaga za šejtane nego u drugim bojama i ona više privlači sunčevu energiju."

Džini žive i u nekim kućama

Rekli smo da se džini mogu pretvoriti u zmije koje se slobodno kreću pred ljudima, pa je zato Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio ubijanje kućnih zmija, strahujući od toga da se radi o džinu-zmiji koji je prihvatio islam. S tim u vezi, Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "U Medini odista žive džini koji su prihvatili islam pa ako nekome u kuću uđe zmija, neka tri

dana traži od nje da izađe; ne posluša li ga, neka je ubije, to je šejtan."[54]

Ebus-Saib kazuje: "Jednom sam prilikom ušao u kuću Ebu Seida el-Hudrija i zatekao ga na namazu. Sjeo sam čekajući da završi pa sam u kući, na gredama, čuo nekakav šum. Okrenuo sam se kad ono - zmija, i odmah sam skočio da je ubijem, ali mi je Ebu Seid, radijailahu anhu, pokazao da sjednem. Kada je Ebu Seid predao selam, pokazao mi je na jednu kuću i upitao: 'Vidiš li onu kuću?' 'Da, vidim', odgovorio sam. Reče mi: 'Ona je kuća pripadala mladiću koji se oženio kad smo kopali opkop oko Medine. Mladoženja je svaki dan u podne tražio dopuštenje od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da ode kući. I tako je jednog dana htio otići i Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dopustio mu je, ali mu je rekao: 'Ponesi oružje, bojim se da će ti židovi iz plemena Kurejza nauditi!' On je uzeo oružje i krenuo. Kad je stigao kući, zatekao je suprugu da stoji između dvoja vrata, pa je, ponesen ljubomorom, bacio koplje htijući je ubiti. Ona povika: 'Ne čini to! Uđi u kuću i vidi zašto sam pobjegla napolje!' Unutra, vidio je ogromnu zmiju, smotanu na postelji. Nabo ju je na koplje i iznio u dvorište, međutim se ona okomila na njega i niko nije saznao je li mladić umro prije zmije ili je zmija umrla prije mladića. Otišli smo obavijestiti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i rekli smo mu: 'Moli Allaha da proživi onog mladića!' A on je rekao: 'Molite Allaha da oprosti vašem prijatelju! U Medini odista žive džini koji su prihvatili islam pa ako nekome u kuću uđe zmija, neka tri dana traži od nje da izađe; ne posluša li ga, neka je ubije, to je šejtan.""[55]

Važne napomene u vezi sa zmijama ove vrste:
zabranjeno je ubiti samo zmiju koja uđe u kuću, a druge gmizavce što uđu u kuću nije zabranjeno ubiti; one zmije koje čovjek vidi napolju, ne u kući, svakako treba ubiti, tako nam je naređeno; ako u kući primijetimo zmiju, naredit ćemo joj da izađe govoreći: "Zaklinjem te Aliahom, napusti ovu kuću i poštedi nas svog zla! Ako to ne učiniš, ubit ćemo te!", i tome slično, a ako se nakon tri dana primijeti u kući, treba je ubiti; akoli zmija ne napusti kuću nakon tri dana, pouzdano znamo da se ne radi o džinu muslimanu; ako se radi o pravoj zmiji, ona svakako zaslužuje da bude ubijena, a ako se radi o buntovnom džinu nevjerniku, i on zaslužuje da bude ubijen, utoliko prije jer plaši ukućane; kad je riječ o kućnim zmijama, izuzetak je jedna vrsta zmija koja se ubija a da se od nje ne traži izlazak iz kuće. Ebu Lubaba, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: "Nemojte ubijati bijele bezopasne zmije, ali ubijte kusorepu otrovnicu s dvjema prugama po leđima, jer ona izaziva abortus i sljepilo; eto zato je ubijte."[56] Na pitanje postoji li džin u svakoj zmiji ili samo u nekim zmijama naći ćemo odgovor u hadisu: "Zmije su poprimile izgled džina, kao što su neki Izraelićani pretvoreni u majmune i svinje."[57]

> Kola ljudskim tijelom kao što krv kola venama i arterijama

Enes, radijallahu anhu, pripovijeda da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: ”Zaista šejtan kola ijudskim tijelom kao što tijelom krv kola.”[58] Vjerovjesnikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga Safijja b. Hujejj pripovijedala je: ”Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, bio je u itikafu, pa sam ga jedne noći posjetila i s njime razgovarala.

Kad sam krenula, on je ustao da me isprati - a živjela sam u kući Usame b. Zejda - i tada su pored džamije prošla dvojica ensarija. Pošto su vidjeli Poslanika, požurila su, na šta im Poslanik reče: 'Usporite vas dvojica!

Ovo je Safijja b. Hujejj! Oni rekoše: ’Subhanaliah! Allahov Poslaniče!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ’Šejtan odista kola čovjekom kao što njime krv kola! Pobojao sam se da vas ne navede na hrđavu pomisao.’”[59]

II. Slabost i nemoć džina

Džini i šejtani kadri su učiniti neke stvari, ali su umnogome i nemoćni, kao i ljudi. Allah, dželle šanuhu, kaže: ”...jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo” (En- Nisa, 76). U ovom ćemo odjeljku razmatrati neke slabosti džina.

> Nemaju vlast nad dobrim Allahovim robovima

Svevišnji Allah šejtanu nije dao moć da ljude prisili na zabludu i nevjerstvo: ”’...aii ti, doista, nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim!’ A Gospodar tvoj dovoljan je kao zaštitnik!” (El Isra, 65); ”...osim nekolicine vjernika nad kojima nikakve vlasti nije imao: Mi smo htjeli ukazati na onoga ko vjeruje u onaj svijet, a ko u njega sumnja...” (Saba, 20, 21). Značenje je: ne postoji način
na koji šejtan može ovladati vjernicima, niti kad se radi o argumentima, niti kad se radi o mogućnostima, i on je toga itekako svjestan: "’Gospodaru moj’, reče, ’zato što si me u zabludu odveo, ja ću njima na Zemlji poroke lijepim predstaviti i potrudit ću se da ih sve zavedem, osim među njima robova Tvojih iskrenih.’” (El-Hidžr, 39, 40)

Šejtan ima vlast samo nad onim ljudima koji prihvataju njegov način razmišljanja i dobrovoljno ga slijede: ”’Ti nećeš imati nikakve vlasti nad robovima Mojim, osim nad onima koji te budu slijedili, od onih zalutalih’” (El-Hidžr, 42); "...njegova je vlast jedino nad onima koji njega za zaštitnika uzimaju i koji druge Allahu ravnim smatraju” (En-Nahl, 100). A na Danu ustanuća šejtan će svojim sljedbenicima, koje je zaveo i upropastio, reći: ”’...ali, ja nikakve vlasti nad vama nisam imao, samo sam vas pozivao i vi ste mi se odazvali...’” (Ibrahim, 22)

Vlast koju šejtan ima nad ljudima ogleda se u navođenju na činjenje zla i zavođenje. Šejtan ovlada ljudima navodeći ih na nevjerstvo i činjenje širka, dosađujući im sve dok ga ne poslušaju i podržavajući ih na putu

zablude. On budi zlo i poroke u njima. Evo o tome Božijih riječi: ”Zar ne vidiš da mi nevjernike šejtanima prepuštamo da ih što više na zlo navraćaju?” (Merjem, 83)

Zanimljivo je to da je šejtan ovladao ljudima bez ikakvog valjanog razloga i dokaza. Ljudi se odazivaju na šejtanov poziv, s obzirom na to da se njegov poziv u potpunosti podudara s njihovim prohtjevima i ciljevima. Oni su sami na sebe digli ruku i omogućili svom neprijatelju vlast nad sobom, i eto to im je kazna.

Plemeniti Allah neće šejtanu dati vlast nad vjernikom sve dok se vjernik ne pokori šejtanu i ne pruži njemu, šejtanu, priliku da sudjeluje u njegovom životu. E, tada Allah, dželie šanuhu, šejtanu dadne vlast i moć nad vjernikom.

Prevlast nad vjernicima zbog činjenja grijeha

Poslanik islama kaže: ”Svevišnji je Allah uz kadiju sve dok kadija ne presudi nepravedno, a kad to učini, Allah ga se odrekne i prepusti ga šejtanu.”[60]

EhuhFeredž b. el-Dževzi, rahimehuliah, zapisao je predanje u kojem stoji da je Hasan ehBasri, rahimehullah, ispričao zgodu koja je, bez obzira na autentičnost, pokazateij čovjekove moći u borbi protiv šejtana - ako je čovjek iskren prema Allahu, dželle šanuhu, i pokazatelj je šejtanove prevlasti nad čovjekom kad on skrene s Pravog puta. Ovako je Hasan el-Basri ispričao: ”Postojalo je drvo koje su ljudi obožavali, a ne Svemogućeg Allaha, pa je neki čovjek odiučio i rekao: 'Zacijelo ću ono drvo odsjeći! I došao je da ga odsiječe Allaha radi, ali ga je Iblis, koji se pretvorio u lik čovjeka, preduhitrio i upitao: ’Zašto si došao?’ ’Došao sam odsjeći ovo drvo jer ga narod obožava mimo Allaha!’, odgovorio je. Iblis ga upita: ’Ako ti ne obožavaš ovo drvo, jesi li na gubitku ako ga neko drugi obožava?!’ ’E sigurno ću ga odsjeći!’, zaprijeti čovjek, a Iblis upita: ’Želiš li da ti osiguram nešta bolje od toga? Svakog ćeš jutra pored jastuka naći dva zlatnika.’ Čovjek upita: ’Ko mi to garantira?’ Iblis odgovori: ’Ja ti to garantiram.’ I čovjek se vrati kući i ujutro pored jastuka nađe dva zlatnika, ali prekosutra, pošto se probudio, ne nađe zlatnike pa se, kivan na šejtana, zaputi prema onom drvetu da ga odsiječe. Iblis mu se prikaza u pređašnjem liku i upita: ’Zašto si opet došao?’ Čovjek odgovori: ’Došao sam odsjeći ovo drvo jer ga narod obožava mimo Svevišnjeg Allaha.’ Međutim ga Iblis osudi: ’Ti si lažov i ne možeš učiniti ono radi čega si došao.’ Onaj se čovjek približi drvetu da ga odsiječe, ali ga Iblis baci na zemlju, poče daviti i umalo ne ubi. Upitao ga je: ’Znaš li ko sam ja? Ja sam šejtan. Prvi put došao si Allaha radi, pa te nikako nisam mogao spriječiti u nakani da odsiječeš drvo, no prevario sam te obećavši ti da ćeš svako jutro pored jastuka naći zlatnike, i ti si drvo zanemario. A pošto si, evo sada, došao zbog zlatnika, ja sam tobom ovladao.’”[61]

Sveznajući Allah izvijestio nas je o čovjeku kojem je Allah, dželle šanuhu, dao Svoje ajete, koje je on razumio i usvojio, ali ih je poslije toga zanemario, pa je Allah dao šejtanu prevlast nad njim: odveo ga je u zlo i u zabludu te je taj isti čovjek postao primjerom drugima i predmet kazivanja. Evo o tome Božijih riječi: ”I kaži im vijest o onome kome smo dokaze Naše dali, ali koji se od njih udaljio, pa ga šejtan dostigao, i on je zalutao. A da smo htjeli, mogli smo ga s njima uzvisiti, ali se on ovom svijetu priklonio i za svojom strasti krenuo. Njegov je slučaj kao slučaj psa: ako ga potjeraš, on isplažena jezika dahće, a ako ga se prođeš, on opet dahće. Takvi su ljudi koji dokaze Naše smatraju lažnim; zato kazuj događaje da bi oni razmislili. Loš su primjer ljudi koji ne priznaju Naše dokaze, oni zlo čine sami sebi” (El-E‘raf, 175-177). I jasno je da je ovaj ajet primjer onih ljudi koji su spoznali istinu, ali su je porekli, kao što su učinili židovi, koji znaju da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poslan od Sveznajućeg Allaha, ali ne vjeruju u njega.

Navedeni se ajet, prema mišljenju nekih učenjaka, odnosi na Belama b. Baura, koji je bio dobar čovjek pa je postao nevjernik. A drugi tvrde da se odnosi na Umejju b. Ebus-Salta, koji je u paganskom dobu ispovijedao monoteizam i doživio Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, ali u njega nije povjerovao jer je bio zavidan, očekivao je da će on, Umejja, biti poslanik. No, ipak, ne raspolažemo autentičnim dokazom na koga se odnosi ovaj ajet, pa nema potrebe time se baviti.

Oni što spoznaju istinu pa je poreknu opasna su kategorija ljudi, irnaju sličnosti sa šejtanom: i on je zanevjerovao nakon što je spoznao istinu. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, strahovao je za svoj ummet od spomenute kategorije Ijudi. Hafiz Ebu Ja‘la zabilježio je Huzejfino, radijallahu anhu, predanje: "Poslanik, sallallahu alejhi ve sellern, rekao je sljedeće: ’Za vas, između ostalog, strahujem od čovjeka koji čita Kur’an s užitkom i ispovijeda islam neko vrijeme, ali ga onda u potpunosti napusti i baci za leđa te na svog komšiju digne oružje i optuži za mnogoboštvo.’ Upitao sam: ’Allahov Poslaniče, kojeg od njih dvojice treba ubiti: onog koji optužuje ili optuženog?’ ’Onog koji optužuje’, odgovorio je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.”[62]

> Strahuju od nekih dobrih ljudi

Kad se čovjek učvrsti u islamu, njegovo vjerovanje ustali u srcu i počne paziti na Allahove, dželle šanuhu, granice, šejtan bježi od njega. Allahov se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom obratio Omeru: ”Omere, zaista šejtan strahuje- od tebe!”[63] Rekao je Poslanik i ovo: ”Vidim da su i šejtani džini i šejtani ljudi pobjegli od Omera.”[64] Sa‘d b. Ebu Vekkas, radijallahu anhu, kazuje da se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom obratio Omeru: ”Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, kad god te šejtan negdje sretne, krene drugim putem!”[65]

I to nije samo Omerova, radijallahu anhu, posebnost. Svaki dobar vjernik vlada svojim šejtanom i drži ga na ularu ponižena. Imam Ahmed zabilježio je sljedeće Poslanikove riječ: ”Vjernik odista vlada svojim šejtanom kao što čovjek, dok putuje, upravlja svojom devom držeći je za povodac.”[66]

Štaviše, musliman može na svog šejtana utjecati u toj mjeri da on prihvati islam. Dokaz za to jest hadis koji prenosi Ibn Mesud, radijallahu anhu: ”Svakom je čovjeku određen pratilac šejtan i pratilac melek.” Ashabi se začudiše: ”Cak i tebi, Allahov Poslaniče!” ”Čak i meni, osim što mi je Allah pomogao protiv šejtana pa je dao da prihvati islam i navraća me samo na dobro”, odgovori Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.[*] [67]

> Bili su potčinjeni vjerovjesniku Sulejmanu, alejhis-selam

Svevišnji je Allah vjerovjesniku Sulejmanu, alejhis- selam, potčinio i džine i šejtane koji su za njega obavljali ono što je htio, a kažnjavao je i tamničio neposlušne među njima: ”I Mi smo dali da mu služe: vjetar - koji je prema zapovijedi njegovoj blago puhao onamo kud je on htio - i šejtani, sve graditelji i gnjurci, i drugi u bukagije okovani” (Sad, 36-38); ”...i da džini, voljom njegovog Gospodara, pred njim rade; a kad bi neki od njih otkazao poslušnost naređenju Našem, učinili bismo da ognjenu patnju osjeti. Oni su mu izrađivali što god je htio: hramove i spomenike, i zdjele kao čatrnje, i kotlove nepokretne...” (Saba, 12, 13)
djelu El- Bidajetn ven-nihaja, 1/73, zapisao je sljedeće: ”Izraz vlada odnosi se na držanje Šejtana za kiku, u čemu je pobjeda i prevlast nad njim, kao što čovjek ukroćuje devu kad se uznemiri. U drugoj verziji stoji: ’Zaista vjernik iznuri svog Šejtana...’, jer ga, zbog velikog ponižavanja, oslabi, savlada, pobijedi i ucini svojim zarobljenikom.”

Potčinjavanje u tolikoj mjeri zapravo je Allahov, dželle šanuhu, odaziv na Sulejmanovu, alejhis-selam, dovu: ”’...i daruj mi vlast kakvu niko, osim mene, neće imati! Ti, uistinu, bogatstvo daruješ!’” (Sad, 35). Čak je ta Sulejmanova molba spriječila Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da sveže džina što je donio žeravicu htijući je baciti na Posianikovo, saliallahu alejhi ve sellem, lice. Ebud-Derda, radijallahu anhu, pripovijeda: ”Kad je Resulullah, saliallahu alejhi ve sellem, otpočeo namaz, čuli smo ga da govori: ’Utječem se Allahu od tebe!’ Pa je potom tri puta rekao: ’Prizivam na tebe Allahovo prokletstvo!’ pružajući ruku - kao da žeii nešta uzeti. Posiije završetka namaza upitaii smo: ’Aliahov Poslaniče, dok si klanjao, izgovarao si riječi koje nisi nikad prije izgovarao u namazu, i vidjeli smo da si pružio ruku! Sta se desilo?’ Poslanik odgovori: ’Allahov neprijatelj Iblis donio je žeravicu koju je htio baciti na moje lice, pa sam tri puta rekao: ’Stavljam se u Allahovu zaštitu od tebe.’ A potom sam rekao: ’Prizivam na tebe veliko Allahovo prokietstvo’, ali on nije ustuknuo. Htio sam ga zarobiti, i Allaha mi, da moj brat Sulejman ono onda nije uputio

dovu, Iblis bi bio svezan i medinska bi se djeca igrala njime!”’[68]

Ovo se ponovilo nekoliko puta. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve seilem, riječi: ’Ifrit, jedan od džina, jučer me iznenada napao želeći pokvariti moj namaz. Aiiah mi je dao vlast nad njim, pa sam ga počeo daviti i, kad sam ga htio svezati za jedan džamijski stup, eda ga svi posmatrate, sjetio sam se da je moj brat Sulejman molio: ..i daruj mi vlast kakvu niko, osim mene, neće imati...’ Zato sam se sustegnuo od vezanja Ifrita, te ga je Allah otjerao ponižena.”[69]

Slagali su na Sulejmana, alejhis-selam

Židovi i njihovi saveznici što se služe džinskim posredovanjem u pravljenju sihra tvrde da se Sulejman, alejhis-selam, koristi džinima u pravljanju sihra. Neki učenjaci prve generacije navode da su šejtani napisali knjige o sihru i nevjerstvu poslije Sulejmanove, alejhis- selam, smrti, i stavili ih ispod njegovog prijestolja te rekli: ”Sulejman se koristio džinima u pravljenju sihra”, pa su neki zaključili: ”Da sihr nije istina i da bavljenje sihrom nije bilo dozvoljeno, Sulejman to ne bi činio!” S tim u vezi, Allah, dželle šanuhu, objavio je sljedeći ajet: ”A kad im je Poslanik od Allaha došao, potvrđujući da je istina ono što već imaju, mnogi od onih kojima je Knjiga data - za leđa svoja knjigu odbacuju, kao da ne znaju” (El-Bekara, 101). A u sljedećem je ajetu objasnio šta oni zapravo slijede i negirao Sulejmanovu, alejhis-selam, vezu sa sihrom: ”...i povode se za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik - šejtani su nevjernici...”

- Nisu kadri donijeti nadnaravno djeio

Džini ne mogu donijeti ništa slično mudžizi, nadnaravnom djeiu, koja je dokaz istinitosti onoga što su poslanici donijeii. Naime, kad su neki nevjernici počeli tvrditi da je Kur’an ljudski produkt, Svevišnji je Allah objavio: ”Kur’an ne donose šejtani, nezamisiivo je da to oni čine; oni to nisu kadri, oni nikako ne mogu da ga prisluškuju” (Eš-Šuara, 210-212). ”Reci: ’Kad bi se svi ijudi i džini udružiii da sačine jedan ovakav Kur’an, oni, kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali’” (El-Isra, 88). U ovom je ajetu ujedno izazov svim ljudima i džinima.

- Nisu kadri pretvoriti se u Poslanikov, saliallahu alejhi ve sellem, lik

Šejtani nisu sposobni pretvoriti se u Vjerovjesnikov, sallaliahu alejhi ve sellem, lik. O tome postoji nekoliko hadisa.

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeći hadis: ”Ko me sanja, mene je zbilja vidio, jer se šejtan ne može pretvoriti u moj lik.”[70]

Enes, radijallahu anhu, kako su to zabilježili El- Buhari i Muslim, prenosi da je Poslanik rekao: ”Ko me sanja, već me vidio, jer se šejtan ne može pretvoriti u moj lik.” A to je ujedno i Ebu Hurejrino, radijaliahu anhu,

predanje koje je zabilježio imam Muslim.

Seid, radijallahu anhu, kako je to zabilježio El-Buhari, kazuje da je Poslanik islama rekao: ”Ko me sanja, mene je odista sanjao, jer se šejtan ne može prikazati u mom liku.”

Džabir, radijallahu anhu, zabilježio je to Muslim, prenosi sljedeće Poslanikove riječi: ”Ko me sanja, uistinu je mene sanjao, jer je nemoguće da se šejtan pretvori u moj iik.” U drugoj se verziji kaže: ”...jer je nemoguće da šejtan meni sliči.”[71]

Jasno je da se šejtan ne može pretvoriti u Resululiahov, sallallahu alejhi ve sellem, stvarni lik, ali se može pretvoriti u neki drugi, a ne njegov lik, i čovjeku donijeti u snu da je vidio Posianika, sailallahu alejhi ve sellem. Tako je Ibn Sirin, rahimehullah, govorio.[72]

Prema tome, nije dopušteno tvrditi da je svako ko je sanjao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zaista njega vidio u snu, osim ako ga je vidio u liku koji potpuno odgovara njegovom izgledu, a zna se, na osnovu autentičnih predanja, kako je Posianik izgledao. Mnogi će ljudi reći da su usnili Božijeg Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a nisu.

> Ne mogu prodrti ponad graničja nebesa i Zemlje

Sveznajući je Ailah rekao: ”O družine džina i ljudi, ako možete preko granica nebesa i Zemlje prodrti, prodrite, moći ćete prodrijeti jedino uz veliku moć! – pa koju blagodat Gospodara svoga poričete?! Na vas će se ognjeni plamen i rastopljeni mjed prolivati, i vi se nećete moći odbraniti...” (Er-Rahman, 33-35). Dakle, i pored svoje moći i brzine kretanja, ne mogu prodrijeti preko određenih granica; ako to pokušaju, nastradat će.

> Nemaju snage otvoriti vrata zatvorena bismillom

Džabir b. Abdullah, radijaliahu anhu, prenosi nam sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”U predvečerje zadržite djecu u kući jer su šejtani tada svuda prisutni, a kada prođe neko vrijeme, možete im dopustiti da izađu napolje. Zaključajte vrata spominjući Allahovo ime jer šejtan ne može otvoriti zaključana vrata...”[73]

U Muslimovoj verziji stoji dodatak: ’Tokrijte posude, zatvorite mješine, zatvorite vrata i ugasite svjetiljke, ta zaista šejtan ne može otvoriti mješinu, niti može otvoriti vrata, niti može otkriti posudu.”[74]

2. POGLAVLJE DŽINISU OBVEZNICI
ZAŠTO JE ALLAH STVORIO DŽINE

Svemogući je Allah džine i ljude stvorio iz istog razloga: ”Džine i ljude stvorio sam samo zato da Meni u ibadetu budu.” (Ez-Zarijat, 56)

Džini su obveznici, na njih se odnose Božije zapovijesti i zabrane. I ko se od njih pokori, njime će Svevišnji Allah biti zadovoljan i uvest će ga u džennet.

A neposlušne, grešnike Allah će, dželle šanuhu, baciti u džehennemsku

vatru.

Na Kijametskom će danu Sveznajući Allah ukoriti nevjernike iz redova džina i ljudi: "'O skupe džinski i ljudski, zar vam iz redova vas samih poslanici nisu đolazili koji su vam ajete Moje kazivali i upozoravali vas da ćete ovaj vaš dan dočekati?' Oni će reći: 'Mi to priznajemo na svoju štetu.' Njih je život na Zemlji bio obmanuo i oni će sami protiv sebe posvjedočiti da su bili nevjernici" (El-En'am, 130). Iz ajeta je vidljivo kao dokaz da je Allahov, dželle šanuhu, vjerozakon dostavljen i džinima, da su i oni opominjani.

Sljedeći ajeti dokazuju da će džini biti kažnjeni u Vatri: "'Ulazite u džehennem s narodima, s džinima i ljudima koji su prije vas bili i nestali!', reći će On" (El E'raf, 38); "Mi smo za džehennem mnoge džine i ljude stvorili..." (El-E'raf, 179); "...ali Ja sam već istinu rekao: 'Napunit ću, zaista, džehennem džinima i ljudima zajedno!'" (Es-Sedžda, 13); "A za onoga koji se stajanja pred Gospodarom svojim bojao bit će dva perivoja - pa koju blagodat Gospodara svoga poričete?!" (Er-Rahman,
46, 47). A posljednjim su ajetom oslovljeni džini i ljudi, jer je od početka sure riječ o tim dvjema skupinama. Naime, u tim je ajetima Uzvišeni Allah ulazak u džennet istaknuo kao Svoje dobročinstvo, kojim će počastiti i džine vjernike, a da oni tu počast ne mogu zaslužiti, to jest, da nisu obveznici, Sveznajući je Allah ne bi ni spomenuo.

Ibn Muflih je u djelu El Furu zapisao sljedeće: "Po jednoglasnom mišljenju svih učenjaka, džini su obveznici. I po jednoglasnom mišljenju svih islamskih autoriteta, džini nevjernici ući će u Vatru.

Shodno Malikovom i Šafijevom mišljenju, džini vjernici ući će u džennet i neće biti pretvoreni u prašinu, za razliku od životinja, i njihova je nagrada u tome što će biti spašeni od Vatre, za razliku od Ebu Hanife, Lejsa b. Sada i njihovih istomišljenika. Ispravno je mišljenje onih islamskih učenjaka koji kažu da će džini vjernici ući u džennet i u njemu uživati kao što će uživati i ljudi, i to shođno veličini zaslužene nagrade. Premda ima onih islamskih autoriteta (Mudžahid) koji smatraju da džini u džennetu neće jesti niti piti, i premda ima autoriteta (Omer b. Abdulaziz) koji kažu da će džini obitavati u periferiji dženneta. Ibn Hamid ostavio je sljedeći zapis: 'Džini su obveznici poput ljudi.'"[75]

Eš-Šibli je u jednoj svojoj knjizi naslovio poglavlje: Džini su obveznici po konsenzusu svih teoretičara, gdje je naveo Ibn Abdulberrovu, rahimehullah, izjavu da su džini obveznici — neki učenjaci zaključuju to iz ajeta: "...pa koju blagodat Gospodara svoga poričete?!" (Er- Rahman, 13). EnRazi je u svom tefsiru rekao: "Ovaj se ajet odnosi na sve džine, jer su svi oni obveznici."

Eš-Sibli je također prenio sljeđeću Abduldžebbarovu izjavu: "Nije nam poznato da je iko od teoretičara rekao da džini nisu obveznici, osim što je u djelu EL-Mekalat zapisano da haševije[76] kažu: 'Džini su determinirani da

čine ono što čine, i oni nisu obveznici.'"

Razmatrajuči ovo pitanje, Eš-Šibli je kazao: "Dokaz da su džini obveznici jesu ajeti u kojima Plemeniti Allah kori šejtane i proklinje ih, naređuje klonjenje njihovih poroka i zla i opisuje kaznu koju im je pripremio, a sve se to može odnositi samo na onoga ko se, postupajući prema svojoj volji i slobodi izbora, suprotstavlja Božijim zapovijestima i zabranama, čini velilce grijehe i skrnavi svetost islamskih propisa. Dokaz je tome i činjenica da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve seilem, proklinjao šejtane, objašnjavao suštinu njihove zablude, govorio da pozivaju u zlo i poroke, da ubacuju ružne misli. Sve to uzkazuje da su džini obveznici. I na koncu, da su džini obveznici, dokazujemo 1. i 2. ajetom sure El-Džinn."[77]

Obveznici su u skladu sa suštinom svog bića

"Džini su obveznici glede temeljnih i praktičnih dijelova vjere, i to u skladu sa suštinom svog bića, jer oni nisu slični ljudima ni položajem ni suštinom, pa zapovijesti i zabrane koje se na njih odnose nisu istovjetni zapovijestima i zabranama koji se odnose na ljude. No, ipak, džini su istovjetni ljudima u pogledu vrste, to jest, zapovijesti i zabrana, halala i harama, i nije mi poznato da u vezi s tim postoji razilaženje među muslimanima", zapisao je šejhul"islam Ibn Tejmijja, rahimehullah.[78]

KAKO ĆE ŠEJTANI BITI KAŽNJENI U VATRI KAD SU OD VATRE STVORENI?

Neki ljudi izazivaju sumnju pitajući: 'Tvrdite da su džini stvoreni od vatre pa potom kažete da će džini nevjernici biti kažnjeni u džehennemskoj vatri, odnosno kažete da one koji prisluškuju gađaju zvijezde padalice. Pa, kako je moguće da džini budu kažnjeni vatrom a od vatre su stvoreni?!"

Odgovor na ovo pitanje glasi: džini jesu stvoreni od vatre, međutim, nakon stvaranja u potpunosti se razlikuju od vatre, osnovne materije od koje ih je dragi Allah stvorio. Isti je slučaj s čovjekom: stvoren je od zemlje, ali se razlikuje od nje. Staviše, kad bi čovjeka nelco nemilosrdno udario komadom pečene zemije, možda bi ga i ubio; kad bi ga posuo prašinom, učinio bi mu neprijatnost; kađ bi ga zakopao u zemlju, ugušio bi ga. Dakle, iako je stvoren od zemlje, čovjek uslijed dodira s njome može osjetiti bol, odnosno neprijatnost; i isti je slučaj s džinima.

Čitamo sljedeće riječi Ebul-Vefaa b. Akila: "Allah je, dželle šanuhu, džine i šejtane stvorio od vatre, u istom smislu u kojem je čovjeka stvorio od prašine, zemlje i pečene zemlje. U vezi s čovjekom, podrazumijeva se da je osnovna materija od koje je stvoren blato, što ne znači da je on, čovjek, blato, naime to je on samo bio. I isti je slučaj s džinom: vatra je samo osnovna materija od koje je stvoren."[79]

Ne postoji srodstvo između džina i Uzvišenog Allaha

Džini su Allahova, dželle šanuhu, stvorenja, robovi koje je stvorio da Mu budu poslušni i koje je obavezao slijeđenjem Šerijata. Prema tome, pogrešna su praznovjerja nastala uslijed pogrešnog shvatanja, tajenja znanja i rasprostranjenosti neznanja. Među židovima i arapskim mnogobošcima rasprostranjeno je vjerovanje da je Svevišnji Allah - neka je vrlo visoko od onoga što Mu oni pripisuju - zaprosio ženu iz reda najboljih džina i oženio se njome, pa su iz toga braka nastali meleki. Sveznajući Allah kaže da je to praznovjerje neosnovano: ”Mnogobošci između Njega i džina srodstvo uspos tavljaju, a džini odavno znaju da će oni koji tako govore u vatru biti bačeni - hvaljen neka je Allah i daleko od onoga kako Ga oni predstavljaju! Allahovi iskreni robovi nisu za to krivi” (Es-Saffat, 158-160). Komentirajući ove ajete, Ibn Kesir, rahimehullah, kaže sljedeće: ”Mudžahid je rekao da su mnobošci jednom prilikom izjavili: ’Meleki su Allahove kćeri!’, neka je uzvišen Allah od toga, pa je Ebu Bekr, radijallahu anhu, upitao: ’A ko je njihova majka?’, na šta su odgovorili: ’Kćerka najboljih džina.’ Ovako su ovaj ajet tumačili Katada i Ibn Zejd. A El-Avfi prenosi da je Ibn Abbas, radijallahu anhu, izjavio: ’Allahovi neprijatelji govore da su Svevišnji Allah i Iblis braća, neka je Allah visoko iznad toga!’”[80]

POSLANICI IZ DŽINSKE VRSTE

Budući da su džini obveznici, nužno je da im Svevišnji Allah dostavi objavu i protiv njih uspostavi argument, pa se nameće pitanje: kako je džinima dostavljana objava, jesu li oni imali poslanike iz svoje vrste, kao što su ljudi imali, ili su poslanici iz ljudske vrste bili i njima poslani?

Allahove, dželle šanuhu, riječi: ”’O skupe džinski i ljudski, zar vam iz redova vas samih poslanici nisu dolazili...’” (El-En‘am, 130) ukazuju da je Sveznajući Allah džinima slao poslanike, ali nam ovaj ajet ne precizira jesu li isti ti poslanici bili iz ljudske ili džinske vrste. Drugim riječima, sintagma iz redova vas samih, spomenuta u ajetu, može imati dvojako značenje, i to: prvo, svakoj su vrsti slani poslanici iz njihove vrste; i, drugo, poslanici ljudima i džinima bili su iz jedne, ljudske, vrste.

Islamski autoriteti nisu jednoglasni u mišljenju kad je posrijedi pitanje jesu li džinima slani poslanici iz njihove vrste. Neki učenjaci kažu da su džinima slani poslanici iz njihove vrste. Ovo je mišljenje, između ostalih učenjaka, zastupao Ed-Dahhak. Ibnul-Dževzi, rahimehullah, veli: "Vanjsko značenje sintagme iz redova vas samih dokazuje da su džinima slani poslanici iz njihove vrste.”
A Ibn Hazm, rahimehullah, smatra: ”Prije Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, džinima nije poslan nijedan poslanik iz ljudske vrste.”

Međutim, mnogi islamski učenjaci tvrde da džinima nisu slani poslanici iz njihove vrste, već su im slani poslanici iz ljudske vrste. Es-Sujuti,

rahimehullah, zapaža: ”Većina prvih i potonjih učenjaka smatra da džinima-nikada nije poslan ni poslanik ni vjerovjesnik iz njihove vrste.

To je mišljenje preneseno od Ibn Abbasa, Mudžahida, El-Kelbija i Ebu Ubejda.”[81]

Jedan od (nekategoričkih) dokaza na osnovu kojeg preteže mišljenje da su poslanici iz ljudskog roda slani džinima jest izjava džina koji su čuli učenje Kur’ana: ’”O narode naš’, govorili su, ’mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje...’” (El-Ahkaf, 30)

Umjesno je napomenuti da od ovog pitanja, koje smo razmatrali, ne zavisi nijedno praktično djelo, a niti u vezi s njime postoji kategorički šerijatski tekst.

UNIVERZALNOST MUHAMMEDOVOG, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, POSLANSTVA

Naš Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poslan je džinima i ljudima. Evo šta s tim u vezi kaže šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah: ”...i to je temelj, jednoglasno prihvaćen od ashaba, tabiina, koji su ih slijedili dobro čineći, od imama muslimana, učenjaka ehli-sunneta i svih drugih sekti koje se pripisuju islamu.

Dokaz tome jesu Allahove riječi - izazov u vezi s Kur’anom upućen džinima i ijudima: ’Reci: ’Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur’an, oni, kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali.” (El-Isra, 88)

A skupina džina požurila je povjerovati kad je čula recitiranje Kur’ana: ’Reci: ’Meni je objavljeno da je nekoliko džinova prisluškivalo i reklo: ’Mi smo, doista Kur’an, koji izaziva divljenje slušali, koji na Pravi put upućuje - i mi smo u njega povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati...’” (El-Džinn, 1, 2)

Na tu istu skupinu koja je čula recitiranje Kur’ana odnose se sljedeći ajeti: ’Kad ti poslasmo nekoliko džina da Kur’an slušaju, kad dođoše daga čuju, onirekoše: ’Pst!’ A kad se završi, vratiše se narodu svome da opominju. ’O narode naš’, govorili su, ’mi smo slušali Knjigu koja se poslije Musaa objavljuje, koja potvrđuje da su istinite i one prije nje, i koja ka istini i na Pravi put upućuje. O narode naš, odazovite se Allahovom glasniku i vjerujte u Allaha, On će vam neke grijehe vaše oprostiti i vas od patnje neizdržljive zaštititi!’ A oni koji se ne ođazovu Allahovom glasniku, takvi Mu na Zemlji neće umaći i mimo Njega zaštitnika neće naći. Oni su u velikoj zabludi’ (El-Ahkaf, 29-32). Dakle, slušali su učenje Kur’ana, pa su povjerovali u njega i svom se narodu vratili kao misionari, pozivajući ih u tevhid i vjerovanje, donoseći im radosne vijesti i upozoravajući ih.

Događaj u vezi s ovom skupinom džina, koja je slušala Poslanikovo, sallallahu alejhi ve sellem, učenje Kur’ana, zabilježili su El-Buhari i Muslim[82] preko Ibn Abbasa, radijallahu anhu. Naime, on je ispričao

sijeđeće: ’Vjerovjesnik se, sallallahu alejhi ve sellem, s nekoliko ashaba zaputio u tržnicu Ukaz; a šejtani su bili onemogućeni u prisluškivanju nebeskih vijesti i bili su gađani zvijezdama padaiicama. Kad su se šejtani vratili svom narodu, ovi su ih upitali: ’Šta se dogodiio?’ ’Onemogućeni smo u prisluškivanju nebeskih vijesti i gađani smo zvij ezdama padalicama’, odgovorili su im. Na to im njihov narod reče: ’Onemogućeni ste u prisluškivanju nebeskih vijesti zbog nekog velikog događaja, zato proputujte istokom i zapadom pa utvrdite o čemu se radi.’ Ti isti džini, koji su se bili zaputili prema Tihami, promijenili su pravac kretanja i krenuli prema Poslaniku, saliallahu alejhi ve sellem, koji je bio u Nahii a putovao je u Ukaz. Kad su sustigli Vjerovjesnika, sallaliahu alejhi ve sellem, on je predvodio ashabe u sabalvnamazu. Džini su slušali Poslanikovo učenje i izjavili: ’Ailaha nam, ovo nas je spriječilo u prisluškivanju nebeskih vijesti!’ Tad su se vratiii svom narodu i rekli: ”Mi smo, doista Kur’an, koji izaziva divljenje slušaii, koji na Pravi put upućuje - i mi smo u njega povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati...” Tada je Allah, dželle šanuhu, Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, objavio suru El-Džinn, to jest, objavljeno mu je šta su džini kazali.’”[83]

Delegacije džina usvajaju znanje od Pejgambera, sallallahu alejhi ve sellern

Poslije slučaja koji smo naveli, a koji se smatra prvim dodirom džina s Kur’anom i islamom, delegacije džina dolazile su kod Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, radi usvajanja znanja, i on im je posvetio vrijeme, poučavajući ih onome čemu ga je Allah, dželle šanuhu, poučio, učio je pred njima Kur’an, govorio o nebeskim vijestima, i tako dalje, a sve je to bilo u Meki, prije Hidžre.

Amir je pripovijedao: ”Upitao sam Alkamu je li Ibn Mesud bio s Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, one noći kad su se pojavili džini, pa mi je odgovorio da je isto to pitanje lično postavio Ibn Mesudu, koji mu je odgovorio: ’Nisam bio s Poslanikom, ali, dok smo jedne noći bili s njime, on je naprosto nestao. Tražili smo ga po dolinama i klancima. Kako ga nismo našli, zakijučili smo: ’Odnijeli su ga džini, ili mu je neko nanio zlo.’ Bila je to najgora noć, nismo znali šta da činimo. Kad je osvanulo, Vjerovjesnik se, sallallahu alejhi ve sellem, pojavio iz pravca pećine Hira. Rekli smo mu: ’Allahov Poslaniče, nestao si, i mi smo te tražili, ali te nismo našli; bila je ovo najgora noć koju smo proživjeii.’ On reče: ’Došao mi je izaslanik džina, pa me poveo sa sobom, i tamo sam im učio Kur’an.’

Tada nas je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odveo da vidimo njihove tragove i tragove vatre koju su potpalili. Oni su od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, tražiii da moli Svevišnjeg Allaha da ih opskrbi, na šta im je rekao: ’Vaša je hrana kost svake životinje pri čijem je kianju spomenuto Allahovo ime, i ona vam je bolja od mesa, za vaše životinje hrana je balega.’ A nama je tada rekao: ’Zato se vi nemojte čistiti kostima

i balegom, to je hrana vaše braće.”[84]

Pejgamber im je, između ostalog, proučio suru Er-Rahman. Imam Es-Sujuti, rahimehullah, zapisao je sljedeće: ”Et-Tirmizi, Ibnul-Munzir, Ebuš-Sejh, u djelu El'Azama, Ibn Merdevejh, El''Bejheki, u djelu Delailun-nubuvva i EhHakim (koji je predanje ujedno okarakterizirao autentičnim) zabilježili su da je Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, ispričao sljedeće: ’Jednom, Allahov se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojavio među ashabima i proučio suru Er-Rahman, a oni su šutjeli, pa je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: ’Zašto šutite.?! Ovu sam suru proučio džinima, kad sam bio s njima jedne noći, i ljepše su se ponijeli od vas. Kad god sam proučio ajet:...pa koju blagodat Gospodara svog poričete?!’, oni su odgovorili: ’Nijednu Tvoju blagodat, Gospodaru naš, ne poričemo, i Tebi zahvala pripada!”[85] I to nije bio jedini susret između Poslanika i džina. Ibn Kesir, rahimehullah, u svom je tefsiru, komentirajući suru El-Ahkaf, naveo predanja što govore o Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, susretima s džinima, a u nekim predanjima stoji da je Ibn Mesud, radijallahu anhu, u jednoj od tih noći bio blizu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

U El-Buharijevoj verziji stoji da su neki džini, koji su Poslaniku došli, bili iz Jemena, iz mjesta zvanog Nasibin. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”...došla mi je delegacija džina Nasibija - divna je bila - i od mene tražila da molim Allaha da ih opskrbi, pa sam zamolio Allaha da u svakoj kosti i izmetu osjete lijep okus.”[86]

DŽINI POZIVAJU LJUDE U DOBRO, SVJEDOČE U KORIST MUSLIMANA I RAZLIKUJU SE U POGLEDU DOBRA I ZLA

Zabilježeno je i to da su određeni džini odigrali značajnu ulogu u upućivanju ljudi. Imam ELBuhari zabilježio je predanje u kojem stoji da je Omer, radijallahu anhu, jednog čovjeka, koji je u paganskom dobu bio vrač, upitao u vezi s najčudnijom stvari koju mu je donijela njegova demonka. Ovaj je odgovorio: ”Dok sam bio na tržnici, ona se pojavila i ja sam na njoj primijetio strah. Spjevala je sljedeće stihove: ’Zar nisi vidio džine i slomljenost njihovu,/i očaj poslije slabosti,/i ponizno slijeđenje onoga ko to ne zaslužuje?!”’ Omer, radijallahu anhu, potvrdi: ”I istinu je rekao! Dok sam jednom prilikom spavao pored božanstava kojima su se klanjali Mekanci, sanjao sam čovjeka da vodi zaklano tele, iz kojeg se čuo najjači glas što sam ikada čuo: ’O Dželihu, spas je u slijeđenju rječitog čovjeka koji će govoriti da nema istinskog božanstva osim Allaha!’ I tad su ljudi skočili, a ja sam odlučio da to ispitam i saznam šta je posrijedi. Glasnik je opet pozvao: ’O Dželihu, spas je u slijeđenju rječitog čovjeka koji će govoriti da nema istinskog božanstva osim Allaha!’ I ja sam se probudio. Uskoro smo čuli da ljudi govore: ’Pojavio se

vjerovjesnik.'"[87]

Komentirajući suru El-Ahkaf, Ibn Kesir, rahimehullah, naveo je ovo predanje i ovako ga objasnio: "Ovo je El-Buharijeva verzija, a identičnu je verziju zabilježio EhBejheki preko Ibn Vehba, te je dodao: 'Iz vanjskog značenja ove verzije može se zaključiti da je Omer, radijallahu anhu, čuo glas iz zaklanog teleta, kako se i kaže u jednoj slaboj verziji prenesenoj izravno od Omera. Međutim, ostale verzije ukazuju da je vrač taj koji je sanjao tele i čuo glas iz njega, a Sveznajući Allah najbolje zna. Ovaj se vrač zvao Sevvad b. Karib.'"

Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, oporučio je Ebu Sa'sau: "Vidim da voliš čuvati ovce i voliš pustinju, pa kad budeš čuvao ovce ili kad se zadesiš na nekom pustom mjestu i nastupi vrijeme namaza, prouči ezan, što glasnije možeš, jer će džini, ljudi i sve drugo što čuje mujezinov glas svjedočiti na Kijametskom danu u njegovu korist! Cuo sam da Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, govori ovako."[88]

Džini se razlikuju u pogledu dobra i zla

Ima dobrih džina koji dosljedno slijede Pravi put i čine dobro, ima i onih koji nisu na tom stupnju; ima nemarnih, a ima i nevjernika, i oni su većina.

Govoreći o džinima koji su slušali recitiranje Kur'ana, Allah, dželle šanuhu, rekao je: "...a među nama ima i dobrih i onih koji to nisu, ima nas vrsta različitih...'" (El-Džinn, 11). Značenje je: među nama ima onih koji su dobri u svakom pogledu, a ima i onih koji su manje dobri, razlikuju se u tome, kao i ljudi.

Isto tako: "...i ima nas muslimana, a ima nas zalutalih; oni koji islam prihvate Pravi su put izabrali, a nevjernici će u džehennemu gorivo biti'" (El-Džinn, 11). Ovi ajeti znače sljedeće: među džinima postoji muslimana, a postoji i onih koji su se prema sebi ogriješili; oni koji su prihvatili islam svojim su djelima već pokazali da žele krenuti Pravom stazom, a oni koji su se prema sebi ogriješili bit će gorivo džehennemsko.

MOŽE U ŠEJTAN PRIHVATITI ISLAM?

Svevišnji je Allah džinima ostavio na volju hoće li vjerovati ili neće, dao im je slobodan izbor. Staviše, šejtan je činio ibadet s melekima pa potom postao nevjernik.

Pošto je postao nevjernik, postao je zadovoljan nevjerstvom, počeo preferirati zlo, težiti mu, naslađivati se njegovim činjenjem i pozivanjem u njega, jer tako zahtijeva njegova iskvarena narav: "'E tako mi dostojanstva Tvoga, reče, 'sigurno ću ih sve na stranputicu navesti, osim Tvojih među njima robova iskrenih!'" (Sad, 82, 83)

I čovjek se također može iskvariti do te mjere, pa će biti kažnjen na ahiretu jer zlo vodi u džehennemsku vatru. Kad iskvari svoju dušu i narav, teži onom što mu šteti, time se naslađuje i to čeznutljivo želi, u toj mjeri da sigurno uništava razum, moral, tijelo i imetak. Dovoljno je razmishti

naprimjer o ljudima koji konzumiraju opojna pića ili duhan: uništavaju svoje zdravlje tim porocima kojih se čovjek veoma teško može proći.

Kolovođa šejtana Iblis ne može prihvatiti islam jer nas je Sveznajući Allah izvijestio da će on živjeti i umrijeti kao nevjernik. A kad se radi o drugim šejtanima, čini se da oni mogu prihvatiti islam, utoliko prije jer je Resulullahov, saliallahu alejhi ve sellem, šejtan- pratilac prihvatio islam;[89] neki učenjaci ipak odbacuju tu mogućnost. Oni kažu: ”Nemoguće je da šejtan bude vjernik!” Taj je stav zauzeo i komentator poslanice El-Akidetut'tahavijja Abdusselam b. Ebul-Izz, tumačeći da hadis koji govori o tome ne znači da je šejtan prihvatio islam, već znači da se povinovao i predao.[90]

Aii, neki učenjaci, opet, tvrde da hadis znači da je Poslanik sačuvan šejtanovog zla, iako Abđusselam b. EbulTzz, rahimehullah, smatra da je to iskrivljavanje Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, riječi. Imam En-Nevevi, rahimehullah, zapaža: ”Oba su mišljenja zastupljena.”[91] Razmatrajući ovo pitanje, isti ovaj imam kaže da EbHattabi preferira mišljenje da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sačuvan šejtanovog zla. En- Nevevi veli da je kadija Ijjad odabrao mišljenje da je Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, šejtan-pratilac prihvatio islam, što je i sam on, En-Nevevi, preferirao.[92]

I Ibn Hibban, rahimehullah, jedan je od onih učenjaka što smatraju da šejtan može prihvatiti islam. On je, komentirajući predmetni hadis, rekao: ”U ovom je hadisu dokaz da je Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, šejtan-pratilac prihvatio islam i da ga je navraćao isljučivo na dobro; a da je i ostao nevjernik, Resulullah hi, sallallahu alejhi ve sellem, bio pošteđen njegovog zla.”

Moramo reći da je diskutabilan zaključak koji je izveo Abdusselam b. Ebul-Izz. Naime, ako on smatra da se imenica šejtan odnosi samo na nevjernike iz reda džina, onda je u pravu, no akoli smatra da je nemoguće da se šejtan preobrati u muslimana, onda je debelo pogriješio, i predmetni je hadis dokaz protiv njega. Dovoljno je što znamo to da je šejtan bio vjernik pa je postao nevjernik, da se od šejtana traži vjerovanje i da će biti kažnjeni ako ostanu nevjernici. To je tako, jer su vjerovanje i nevjerovanje ravnopravne mogućnosti koje šejtan ima pred sobom, kao i čovjek.

92 Ovdje se radi o neistovjetnom čitanju vokala na slovu mim. Naime, glagol esleme (s fethom) znači da je šejtan prihvatio islam, dok oblik eslemu (s dammom) nosi značenje da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, samo sačuvan njegovog zla, ali ne znači da je šejtan prihvado islam. (op. prev.)

3. POGLAVLJE NEPRIJATELJSTVO IZMEĐU ČOVJEKA I ŠEJTANA

RAZLOZI I INTENZITET NEPRIJATELJSTVA IZMEĐU ČOVJEKA I ŠEJTANA

Neprijateljstvo je između čovjeka i šejtana okoštalog karaktera, datira još odonda kad je Allah, dželle šanuhu, stvorio Adema, alejhis-selam, i u njega udahnuo dušu; eto otada šejtan presreće čovjeka. Enes, radijallahu anhu, pripovijedao je da je Allahov Poslanik, sallallahu alcjhi ve sellem, rekao sljedeće: ”Pošto je Allah stvorio Adema u džennetu i dao mu da u njemu živi neko vrijeme, šejtan je počeo presretati Adema i ispitivati njegovu narav. A kad je utvrdio da je Adem nestabilan, dokučio je da je čovjek Allahovo stvorenje koje ne može sobom vladati.”[93]

Vratit ćemo se na početak. Svevišnji je Allah udahnuo dušu u Adema i naredio melekima da mu se poklone, a kako je šejtan činio ibadet s melekima, zapovijest se odnosila i na njega. No, on je porastao u svojim očima, uzoholio se i odbio učiniti sedždu Ademu: ”’Ja sam bolji od njega: mene si od vatre stvorio, a njega od ilovače’, odgovori on.” (El-E'raf, 12)

Naš praotac Adem, alejhis-selam, otvara oči i vidi najveću počast: meleki mu učinili sedždu pozdrava, ali ustanovljava i prisustvo strašnog neprijatelja što prijeti i njemu i njegovom potomstvu, kasnije, uništenjem i stranputicom.

Sveznajući Allah protjeruje šejtana iz dženneta zato što je šejtan bio ohol i daje mu obećanje da će ga ostaviti u životu do Dana ustanuća: "Daj mi vremena do dana njihovog oživljenja", zamoli on. ’Daje ti se vremena!’, reče On” (El-E‘raf, 14, 15). A prokietnik se izričito zakleo da će zavoditi ljude: ”’E zato što si me u zabludu odveo’, reče, ’kunem se da ću ih na Tvom Pravom putu presretati, pa ću im i sprijeda, i straga, i zdesna, i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!’” (El-Eraf, 16, 17)

Ovo što je onda rekao ukazuje da će ulagati golemi trud zavodeći ljudski rod, jer šejtan ljudima prilazi na svaki mogući način, zdesna i slijeva, sprijeda i straga, sa svih strana. Komentirajući navedeni ajet, Ez-Zamahšeri je rekao: ”Značenje je: prilazit ću im s četiri strane s koje neprijatelj obično napada. Ovdje se misli na ubacivanje vesvesa, ružnih misii i obmanjivanje koliko je to moguće, o čemu govori drugi ajet: ’I zavodi glasom svojim koga možeš i potjeraj na njih svoju konjicu i svoju pješadiju...’ (El-Isra, 64).’’[94]

Milostivi upozorava na šejtana

Kur’an obiluje ajetima što nas upozoravaju na šejtana, utoliko jer je njegova smutnja velika, vještina u zavođenju nenadmašna i nastojanje i želja da upropasti ljuđe velika: ”0 sinovi Ademovi, neka vas nikako ne zavede šejtan...” (El-E‘raf, 27);

”Sejtan je, uistinu, vaš neprijatelj, pa ga takvim i smatrajte!” (Fatir, 6); ”A onaj ko za zaštitnika šejtana prihvati, a ne Allaha, doista će propasti!” (En-Nisa, 119)

Karakter šejtanovog neprijateljstva prema čovjeku nikada se neće promijeniti, niti će ga nestati, tim prije jer šejtan smatra da je proklet i protjeran iz dženneta zbog našeg praoca Adema, alejhis-selam, i stoga je neizbježno da se osveti Ademu i njegovom potomstvu: ”’Reci mi’, reče onda, ’evo ovoga koga si iznad mene uzdigao: ako me ostaviš do Smaka svijeta, sigurno ću, osim malobrojnih, nad potomstvom njegovim zagospodariti.’” (El-Isra, 62)

Ljudi koji su pisali o moralu posvetili su veliku pažnju duševnoj strani, mahanama i porocima duše, ali su podbacili u upoznavanju ljudi s njima zakletim neprijateljem - šejtanom.

ŠEJTANOVI CILJEVI

I. Glavni cilj

Postoji jedinstven cilj koji šejtan želi ostvariti, a to je da zavede čovjeka i da ga naposlijetku baci u džehennem, da mu džennet bude uskraćen: ”On poziva pristaše svoje da budu stanovnici u Vatri.” (Fatir, 6)

II. Sporedni ciljevi

Pored ovog, glavnog cilja, postoje mnogi sporedni ciljevi koje šejtan želi ostvariti. Ovdje ćemo razmatrati samo neke od njih.

- Navođenje na mnogoboštvo i nevjerstvo

Šejtan ljude navodi na mnogoboštvo pozivajući ih da obožavaju nekog drugog, a ne Svemogućeg Allaha, i na nevjerstvo u Njega i Njegov šerijat: "...slični su šejtanu kad kaže čovjeku: ’Budi nevjernik!’, pa kad on postane nevjernik, onda on rekne: ’Ti se mene više ne tičeš, ja se, zaista, Allaha, Gospodara svjetova, bojim!”’ (El-Hašr, 16)

Ijjad b. Himar, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, jednog dana održao govor i rekao sljedeće: ”Zaista mi je Allah naredio da vas poučim onome što ne znate, a čemu me je On sada poučio, kad je rekao: ’Sve što je dozvoljeno, a čime opskrbim Svoje robove njima je halal. I stvorio sam ljude pravovjemim, ali su ih šejtani odvratili od Pravog puta, zabranili im ono što sam Ja dopustio i naveli ih da Mi druge ravnim smatraju, one o kojima mšta nisam objavio.’”[95]

- Navraćanje na činjenje grijeha

Ako šejtan ne uspje čovjeka navesti na mnogoboštvo i nevjerstvo, ne očajava, zadovoljan je ako ga navede na grijehe, ođnosno zadovoljan je neprijateljstvom i mržnjom koje ubaci među ljuđe. U jednom hadisu stoji sljedeće: ”Zaista je šejtan izgubio nadu da će ikada biti obožavan u ovoj vašoj zemlji, ali će mu neki ljudi biti posiušni u djelima koja vi nipodaštavate, i on će time biti zadovoljan.”[96]

S tim u vezi, Džabir, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”Sejtan je odista izgubio nadu da će ga klanjači obožavati na Arapskom poluotoku, ali će on biti zadovoljan ako zavadi vjernike.”[97] Značenje je: bit će zadovoljan ubacivanjem neprijateljstva i mržnje među vjernike i obmanjivanjem jednih drugima, za šta potvrdu nalazimo u Allahovim, dželle šanuhu, riječima: ”Sejtan želi pomoću vina i kocke unijeti među vas neprijateljstvo i mržnju i odvratiti vas od sjećanja na Allaha i odvratiti vas od obavljanja molitve. Pa hoćete li se okaniti?” (El- Maida, 91); ”On vas navraća na grijeh i razvrat i na to da o Allahu govorite ono što ne znate.” (El-Bekara, 169)

Dakle, svaki ibadet koji Allah voli mrzak je šejtanu, a svako djelo koje je mrsko Milostivom drago je šejtanu.

➢ Navraćanje na novotarije

Šejtanu je draže da se čovjek bavi novotarijama nego da čini grijehe, jer se šteta proistekla iz činjenja novotarija odražava na vjeru. Imam Sufjan es-Sevri,
rahimehullah, imao je običaj reći: ”Iblisu je draže da se čovjek bavi novotarijom nego da čini grijehe, jer se čovjek pokaje zbog grijeha, a ne kaje se zbog novotarije.”[98]

➢ Odvraćanje od pokornosti dragom Bogu

Šejtan se ne zadovolji pozivanjem ljudi u nevjerstvo i navraćanjem na grijehe, već ih usto odvraća od dobra. Staviše, isprečava se čovjeku ma koje dobro izabrao, odvraća ga od tog istog dobra i omražava mu ga. Sebura b. Fakiha, radijallahu anhu, pripovijeda: ”Čuo sam Pejgambera, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ’Uistinu šejtan čovjeka presreće na svim putevima. Prvo ga presretne na putu islama i rekne mu: ’Zar ćeš prihvatiti islam, a ostaviti svoju vjeru i vjeru svojih predaka?!’, ali ga čovjek ne posluša pa prihvati islam. Presretne ga zatim na putu hidžre i rekne mu: ’Zar ćeš učiniti hidžru ostavljajući svoju rodnu grudu i svoje nebo? Ta onaj ko učini hidžru onemogućen je kao što je onemogućna svezana životinja!, ali ga čovjek ne posluša i učini hidžru. Potom mu se ispriječi na putu borbe i kaže: ’Zar ćeš poći u borbu u kojoj ćeš žrtvovati život i imetak?! Zar ćeš se boriti i poginuti pa će se tvoja žena udati a tvoj će se imetak podijeliti?!’, ali ga čovjek ni tada ne posluša i pođe u borbu. I onaj ko tako učini polaže pravo kod Allaha da ga uvede u džennet. Polaže pravo kod Allaha da ga uvede u džennet ako pogine u
bobri, ili ako se utopi, ili ako ga pak njegova jahalica zgnječi - svejeđno je.”’[99]

Šejtan se dakle mnogo bavi onima koji su na Pravom putu, stalno motri na njih i uvijek nastoji iskriviti Pravu stazu.

Sintagmu Pravi put učenjaci prvih generacija protumačili su skoro istovjetno. Ibn Abbas, radijallahu anhu: "Sintagma Pravi put ima značenje

vjere u kojoj ne postoje nejasnoće.” Ibn Mesud, radijallahu anhu:

"Pravi put je časni Kur’an.” Džabir, radijallahu anhu: "Pravi put je islam.”

A Mudžahid, rahimehullah, govorio je: ”Sintagma Pravi put je istina.”

- Uništavanje učinjenih dobrih djela

Ako šejtan čovjeka ne mogne odvratiti od činjenja dobrih djela, onda pokušava anulirati njegove ibadete kako bi ga lišio nagrade. Osman b. Ebul-As, rahimehullah, požalio se Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem: ”Božiji Poslaniče, šejtan mi odista ne da mira u namazu i ometa me dok učim Kur’an!” Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio mu je: ”Tome je šejtanu ime Hinzeb. Kad osjetiš njegovo prisustvo, zatraži utočište u Allaha i pljucni na lijevu stranu tri puta.” Osman, radijallahu anhu, govorio je: ”Uradio sam onako kako mi je Poslanik rekao, i Svevišnji Allah odagnao je šejtana od mene.”[100]

Kad čovjek započne namaz, šejtan ga napada, donosi mu ružne misli, odvraća ga od namaza i podsjeća na ovosvjetske potrebe. Evo o tome hadisa koji je prenio Ebu Hurejra, radijallahu anhu: ”Kad se oglasi ezan za namaz, šejtan bježi puštajući vjetrove, da ne čuje ezan, a kad mujezin završi, on se vrati. Kad se uči ikamet za namaz, on opet bježi pa se ponovo vrati i čovjeka zatim zaokupi bespotrebnim mislima govoreći mu: ’Sjeti se toga i toga, sjeti se toga i toga...’, što mu prije namaza uopce nije naumpalo, u toj mjeri da čovjek ne zna koliko je rekata klanjao.”[101]

Šejtan navodi čovjeka da prođe ispred klanjača

Ebu Salih es-Semman kazuje: ”Bio sam prisutan kad je Ebu Seid el-Hudri klanjao petkom iza perde, koja je sprečavala prolazak ispred njega, i neki je mornak iz plemena Muajt htio proći ispred Ebu Seida, ali ga je ovaj spriječio uhvativši ga za grudi. Momak je provjerio može li igdje drugo proći, ali nije bilo drugog prolaza pa je opet pokušao proći ispred ovog ashaba; Ebu Seid ga je tada spriječio grublje nego prvi put. To mu je bilo uvredljivo od Ebu Seida, pa je ušao kod halife Mervana i požalio se. Domalo je ušao i Ebu Seid. Mervan ga upita: ’Ebu Seide, šta se dogodilo među vama?’ On odgovori: ’Čuo sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: ’Kad čovjek klanja prema nečemu što ga ođvaja od ljudi i neko htjedne proći ispred njega, neka ga spriječi, a ako se onaj koji hoće proći usprotivi, neka klanjač upotrijebi silu, zaista je šejtan onaj koji nastoji proći ispred klanjača.””[102]

Prema Ibn Hadžeru ebAskaianiju, Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”...zaista je šejtan onaj koji nastoji proći ispred klanjača” znače: to što želi proći ispred klanjača jest od šejtana. Osim što je Ibn Hadžer naveo još ispravnije od spomenutog, rekavši: ”Moguće je da ove Poslanikove riječi znače: na to da prođe ispred klanjača naveo ga je šejtan, utoliko prije što u El- Ismailijevoj verziji stoji: ...zaista je s njime

šejtan, kojoj je slična Ibn Omerova, radijallahu anhu, verzija koju je zabilježio imam Muslim: '...zaista je s njime zao drug.'"[103]
U svakom protivljenju Milostivom poslušnost je šejtanu

Sevišnji je Allah rekao: "Oni se mimo Allaha ženskim kumirima klanjaju, a ne klanjaju se drugom do šejtanu-prkosniku, prokleo ga Allah! A on je rekao: 'Ja ću se sigurno potruditi da preotmem za sebe određen broj Tvojih robova...'" (En-Nisa, 117, 118). Dakle, svako onaj ko mimo Sveznajućeg Allaha obožava bilo šta: kumire, sunce, mjesec, prohtjeve, ljude, princip, i tako dalje, on obožava šejtana, htio ili ne htio, jer je šejtan onaj koji navraća i podstiče na širk. Odatle, oni koji obožavaju meleke zapravo obožavaju šejtana: "A na Dan kad ih sve sabere, pa meleke upita: 'Zar su se ovi vama klanjali?' oni će odgovoriti: 'Hvaljen neka si,

Ti si Gospodar naš, između nas i njih nije bilo prijateljstva; oni su džine obožavali i većina njih vjerovala je u njih'" (Saba, 40, 41). Značenje je: meleki im nisu naredili da ih obožavaju, to su im naredili džini, a sve kako bi obožavali šejtane koji im se prikazuju; a i kipovi imaju svoje šejtane.

Sejtan navraća na svako zlo i podstiče na njega, da bi ga ljudi činili, a odvraća od svakog dobra i plaši njime, da bi ga se ljudi klonili: "Sejtan vas plaši neimaštinom i navraća vas na fahša, a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju..." (El-Bekara, 268). Plaši nas neimaštinom govoreći:

"Ako udijelite imetak, osiromašit ćete!" Izraz fahša, spomenut u ajetu, ima značenji svako ružno djelo: škrtost, nemoral.

- Tjelesno i duševno uznemiravanje

Kao što šejtan nastoji odvesti čovjeka u zabludu pomoću nevjerstva i grijeha, isto tako nastoji ga tjelesno i duševno uznemiriti. Evo, da kažemo o tome nešta detaljnije.

Napadao je Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem; već smo naveli hadis u kojem stoji da je šejtan napao Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i donio žeravicu koju je htio baciti na njegovo lice.

Može donijeti ružno snoviđenje; šejtan čovjeku donese snove koji ga uznemiruju i zadaju mu brige. U Ebu Hurejrinom, radijallahu anhu, predanju stoji sljedeće: "Snovi se dijele na tri vrste: radosne vijesti od Milostivog, uobrazilja i šejtanovo zastrašivanje."[104] U verziji koju je prenio Avf b. Malik, radijallahu anhu, kaže se: "...i šejtanovo zastrašivanje pomoću kojeg želi rastužiti čovjeka."[105] Ebu Seid ebHudri, radijallahu anhu, pripovijedao je da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori sljedeće: "Kad čovjek usnije lijep san, neka se zahvali Allahu, jer je to od Allaha, i neka ga pripovijeda. Ali, kad sanja nešta ružno, neka zna da je to od šejtana, pa neka se utječe od zla tog ružnog sna, i neka ga nikome ne spominje pa mu neće naštetiti."[106] Može izazvati požar u kući koristeći se određenim životinjama; u hadisu stoji sljedeće: "Kad pođete na počinak, ugasite svjetiljke jer šejtan može potaknuti miša

na svjetiljku i izazvati požar."[107] Može nasrnuti na čovjeka u smrtnoj agoniji; Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, utjecao se* od sljedećih stvari: "Moj Allahu, Tebi se utječem od smrti uslijed pada u provaliju, i od smrti pod ruševinama, i od smrti od utapanja, i od smrti u vatri! Tebi se utječem od šejtanskog dodira na samrti! Tebi se utječem od kukavičke pogibije na Tvom putu! I
Tebi se utječem od smrti od ujeda gmizavca!"[108] Redovno uznemiruje svako novorođenče neposredno nakon rođenja; u hadisu se kaže: "Svako je dijete šejtan dodirnuo prilikom rođenja, osim Merjeme i njenog sina."[109] Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljeđeće Resulullahove riječi: "Šejtan svaku bebu neposredno poslije rođenja ubode prstom u slabinu, ali nije ubo Isaa, sina Merjemina: pokušao ga je ubosti pa ga je u tome spriječio nevidljivi zastor."[110] Ovaj isti ashab kazuje: "Čuo sam Pejgambera, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: 'Svako dijete prilikom rođenja šejtan dodirne pa ono gromoglasno zaplače uslijed te neprijatnosti, ali Merjemu i njenog sina nije dodirnuo."'[111] Merjema i njen sin Isa bili su pošteđeni šejtanovog uznemiravanja jer je Merjemina majka uputila dovu: "'...i ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana'" (Alu Imran, 36). I upravo bi zbog toga Ebu Hurejra, radijallahu anhu, proučio ovaj ajet kad bi ljudima kazivao navedeni hadis.[112] Kako je Merjemina majka iskreno zamolila Plemenitog Allaha, On se odazvao na njenu molbu i zaštitio Merjemu i njenog sina od prokletog šejtana.
Isto tako, Svevišnji je Allah sačuvao Ammara b. Jasira, radijallahu anhu, od šejtanovog zla. Ostalo je da se pripovijeda da je Ebud-Derda, radijallahu anhu, upitao Alkamu Kufljanina: "Je li među vama čovjek kojeg je Allah sačuvao od šejtana uslijed Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, dove?" A El-Mugira, radijallahu anhu, objasnio je: "Onaj koga je Allah sačuvao od šejtana uslijed Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, dove jest Ammar b. Jasir."[113] Može donijeti kugu; u hadisu se kaže da će Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, ummet uništiti ubistva i da je kuga bolest od džina neprijatelja; u svemu tome jest šehadet na Božijem putu.[114] El-Hakim je zabilježio sljedeći Pejgamberov hadis: "Kuga je bolest koju donose džini; smrt uslijed kuge jest pogibija na Allahovom putu."[115] Štaviše, bolest od koje je bolovao vjerovjesnik Ejjub, alejhis-selam, donijeli su džini: "I sjeti se roba Našeg Ejjuba kad je Gospodaru svome zavapio: 'Zbilja mene šejtan pogađa bolovima i patnjom!'" (Sad, 41) Može izazvati i neke druge bolesti; ženi po imenu Himna b. Džahš, koja je imala odliv krvi (istihazu), Resulullah je, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "To je jedna od neprijatnosti kojima šejtan uznemiruje čovjeka."[116]
Može sudjelovati s čovjekom u konzumiranju hrane i pića i s njime dijeliti čak i posteiju; a to šejtan može ostvariti samo ako se čovjek suprotstavlja Božijim propisima i zanemaruje zikr. No, ako se drži smjernica koje nam je

Svevišnji Allah dao i ne zapostavlja zikr, tada šejtan ne može sudjelovati ni u čemu šta čovjek obavlja i ne može obitavati u njegovoj kući. Huzejfa, radijallahu anhu, kaže: ”Kad bismo jeli s Poslanikom, saliallahu aiejhi ve sellem, ne bismo počinjali sve dok on ne počne, pa smo jednom prilikom jeli zajedno i pojavila se neka robinja htijući uzeti zalogaj hrane, ali ju je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, spriječio. Domalo zatim žureći je došao neki beduin što je također htio uzeti zalogaj hrane, no Vjerovjesnik je i njega spriječio, a zatim je rekao: ’Šejtan odista može jesti s onima koji nisu izgovorili bismillu. Eto, šejtan je došao s robinjom, da sebi omogući konzumiranje ove hrane, pa sam je spriječio. Zatim je došao s beduinom, kako bi mogao jesti, a ja sam i njega spriječio. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, šejtanova ruka i ruka one robinje pod mojom su kontroiom.’” Pejgamber, sallallahu alejhi ve sellem, naredio nam je čuvanje svojih dobara od šejtana. Džabir b. Abdullah, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”Zaključajte vrata spominjući Allahovo ime, ta šejtan ne može otvoriti zaključana vrata. Zatvorite mješine izgovarajući Božije ime, a izgovarajući Njegovo ime pokrijte i posude, makar stavljajući nešta preko njih, i ugasite svjetiljke.”[118] Šejtan pije s čovjekom kad pije stojećke. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, kazuje da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio nekog čovjeka kako pije stojećke i rekao mu: ”Sustegni se od toga!” Onaj je čovjek upitao zašto se treba sustegnuti od pijenja stojećke pa ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, priupitao: ”Bi li tebi bilo drago da s tobom pije mačka?!” ”Ne bi mi to bilo drago”, odgovori čovjek. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, samo kaza: ”S tobom je već pio onaj ko je gori od mačke - šejtan.”11[9] Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, poučio nas je kako možemo otjerati šejtana iz kuće: ”Kađ čovjek uđe u kuću izgovarajući Allahovo ime, šejtan rekne: ’Ovdje meni nema ni konaka ni večere!’ A kad čovjek uđe u kuću i ne spomene Božije ime, šejtan izjavi: ’Evo meni ovdje konaka!’ Akoli čovjek ne izgovori bismillu prije jela, šejtan još rekne: ’Evo meni ovdje i konaka i večere!”[120] Može izluditi čovjeka svojim dodirom; šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, rekao je: ”Svi imami ehli-sunneta jednoglasni su u mišljenju da džin može ući u čovjeka. Svevišnji Allah rekao je: ’Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirom šejtan izludio...’ (El-Bekara, 275). El-Buhari i Muslim zabilježili su sljedeći hadis: ’Zaista šejtan kola ljudskim tijelom kao što tijelom krv kola.’”[121] Abdullah, sin imama Ahmeda, kazivao je: ”Kazao sam ocu da neki ljudi tvrde da džin ne može ući u čovjeka, pa mi je rekao: ’Sinak, oni nisu u pravu! Sejtan uđe u čovjeka i govori pokrećući njegov jezik.’” S tim u vezi, šejhul-islam zapisao je i ovo: ”...i svim ljudima poznato je ovo što je rekao imam Ahmed. Zaista džin može ući u čovjeka i pokretati njegov jezik izgovarajući čovjeku nerazumljive riječi. Prilikom liječenja čovjekovo se tijelo udara toliko

snažno da bi na najsnažnijoj životinji ostavilo trag, ali bolesnik ne osjeti te udarce kao što nije svjestan riječi koje izgovara. Ponekad se desi da džini vuku po zemlji onoga u čijem se tijelu nalaze, a i onoga u čijem se tijelu ne nalaze vukući prostirku na kojoj sjedi, mogu mu onemogućiti rad određenim alatima, i tako dalje. Mogu se desiti i mnoge druge stvari koje kod onoga ko ih vidi iziskuju neophodno saznanje da čovjekov jezik, odnosno spomenute predmete pokreće druga, a ne ljudska, vrsta.” Sejhubislam rekao je i ovo: ”Ne postoji nijedan islamski učenjak koji poriče mogućnost ulaska džina u tijelo izbezumljena, ali i u tijelo zdrava čovjeka. Oni koji to negiraju, pozivajući se na to da Serijat isključuje mogućnost đa džin uđe u čovjeka, iznijeli su neistinu na islam - ne postoji ni jedan jedini šerijatski dokaz koji isključuje mogućnost da džin uđe u čovjekovo tijelo.” Mogućnost da džin uđe čovjeka isključili su, kako to kaže šejhukislam, neke mutezile, kao, naprimjer, El Džubai i Ebu Bekr en Razi.[122] O džinskom će dodiru biti govora u petom poglavlju, ako Bog da.

IBLIS PREDVODI BORBU IZMEĐU ŠEJTANA I LJUDI

Iblis je onaj koji daje instrukcije u borbi protiv ljudi, on je lično predvodi, šalje sa svog prijestolja trupe i izvidnice na razne strane svijeta, održava sjednice na kojima raspravlja sa svojim podređenima i vojnicima o onome šta su učinili, pa pohvali one koji su uspjeli učiniti veliki kqrak u zabluđivanju ljudi i navođenju na zlo.

Džabir, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: ’Iblisovo je prijestolje odista na vodi, odakle šalje svoju vojsku. A najbliži njemu položajem jest onaj koji ubaci najveću smutnju među ljude. Jedan mu šejtan dođe i rekne: ’Uradio sam to i to’, a Iblis samo kaže: ’Nije to ništa!’ Ali, kad mu se neki šejtan pohvali: ’Bio sam uporan u zavođenju dok toga i toga čovjeka nisam odvojio od njegove supruge!’ Njemu se Iblis približi i rekne: ’Ti si vrijedan!’”[123]

Ebu Seid el-Hudri, radijaliahu anhu, pripovijedao je da je Vjerovjesnik, sallahahu alejhi ve sellem, sreo Ibn Saida na jednom prilazu Medini - a Poslanik, sallaliahu alejhi ve sellem, mislio je da je on Dedždžal - i upitao ga: ”Šta vidiš?” ”Vidim prijestoije na vodi”, odgovorio je Ibn Said, pa je Resuiullah, sallallahu alejhi ve sellem, zaključio: ”Vidiš Iblisovo prijestolje na moru!”[124]

Šejtan ima veliko i dugotrajno iskustvo kad se radi o zavođenju. Vrlo vješto planira i postavlja veoma podie spletke i smicalice, ta on zavodi ljude od Adema, aiejhis-selam; šejtan je živ i živjet će do Sudnjeg dana: ”’Gospodaru moj, reče on, ’daj mi vremena do dana kad će oni biti oživljeni!’ ’Daje ti se rok’, reče On, ’do Dana već određenog.’” (El-'Hidžr, 36-38)

Iblis je revnostan u širenju zla, dao je Allahu zavjet da će širiti poroke,

pa ne posustaje, niti mu dosađuje. U jednom se hadisu kaže: ”Šejtan se zakleo: ’Tako mi Tvoga dostojanstva i veličine, zavodit ću ljude sve dok su živi!’ A Gospodar mu je odgovorio: ’Tako mi Moga dostojanstva i veličine, Ja ću im opraštati sve dok Me budu molili za oprost!’”[125]

Šejtan u širenju zla raspolaže brojnim vojskama iz redova džina i ljudi. O tome Uzvišeni Allah govori u 64. ajetu sure El-Isra i 83. ajetu sure Merjem.

Šejtan pratilac

Svaki čovjek ima šejtana pratioca koji je s njime uvijek, ne odvaja se od njega. Dokaz je tome Aišino, radijallahu anha, predanje u kojem stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jedne večeri izašao iz njene sobe i nju je obuzela ljubomora, a kad se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vratio, primijetio je da nešta nije uredu pa je upitao: ”Šta je s tobom, Aiša? Je li te obuzela ljubomora?” ”Kako da me ne obuzme Ijubomora u pogledu tebe?”, upitala je. Na to ju je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao: ”Je li ti to već došapnuo tvoj šejtan?” Ona upita: ”Allahov Poslaniče, zar je sa mnom šejtan?” ”Da”, odgovori on, na šta ona priupita: ”I sa svakim čovjekom?!” ”Da”, odgovori on. ”I s tobom, Božiji Poslaniče”, Aiša će. Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ”I sa mnom, osim što mi je Allah pomogao u tome, pa je dao da šejtan koji mene prati prihvati islam i da me navraća samo na dobro.”[126]

Ibn Mesud, radijallahu anhu, prenio je sljedeće Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: ”Svakom je čovjeku određen pratilac šejtan i pratilac melek.” Ashabi se začudiše pa upitaše: ”Čak i tebi, Allahov Poslaniče!” ”Čak i meni, osim što mi je Allah pomogao u tome, pa je dao da šejtan koji mene prati prihvati islam i da me navraća samo na dobro”, odgovori im Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem.[127]

U Kur’anu čitamo sljedeće ajete: ”Onome ko se bude slijepim pravio da ne bi Milostivog veličao, Mi ćemo šejtana natovariti, pa će mu on nerazdvojni drug postati...” (Ez-Zuhruf, 36); ”Mi smo im bili odredili loše drugove koji su im lijepim prikazivali ono što su uradili i ono što će uraditi...” (Fussilet, 25)

Postoje ljudi - šejtanovi sljedbenici što su njega uzeli za zaštitnika, slijede ga ustopu i zadovoljni su njegovim idejama, premda je on njihov prvi neprijatelj koji hita da ih upropasti; a ružno je da razuman čovjek svog neprijatelja uzme za prijetalja: ”Pa zar ćete njega i porod njegov, pored Mene, kao prijatelje prihvatiti, kad su vam oni neprijateiji?” (EhKehf, 50)

Oni koji su šejtana prihvatiii kao prijatelja zacijelo će nastradati: ”A onaj ko za zaštitnika šejtana prihvati, a ne Ailaha, doista će propasti!” (En-Nisa, 119). Nastradat će, jer će šejtan upropastiti njihove duše, iskvariti njihovu nutrinu, udaljiti ih od blagodati upute i odvesti ih u bezdan zablude i sumnji: ”...a onima koji ne vjeruju -zaštitnici su šejtani i oni ih odvode sa

svjetla u tmine; oni će biti stanovnici džehennema, oni će u njemu vječno ostati” (El-Bekara, 257). Nastradat će, jer ih on vodi u oganj: ”On poziva pristaše svoje da budu stanovnici u Vatri” (Fatir, 6). I te svoje štićenike šejtan upotrebljava kao oružje i oruđe u ostvarenju svojih planova i ciljeva.

Spletkari i ostavija. na cjedilu

Nakon što dovede ljude u bezizlazan, poguban položaj, šejtan ih ostavi na cjediiu, raduje se njihovoj nesreći, smije im se... Štaviše, navraća ljude na ubistvo, krađu i nemoral pa ih na koncu prokaže, sramoteći ih. Naprimjer, šejtan se u Bici na Bedru pojavio u liku Surake b. Malika i obećao pomoć i pobjedu mnogobošcima: Niko vas danas ne može pobijediti, i ja sam vaš zaštitnik!”’ (El-Enfal, 48). Ali, kad je, Allahov neprijatelj, vidio meleke da silaze radi pomoći vjernicima, dao se u bijeg i ostavio nevjernike na cjedilu.

Ostavio je na cjedilu i onog pobožnog čovjeka koji je ubio ženu i dijete. Naime, prvo ga je navratio da počini blud pa ga je naveo da i nju, poslije djeteta, ubije, a potom ga je prokazao njenoj porodici i naposiijetku ga navratio da njemu, šejtanu, učini sedždu. Kad je onaj čovjek uradio, šejtan je pobjegao i ostavio ga na cjedilu...

Na Sudnjem danu, kad Iblis i njegovi štićenici budu bačeni u vatru, on će im reći i ovo:...Ja nemam ništa s tim što ste me prije smatrali Njemu ravnim. (Ibrahim, 22)

Kasnije ćemo navesti slučaj čovjeka koji je tvrdio da je vrstan psiholog, a kojeg su šejtani napustili nakon što je stekao izuzetno veliku slavu, pa je postao izbezumijen, ne znajući šta čini.

Šejtan mobilizira ljude u borbi protiv vjernika

Ljudi se dijele na dvije kategorije. Prva su kategorija Allahovi, dželle šanuhu, štićenici, a druga su kategorija šejtanovi štićenici. Šejtanovi su štićenici svi nevjernici, makar ne bili istovjerci: ”Mi smo učinili šejtane zaštitnicima onih koji ne vjeruju.” (El E‘raf, 27)

Iblis koristi svoje štićenike u zavođenju vjernika, i to pomoću sumnji koje ubacuju: ”A šejtani navode štićenike svoje da se s vama raspravljaju, pa ako biste im se pokorili, i vi biste, sigurno, mnogobošci postali” (EL En‘am, 121). I sumnje koje plasiraju orijentalisti, krstaši, židovi i bezbožnici čisto su šejtanski posao.

On svoje štićenike navodi i na to da duševno uznemiravaju vjernike: ”Sašaptavanje je posao šejtanski, da bi u brigu bacio vjernike...” (El Mudžadela, 10). Naime, šejtan bi mnogobošce, kad bi se u njihovoj blizini nalazio koji musliman, navraćao na sašaptavanje, eda musliman pomisli da kuju zavjeru protiv njega.

Šejtan, štaviše, potiče svoje pristalice na rat protiv muslimana: ”Vjernici se bore na Allahovom putu, a nevjernici na šejtanovom. Zato se borite protiv šejtanovih štićenika, jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo.”

(En-Nisa, 76)
I neprestano vjernike plaši svojim pristalicama: ”To vas je šejtan samo plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!” (Alu Imran, 175). A njegovih je pristalica odista mnogo: ”I Iblis se uvjerio da je o njima ispravno mislio, i oni su se poveli za njim, osim nekolicine vjernika.” (Saba, 20)

ŠEJTANOVE METODE U ZAVOĐENJU LJUDI

Šejtan ne zavodi čovjeka govoreći mu: ”Ostavi dobro, a čini hrđavo, pa ćeš biti nesretan na ovom i na budućem svijetu!” Da tako učini, nijedan se čovjek ne bi za njime poveo. On zavodi koristeći se mudrim, prefinjenim načinima. Ovdje ćemo razmatrati samo nekoliko metoda kojima se šejtan sluzi zavodeći ljuđe.

- Uljepšava neistinu

Uljepšavanje neistine način je na koji je šejtan zavodio i zavodi ljude; predstavlja neistinu u ruhu istine, i obratno. Šejtan čovjeku neprestano uljepšava neistinu i omražava istinu, sve dok ga ne navede na činjenje zla, odnosno dok ga ne odvrati od istine. Prokletnik se obratio Svevišnjem Allahu: 'Gospodaru moj’, reče, ’zato što si me u zabludu odveo, ja ću njima na Zemlji poroke lijepim predstaviti i potrudit ću se da ih sve zavedem, osim među njima robova Tvojih iskrenih.’” (El-Hidžr, 39, 40)
Evo šta o tome kaže Ibnul-Kajjim, rahimehullah: ”Između ostalih, šejtan se zavodeći ljude služi metodom neprestanog obmanjivanja, sve dok ne postigne svoj cilj - to obmanjivanje ne šteti samo onome koga Svevišnji Allah uzme u Svoje okrilje. Naime, šejtan čovjeku lijepim predstavlja djelo koje mu šteti, sve dok čovjek ne pomisli da je to isto djelo za njega najkorisnija stvar, odnosno omražava mu najkorisnije djelo, sve dok čovjek ne pomisli da je to nešta najštetnije po njega. La ilahe illallah! Koliko je ljudi podieglo tom njegovom uljepšavanju! Koliko je ljudi uslijed toga odvraćeno od isiama, vjerovanja i istinskog ibadeta! Koliko se neistine pojavilo u lijepom obliku, a koliko je samo istine odbačeno zbog njenog izvitoperivanja! Koliko je kritičkih pogleda demantirano! Koliko su znalci bili na udaru krivotvorenja! Šejtan je onaj koji je obmanjivao ljude i navodio ih na slijeđenje
prohtjeva i štokakvih mišljenja, na svaki način odvodio ih u zabludu, neprestano bacao iz propasti u propast, uljepšavao im klanjanje kipovima, kidanje rodbinskih veza, zakopavanje živih djevojčica, sklapanje braka s majkama... Koliko je obećavao džennetske ljepote onima koji nisu vjerovali u Allahova, dželle šanuhu, svojstva; onima koji su nijekali da je Allah, Svojim Bićem, iznad stvorenja; onima što su poricali da Allah govori kad hoće i kako hoće; navodeći ih da negiranje tih istina smatraju potvrđivanjem Allahove savršenosti. Često je navodio ljude da se sustežu

od navraćanja na dobro, a odvraćanja od zla pod izgovorom umiljavanja ljudima, lijepog ponašanja i postupanja prema ajetu: 'O vjernici, brinite se o sebi...' (El-Maida, 105). Koliko je poticao ljude na okretanje leđa onome što je donio Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pod izgovorom slijeđenja i zadovoljavanja mišljenjem učenijih od njih! Koliko je navraćao na licemjerstvo i popustljivost u Allahovoj vjeri pod izgovorom razumijevanja stvarnosti koje čovjeku garantira uspjeh u životu..."[128]

Ovu istu metodu prokleti je šejtan upotrijebio zavodeći Adema, alejhis-selam, kad mu je lijepim predstavio konzumiranje plodova sa zabranjenog drveta, nagovarao ga je na to tvrdeći da se radi o drvetu besmrtnosti, da će mu njegovo konzumiranje donijeti vječni život u džennetu, ili da će postati melek, pa ga je Adem, alejhis-selam, naposlijetku poslušao i bio izveden iz dženneta.

Služeći se metodom uljepšavanja neistine, zapazimo kako su šejtanovi štićenici lijepim prikazali: komunizam i socijalizam (tvrde da je to način da se čovječanstvo oslobodi bezumija, društvenih nemira, beznadežnosti, gladi...), razgolićenost žena - pod geslom slobode, snimanje bestidnih filmova, u kojima se potire čast, uništava moral i krše svetinje - pod izgovorom glume, polaganje novca u banke koje posluju uz kamatu radi obrta i unapređivanja novca, kako kažu; zatim učenje ijudi da je privrženost vjeri zaostalost i nazadovanje, ujedno optužujući islamske misionare za ludost, doušnički rad za Istok ili Zapad, i tako dalje. Sve je to šejtanova metoda uljepšavanja neistine, a omražavanja istine ljudima, pomoću koje je šejtan još davno zaveo Adema, alejhis-selam. Evo o ovoj šejtanovoj metodi Božijih riječi: "Allaha Nam, Mi smo i prije tebe narodima poslanike slali, ali im je šejtan lijepim predstavljao postupke njihove..." (En-Nahl, 63)

Kad se stanoviti postupak čovjeku prikaže lijepim, on se maksimalno zalaže da ostvari ono što smatra istinom, makar u tome bila propast za njega: "Reci: 'Hoćete li da vam kažemo čija djela neće nikako priznata biti, čiji će trud u životu na ovom svijetu uzaludan biti, a koji će misliti da je dobro ono što rade?'" (El-Kehf, 103, 104)

Šejtani se nadasve zalažu za odvraćanje od Allahove, dželle šanuhu, vjere i ratovanje protiv Njegovih štićenika, misleći da slijede istinu i da su upućeni: "...oni će ih od Pravog puta odvraćati, a ljudi će misliti da su na Pravom putu." (Ez-Zuhruf, 37)

I, upravo zbog toga nevjernici preferiraju ovaj svijet, a zapostavljaju ahiret: "Mi smo im bili odredili loše drugove koji su im lijepim prikazivali ono što su uradili i ono što će uraditi..." (Fussilet, 25). Sintagma loši drugovi odnosi se na šejtane, jer su oni ljudima lijepim prikazali naklonjenost ovom svijetu, pa su njega preferirali, i naveli su ih na poricanje budućeg svijeta, pa su porekli proživljenje, polaganje računa, džennet i džehennem.

Nazivanje poroka umilnim imenima

Zavodeći ljude i uljepšavajući neisitnu, šejtan nalaže da se poroci, čije je činjenje iskazivanje neposlušnosti prema Svemogućem Allahu, nazivaju ljudima dragim imenima, eda bi ljude obmanuo i izvitoperio stvarnost. Da bi Ademu, alejhis-selam, uljepšao ubiranje plodova sa zabranjenog drveta, šejtan mu je rekao: ”’O Ademe, hoćeš li da ti pokažem drvo besmrtnosti i carstvo koje neće nestati?”’ (Ta-Ha, 120)

Razmatrajući ovu šejtanovu metodu, Ibnub Kajjim, rahimehuilah, kaže: ”...a u to spada i šejtanova ostavština onima koji ga slijede - nazivanje poroka omiljenim imenima. Alkohol će, naprimjer, šejtanove pristaiice nazvati pićem radosti, svinjsko meso - lijepim zalogajem, kamatu - uspješnim posiovanjem, poreze - obavezom prema državi...”

Danas, kamatu nazivaju profitom, plesanje, pjevanje, glumu i vajarstvo - umjetnosti, i tako dalje.

- Navodi na pretjerivanje ili podbacivanje

Evo šta o ovom kaže Ibnul Kajjim, rahimehullah: ”Glede svake Allahove, dšelle šanuhu, zapovijesti šejtan ima dvije težnje: da navede čovjeka na podbacivanje ili pretjerivanje, i ne mari u koju će ga od dvije krajnosti odvesti. Sejtan priđe čovjeku i izučava njegovu narav pa ako nađe da je malaksao, nedovoljno ambiciozan i da odlaže činjenje dobra, navodi ga na podbacivanje koristeći se njegovom lijenosti i ujedno otvarajući pred njim mogućnost izgovora, nadanja, ponekad čak u toj mjeri da čovjek počne zapostavljati sve Božije naredbe. Međutim, ako pri čovjeku primijeti oprez, ozbiljnost, spremnost i ambicioznost - zbog čega izgubi nadu da će ga zavesti na prethodno spomenuti način - tada ga navraća na dodatno ulaganje truda govoreći mu: ’To što činiš nije dovoljno, tvoje su ambicije veće, priliči da činiš više dobrih djela od ostalih trudbenika, da se ne odmaraš kad se oni odmaraju, da postiš kad oni ne poste, da ne malaksaš kad oni malaksaju...’ Ili mu rekne: ’Ako Ijudi peru ruke i Iice prilikom uzimanja abdesta tri puta, ti operi sedam puta!’ Ili:

’Ako ljudi za namaz uzimaju abdest, ti se okupaj!’ Dakle, ovu kategoriju ljudi navede na pretjerivanje i prelaženje granica Pravog puta, dok prvu kategoriju navodi na podbacivanje i otuđivanje od Prave staze.

Treba znati da je šejtanovcilj obje kategorije odvratiti od Pravog puta, i svaku kategoriju odvraća koristeći se njenom slabosti. Većina je Ijudi iskušana jednom od ove dvije krajnosti, a spas je samo u stjecanju istinskog znanja,vjerovanju, snažnoj borbi protiv krajnosti i u slijeđenju sredine; od Svemogućeg Allaha pomoć tražimo!”[129]

- Odvraća ili navodi na odlaganje činjenja dobrih djela i izaziva u čovjeku lijenost

Sejtan pomoću ove metoge na nekoiiko načina ostvaruje svoj cilj. Ebu

Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sailallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao sljedeće: ”Kad čovjek zaspi, sejtan na stražnjem dijelu njegove glave sveže tri čvora, a, vežući svaki čvor, rekne: Ispred tebe je duga noć, spavaj!’ Kad se čovjek probudi i spomene Allaha, odveže se jedan čvor; ako uzme abdest, odveže se drugi čvor; a ako klanja, odveže se i posljednji čvor te čovjek osvane aktivan i raspoiožen, u protivnom, osvane neraspoložen i iijen.”[130]

U drugom hadisu stoji: ”Kad se čovjek probudi, neka uzme abđest, i neka se isekne tri puta, jer šejtan spava u njegovoj nosnoj šupljini.”[131]

U jednom predanju stoji da je u Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, prisustvu spomenut čovjek koji prespava cijelu noć, do jutra, pa je samo rekao: ”U uši toga čovjeka šejtan se pomokrio.”[132]

Razmatrajući ovu metodu, Ibnul-Dževzi, rahimehullah, zapaža: ”Mnogo je židova i kršćana koji su osjećali simpatije prema islamu, ali ih je šejtan neprestano odvraćao: ’Ne žurite s prihvatanjem islama, razmislite dobro!’, govoreći im da ima vremena i da bi oni umrli kao nevjernici. Isto tako, šejtan grešniku govori da ima vremena za pokajanje, nastojeći ga uvući u ponor strasti, baš kako je pjesnik spjevao: ’Ne čini grijeh kad god to poželiš, a oprostu se od Milostivog nadaš!’ Mnogo je onih koji su odlučili učiniti neko dobro djelo, ali ih je šejtan naveo na odlaganje. Mnogo je onih koji su hitali okititi se određenom vrlinom, ali ih je on od toga odvratio. Dogodi se da učenjak odluči ponoviti određene informacije pa ga šejtan zavede: ’Odmori se za trenutak!’ Ili se dogodi da se onaj koji je pobožan probudi noću, radi dobrovoljnog namaza, pa i njega zavede: ’Sačekaj, ima dovoljno vremena!’ I priliči da razuman čovjek postupa razumno, a razumno postupati znači odlučno iskorištavati vrijeme, ne odlagati, zanemarivati pothranjivanje nade, ta može li čovjek jamčiti da se neće dogoditi nešta nepredviđeno što će u njega uliti strah i nemoć? I kad god čovjek propusti priliku, gubio poduzimljivost. A to su uzroci podbacivanja i težnje zlu. Mnogi se ljudi neprestano potiču na sustezanje od zla i revno činjenje dobra, ali su to samo puste želje. Nesumnjivo je da će onaj ko se uzda da će dugo živjeti biti trom i malaskao u pogledu činjenja dobrih djela, ali onaj ko strahuje od naprasne smrti, on će požuriti s činjenjem dobra. Jedan dobri prethodnik govorio je: ’Upozoravam vas na opasnost pothranjivanja duge nade, jer je to najjače šejtanovo oružje! Trudbenik koji postupa razumno i onaj ko se predao pustim nadama slični su putnicima koji odsjednu u nekom mjestu pa se prvi snabdije poputninom i bude spreman za polazak, a ovaj drugi, koji se predao nadama, rekne: ’Snabdjet ću se već, možda ovdje ostanemo i mjesec dana, kad vođa karavana oglasi polazak. Odlučni, koji se snabdjeo, obraduje se, a onaj koji je podbacio žali i kreće zbunjen. Takva je situacija i ljudima na ovome svijetu: ima onih koji su spremni, savjesni, koji ne žale kad ugledaju Meleka smrti, a ima i onih obmanutih, onih koji su odlagali, a oni se

itekako kaju u trenutku napuštanja ovog svijeta. Zelja za odlaganjem i pothranjivanjem duge nade sastavni je dio čovjekove prirode, i pošto šejtan čovjeka navodi na ono što je u skladu s njegovom, čovjekovom, prirodom, teško se odupire, osim onaj ko je nadasve svjestan da se nalazi u borbenim redovima i da njegov neprijatelj ne odustaje od njega; ako naoko i odustane, kuje mu neku tajnu spletku i priprema mu zasjedu."[133]

- Daje lažna obećanja i ulijeva lažne nade

Šejtan ljudima daje iažna obećanja i ulijeva im prefinjenu nadu kako bi ih bacio u bezdan zablude: "On im obećava i primamljuje ih lažnim nadama, a ono što im šejtan obeća samo je obmana." (En-Nisa, 120)

Šejtan nevjernicima obećava pomoć, ponos, prevlast i pobjedu u ratu protiv vjernika, a potom se, vidi li da će njegovi štićenici izgubiti, povlači i nepovratno bježi: "I kad im je šejtan kao lijepe njihove postupke predstavio i rekao: 'Niko vas danas ne može pobijediti, i ja sam vaš zaštitnik!', onda je on, kad su se dva protivnička tabora sukobila, natrag uzmaknuo, i rekao: 'Ja nemam ništa s vama...'" (El-Enfal, 48)

Imućnim nevjernicima obećava bogatstvo na ahiretu, zbog čega oni izjavljuju: "'...a ako budem vraćen Gospodaru svome, sigurno ću nešta bolje od ovoga naći'" (El-Kehf, 36). I tad Svemogući Allah uništi njegovo bogatstvo na ovome svijetu, pa ovaj spozna da je prevaren i obmanut.

Prestavlja se u svjetlu savjetnika

Šejtan čovjeka navodi na činjenje grijeha tvrdeći da mu je iskreni savjetnik i da mu želi dobro. Evo kako se obratio našem praocu Ademu, alejhis-selam: "...i zaklinjaše im se: 'Ja sam vam, zaista, savjetnik iskreni!"' (El-E'raf, 21)

Vehb b. Munebbih, rahimehullah, prenio je od sljedbenika Knjige[134] poučnu priču koju ćemo navesti da bismo ukazali na šejtanovu metodu u zavođenju ljudi i da bismo bili na oprezu spram njegovih savjeta i, odatle, suprotstavili se njegovim spletkama.

[154] Ovakve su priče israilijati,predanja koja prenose Izraelićani. U israilijate ne treba vjerovati, a niti ih se smije poricati, osim što ih je dopušteno pripovijedati, na osnovu Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, hadisa: "...a pripovijedajte od Izraelićana, u tome nema srnetnje."

Vehb, rahimehullah, kazuje: "Među Izraelićanima živio je čovjek za kojeg se govorilo da je veliki pobožnjak. U njegovo su vrijeme živjela tri brata. Pošto su sva trojica pozvani u borbu, duboko su se zabrinuli kome bi mogli povjeriti sestru koju su imali. Nakon premišljanja, jednoglasno su odlučili da je ostave kod čovjeka za kojeg se govorilo da je pobožan, jer su u njega imali povjerenja. Otišli su zatim kod njega i zamolili ga da ostave sestru u njegovom okrilju, da je njemu povjere na čuvanje dok se oni ne vrate iz boja. Pobožni je čovjek to odbio i kazao da se boji neželjenog

ishoda za sebe te zatražio zaštitu od Gospodara. Naposlijetku je pristao i rekao im: ’Smjestite je u kuću nasuprot moje bogomolje!’ Oni su donijeli njene stvari i otišli. Tako bi. Otada bi pobožni čovjek ostavljao hranu ispred vrata bogomolje, zatvarao ih i penjao se na sprat pa bi joj tek tada doviknuo da izađe iz kuće i uzme hranu. Međutim, šejtan mu je prišao, blago ga navodeći i potičući na ‘dobro’, s jedne, a uveličavajući to što djevojka izlazi iz kuće po danu, s druge strane; i plašio ga je time da bi nju neko mogao vidjeti pa se u nju zaljubiti. Ovako mu je došapnuo: ’Imao bi veću nagradu kod Boga kad bi hranu ostavljao ispred djevočinih vrata!’ Šejtan mu je to neprestano došaptavao, i pobožni ga je čovjek u tome poslušao: nosio je hranu i ostavljao je ispred kuće u kojoj je živjela djevojka; nije s njome još zapodijevao razgovor. Tako bt neko vrijeme. Iblis nije odustajao. Došapnuo mu je: ’Imao bi veću nagradu kod Boga kad bi hranu ostavljao u predsoblju kuće u kojoj živi djevojka!’ I u tome ga je pobožni čovjek na koncu poslušao.
Tako bi neko vrijeme. Potom mu je Iblis došapnuo da će učiniti dobro akoli bude razgovarao s djevojkom. ’Razgovaraj s njome, usreći je’, došapnuo mu je, ’sama je, osjeća divlju samoću!’ I u tome ga je pobožni čovjek. naposlijetku poslušao: počeo je razgovarati s djevojkom s prozora bogomolje. Zatim mu je Iblis predložio: ’Sjedi kod vrata bogomolje a ona neka bude na svojim vratima, i razgovarajte, bit će joj prijatnije!’ Pa ga je pobožni čovjek i u tome poslušao, a nju je također nagovorio da stoji na vratima. Tako bi neko vrijeme. Nakon toga, Iblis mu je došapnuo, i to mu neprestano donosio na um, da će učiniti veće dobro djelo ako bude blizu djevojke. Evo ovako mu je došapnuo: ’Djevojci nije drago da ti stojiš kod svojih vrata, sjedi blizu nje i razgovarajte!’ Kako je šejtan bio uporan, pobožni ga je čovjek poslušao, pa su tako sjedjeli neko vrijeme. Kasnije, Iblis mu je došapnuo: ’U pogledu tebe bilo bi bolje da uđeš u kuću, jer ona stoji na vratima i drugi je muškarci vide!’ Iblis je u tome bio uporan, sve dok pobožni čovjek nije počeo ulaziti u njenu kuću; po cijeli bi dan s njome razgovarao, a u predvečerje bi se penjao na sprat bogomolje. Tako bi neko vrijeme. Kasnije, Iblis je nastojao da u očima pobožnjaka lijepo predstavi djevojku, isticao je njene ljepote, sve dok je ovaj nije pomilovao po bedrima, počeo je ljubiti i naposlijetku je s njome počinio - blud. Djevojka je zatrudnjela i rodila dječaka. Međutim, Iblis nije ostavio pobožnog čovjeka. Pojavio se i došapnuo mu: ’Šta misliš, kako će reagirati braća kad se vrate iz pohoda?! Ne jamčim da se nećeš odati niti sam siguran da oni neće saznati za tvoje nedjelo, pa će te osramotiti. Nego ti ubij dijete i zakopaj ga, djevojka će, htjela ne htjela, šutjeti, iz straha od svoje braće.' Pobožni čovjek poslušao je Iblisa u tome. No, nastavio mu je došaptavati, zavodeći ga: ’Zar smatraš da će djevojka prešutjeti da si počinio s njome nemoral i da si ubio svoje dijete? Brutalno je ubij i zakopaj u istu raku u koju si zakopao dijete!’ Iblis ga je navodio na

to pa ga je onaj čovjek i u tome poslušao. Pošto ju je brutalno ubio i pokopao, na humku je stavio veliki kamen poravnavši zemlju pa se vratio u bogomolju da ibadeti. Kasnije, braća su stigla i upitala gdje je djevojka. On im je izrazio saučešće, zamoiio milost za nju, čak je i zaplakao, te rekao: 'Zaista, bila je divna djevojka, evo ovo je njen kabur, pogledajte!' Malo su stajali iznad humke, plakali za sestrom i molili Allaha da joj se smiluje. Nakon nekoliko dana vratili su se svojim porodicama. Te noći šejtan im se prikazao u snu, u liku putnika. Počevši od najstarijeg, upitao ga je u vezi sa sestrom. Odgovarajući mu, najstariji je brat ispričao sve kako je bilo poslije njihova povratka. Iblis je to demantirao: 'Pobožni čovjek nije vam rekao istinu o vašoj sestri! On je s njome učinio nemoral pa je rodila dječaka, i on ga je svirepo ubio, a zatim je, iz straha od vas, ubio i nju. Eno, njihova je trupla bacio u rupu koju je iskopao desno od vrata kuće u kojoj je živjela!' Sta je na san donio najstarijem bratu, donio je i srednjem pa potom i najmlađem. Probudivši se, bili su začuđeni snoviđenjem i jedni drugima ispričali san. Najstariji kaza: 'Ne možemo na osnovu sna sumnjati u onog čovjeka, zanemarite ono šta ste sanjali!' Ali, najmlađi se usprotivi: 'Allaha mi, neću biti miran dok ne provjerim o čemu se radi.' I zaputiše se na ono mjesto. U kući, potražiše mjesto koje im je opisano u snu i, uistinu, nađoše sestru i dječaka, svirepo ubijene i bačene u rupu. Kad su upitali onog čovjeka u vezi s tim, on je potvrdio šejtanovu verziju priče. Podigli su optužnicu protiv njega, i presuđeno je da ga se razapne. Uhvatili su ga u bogomolji i poveli na pogubilište. Kad su ga svezali za drvo, šejtan mu je prišao i došapnuo mu sljedeće: 'Svjestan si da sam te ja zaveo pomoću one djevojke, sve dok s njome nisi počinio blud, a pošto je rodila, onda si svirepo ubio i nju i dijete. Ako mi se danas pokoriš i zaniječeš Ailaha, Koji te stvorio i oblikovao, izbavit ću te iz ove neprilike! Ovaj ga i u tome posluša pa počini nevjerstvo, nakon čega ga je šejtan ostavio, i dželati ga razapeše.[135]

Ovu priču navode komentatori Kur'ana prilikom tumačenja Aliahovih, dželle šanuhu, riječi: "...slični su šejtanu kad kaže čovjeku: 'Budi nevjernik!' - pa kad on postane nevjernik, onda on rekne: 'Ti se mene više ne tičeš..." (EbHašr, 16). Oni kažu da se ovaj ajet odnosi na onog čovjeka što je bio pobožan pa se odmetnuo i na njemu slične ljude, a Allah najbolje zna.

- Zavodi postupno

Eto, tako šejtan zavodi, korak po korak, nikad se ne umori niti mu dosadi. A kad navede čovjeka na neki grijeh, nastoji ga navesti na još veći od toga, sve dok ga ne navede na činjenje velikih, pogubnih grijeha i tako ga upropasti. Allahov je, dželle šanuhu, zakon glede ljudi da kad skrenu s Prave staze, On dadne šejtanu prevlast nad njima i učini da njihova srca skrenu. Evo o tome Božijih riječi:

”...i kad oni skrenuše ustranu, Allah učini da i srca njihova skrenu...” (Es-Saff, 5)

- Navodi na zaboravljanje koristi

Šejtan je Adema, alejhis-selam, naveo da zaboravi Allahovo, dželle šanuhu, upozorenje u vezi s drvetom, neprestano mu ubacujući ružne misli: ”A Ademu smo odmah u početku naredili; ali on je zaboravio, i nije odlučan bio” (Ta-Ha, 115). Musaov, alejhis-selam, dječak opravdao se Musau: ”...ja sam zaboravio onu ribu - sam šejtan učinio je da je zaboravim.” (El-Kehf, 63)

Sveznajući Allah zabranio je Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i ashabima sjedenje u društvu koje se ruga Božijim ajetima, osim što šejtan može učiniti da čovjek zaboravi pa da, opet, sjedi s onima koji se rugaju ajetima. Evo šta o tome kaže časni Kur’an: ”Kad vidiš one koji se riječima Našim rugaju, nek si daleko od njih sve dok na drugi razgovor ne pređu. A ako te šejtan navede da zaboraviš, onda ne sjedi više s nevjernicima kad se opomene sjetiš.” (El-En‘am, 68)

Vjerovjesnik Jusuf, alejhis-selam, tražio je od zatvorenika za kojeg je znao da će izbjeći smrtnu kaznu i opet služiti viadara da ga spomene vladaru, ali je šejtan učinio da on zaboravi spomenuti Jusufa, alejhis-selam, pa je Jusuf ostao u tamnici nekolike godine: ”A onome od njih dvojice za kojeg je znao da će spasen biti reče: ’Spomeni me gospodaru svome!’ - ali šejtan učini te ga on zaboravi spomenuti gospodaru svom, i Jusuf ostade u tamnici nekolike godine.” (Jusuf, 42)

Akoli šejtan posve ovlada čovjekom, učini da u potpunosti zaboravi na Svevišnjeg Allaha: ”Njima je ovladao šejtan i učinio da zaborave na Allaha. Oni su na šejtanovoj strani, a oni na šejtanovoj strani sigumo će nastradati” (El-Mudžadela, 19). Ovaj se ajet, vidljivo je iz konteksta, odnosi na licemjere.

Treba se sjećati UzviŠenog Allaha, jer šejtan se odgoni zikrom: ”A kad zaboraviš, spomeni Gospodara svoga...” (El-Kehf, 24)

- Plaši vjernika svojim štićenicima

Šejtan se koristi i metodom da vjernike plaši svojom vojskom i štićenicima kako se protiv njih ne bi borili, niti ih na dobro navraćali, a od zla odvraćali, i to je jedna od najvećih spletki koju kuje protiv vjernika. Svevišnji Allah izvijestio nas je: ”To vas je šejtan samo plašio pristalicama svojim, i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!” (Alu Imran, 175). Evo kako Katada, rahimehullah, tumači ovaj ajet: ”Sejtan uveličava značaj svojih pristalica u vašim grudima, i zbog toga je Allah, dželle šanuhu, rekao: ’...i ne bojte ih se, a bojte se Mene, ako ste vjernici!’ I što je čovjekovo vjerovanje snažnije, to je u njegovom srcu manje straha od šejtanovih pristalica; što je vjerovanje slabije, veći je strah od njih.”

➢ Zavodi pomoću čovjeku dragih stvari i poroka

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, zapaša: ”Šejtan kola čovjekom kao što kola krv i sraste s njegovom dušom, pa utvrdi šta ona voli i preferira. A pošto je dobro upozna, upotrebljava njene slabosti protivčovjeka. Isto tako, svoje je pristalice šejtan naučio da u međusobnom ostvarenju podlih ciljeva jedni drugima prilaze preko onoga što vole i preferiraju, utoliko prije jer je to uspješan način glede onoga ko ga izabere; a pokušaj prilaska na neki drugi način poluči neuspjehom i cilj ne bude ostvaren.”[136]

Sejtan je upotrijebio ovu metodu zavodeći Adema, alejhis'selam, i Havvu. Allah, dželle šanuhu, rekao je: ”...i reče: ’Gospodar vaš zabranjuje vam ovo drvo samo zato da ne biste meleki postali ili da ne biste besmrtni bili’” (EbE‘raf, 20). Ibnul- Kajjim, rahimehullah, kaže: ”Allahov je neprijatelj izučavao Ademovu i Havvinu prirodu pa je zaključio da pretendiraju na vječnost u džennetu, da žele Kucu vječnog užitka, i uvjerivši se da im može prići samo na taj način, zaklinjao se da im je iskreni savjetnik: ”Gospodar vaš zabranjuje vam ovo drvo samo zato da ne biste meleki postali ili da ne biste besmrtni bili.””

➢ Izaziva sumnje

Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio nas je da šejtan donosi sumnje. U Ebu Hurejrinom, [130]
radijallahu anhu, predanju kaže se: ”Šejtan priđe čovjeku i upita ga: ’Ko je stvorio to i to? Ko je stvorio to i to?’ Naposlijetku ga upita: ’A ko je stvorio Allaha?’ Kad se to dogodi, neka čovjek zatraži utočište u Allaha i neka prestane razmišljati o tome.”[137]

Čak ni ashabi nisu bili pošteđeni sumnji i nejasnoća koje im je donosio šejtan. Neki su se, štaviše, požalili Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da pate od sumnji i nejasnoća. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda:”Neki su ashabi došli kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, žaleći se: ’Osjetimo nešta o čemu se ne bismo nikako izjasnili!’ Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upita ih: ’Jeste li to već osjetili?’ ’Jesmo’, odgovoriše, na šta Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zaključi: ’To je pokazatelj snažnog vjerovanja.’”[138] To jest, borba protiv ružnih misli, preziranje i uveličavanje te iste vesvese jest snažno vjerovanje. Na pitanje u vezi s vesvesom Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: ”To jepokazatelj čistote vjerovanja.”[139]

Velike su sumnje od kojih su patili Vjerovjesnikovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi. Evo šta o tome kazuje Ibn Abbas, radijallahu anhu: ”Neki je čovjek došao kod Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i požalio se: ’Božiji Poslaniče, neki su od nas izloženi takvim mislima da bi im bilo draže izgorjeti nego se izjasniti s tim u vezi!’ Na to Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: ’Allahu ekber! Allahu ekber! Allahu ekber! Hvala Allahu, Koji je šejtanovu spletku sveo na vesvesu! Svevišnji Allah obajvio

je ajete u kojima govori o sumnjama koje šejtan ubacuje u misli: ’Trije tebe, Mi ni jednog poslanika i vjerovjesnika nismo poslali, a da šejtan nije, kad bi on što želio, u željenje njegovo nešta ubacio; Allah bi ono što bi šejtan ubacio uklonio, a zatim bi riječi Svoje učvrstio - Allah sve zna i mudar je - da bi ono što je šejtan ubacio učinio iskušenjem za one čija su srca bolesna i za one čija su svirepa - a nevjernici su, zaista, u beskrajnoj neslozi - i da bi oni koji su znanjem obdareni spoznali da je Kur’an istina od Gospodara tvoga, pa u njega povjerovali i da mu srca njihova budu sklona. A Allah će vjernike, doista, na Pravi put izvesti” (El-Hadždž, 52-54). Značenje je: kad bi Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, razmišljao i poželio nešta, šejtan bi se pomoću spletaka miješao u njegovo razmišljanje i želje govoreći: ”Mogao bi tražiti od Svevišnjeg Ailaha bogatstvo kako bi pomogao muslimanima” ili bi ga pak navodio da želi da svi ljudi povjeruju, aii bi Sveznajući Allah uklonio ono što bi šejtan ubacio, jer bi se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, sjetio istine i toga da je Božija volja iznad svega. Postoji mišljenje da ajet znači sljedeće da šejtan pokušava dodati Kur’anu ono što nije od njega, ali je to izrazito nastrano mišljenje, pobija ga činjenica da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, bio zaštićen giede dostavljanja objave. [140]

Objašnjavajući sumnje koje šejtan ubacuje čovjeku, Šekik, rahimehullah, veli: ”Svako jutro šejtan mi postavlja četiri zamke: ispred, iza, s desne i s lijeve strane. Stane ispred mene i rekne mi: ’Ne plaši se, zaista je Allah milostiv i prima pokajanje!’, i ja tada proučim Božije riječi: ’Ja ću sigurno oprostiti onome ko se pokaje i uzvjeruje i dobra djela čini, i koji zatim na Pravom putu istraje’ (Ta-Ha, 82). Ili me presretne iza, pa me plaši neimaštinom glede potomstva koje ću ostaviti iza sebe, i ja samo proučim ajet: ’Na Zemlji nema nijednog živog bića, a da ga Allah ne hrani...’ (Hud, 6). S desne strane zavodi me pomoću žena, i ja proučim Allahove riječi: ”...a lijep će ishod biti za one koji se budu Allaha bojali” (El-E'raf, 128). S lijeve strane prilazi mi navodeći me na strasti, a ja proučim ajet: ’...i između njih i onoga što budu željeli bit će prepreka postavljena...’ (Saba, 54).”

- Navodi na konzumiranje opojnih pića, kockanje, mnogoboštvo i gatanje

Sveznajući je Allah rekao: ”O vjernici, vino i kocka i kumiri i strelice za gatanje odvratne su stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite. Sejtan želi pomoću vina i kocke unijeti među vas neprijateljstvo i mržnju i odvratiti vas od sjećanja na Allaha i odvratiti vas od obavljanja molitve. Pa hoćete li se okaniti?” (EbMaida, 90, 91)

Pod vinom se podrazumijeva sve što opija, pod kumirima sve što se obožava mimo Allaha, dželle šanuhu:
kamenje, stabla, kipovi, kaburovi, istaknute ličnosti..., a pod sintagmom

strelice za gatanje misli se na strelice uz pomoć kojih ljudi pokušavaju saznati sudbinu. (U tu se svrhu mogu upotrebljavati, između ostaiog, kamenčići.) Naime, ljudi su upotrebljavali strelice - na jednima je pisalo: ”Gospodar mi naređuje”, a na drugima: ”Gospodar mi zabranjuje!” Pa kad bi se čovjek htio oženiti ili poduzeti putovanje, zavukao bi ruku u torbu s tim strelicama i ako bi izvukao onu na kojoj je pozitivan odgovor, pristupio bi naumljenom djeiu, a ako bi pak izvukao strelicu s negativnim odgovorom, sustegnuo bi se.

Šejtan ijude navodi i potiče na spomenute četiri stvari jer su one same po sebi stranputica i imaju kobne, ružne posljedice. Opojna pića uništavaju razum, a kad izgubi razum, čovjek čini pogubna djela, zabranjene stvari, izostavlja ibadete i uznemirava ljude.

Ibn Kesir, rahimehullah, u svom je tefsiru naveo sljedeće Osmanovo, radijallahu anhu, predanje: ”Klonite se vina, jer je ono majka svih zala. Među narodima što su živjeli prije vas bio je neki pobožni čovjek koji je živio daleko od ljudi. U njega se zaljubila bludnica i poslala svoju sluškinju po njega da obavi svjedočenje. Kad je ušao u kuću, sluškinja je zatvorila vrata i on je ugledao lijepu ženu, a pored nje dječaka i posudu s vinom. Reče mu: ’Boga mi, nisam te pozvala da obaviš svjedočenje, već sam te pozvala da počiniš blud sa mnom, ili da ubiješ ovog dječaka, ili da popiješ ovo vino.’ Pošto mu dade čašu vina, on zatraži još i napi se pa s njome počini blud i na koncu ubi dječaka. Vino i vjerovanje ne mogu se objediniti, oni jedno drugo u potpunosti isključuju.”

Ibn Džerir, Ibnul-Munzir, Ibn Ebu Hatim, Ebuš-Šejh, Ibn Merdevejh i En-Nuhas, u djelu En-Nasih, zabilježili su predanje preko Sa‘da b. Ebu Vekkasa, radijailahu anhu, u kojem stoji da je neki ensarija napravio ručak za određene ashabe i poslije ručka im dao da piju vino, prije nego što je bilo zabranjeno njegovo konzumiranje. Pošto su se napili, počeli su se nadmetati, pa su se sukobili, te je Sa‘d b. Ebu Vekkas u toj svađi dobio udarac, neko ga je udario po riosu devinom čeljusti, i trag od tog udarca vidio se sve do njegove smrti.[141]

Isto tako, jedan je ashab stao imamiti ljudima pijan, prije nego što je zabranjeno konzumiranje alkohola, te je učio suru El-Kafirun na sijedeći način: ”Reci: ’O vi nevjernici, ja ću se klanjati onima kojima se vi klanjate...’”, nakon čega je Svevišnji Allah objavio: ”O vjernici, pijani nikako molitvu ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate...” (En-Nisa, 43)

Učestala je pojava da se oronuo starac napije i ponaša se kao da nema pameti, možda čak legne na put da ljudi prelaze preko njega, smiju mu se odrasli i djeca...

Čovjek može postati ovisan o igrama na sreću kao što može postati ovisan o opojnim pićima, teško je izliječiti se od tog poroka akoli mu se čovjek preda. U igrama na sreću gubi se vrijeme, nepovratno gubi imetak,

ostvaruje mržnja i zbog njih se čine neka druga zabranjena djela.

Kad se radi o postavljanju kumira, šejtan to traži od ljudi kako bi se obožavali kumiri, a ne Allah, dželle šanuhu. Obožavanje kumira uvijek je rasprostranjeno, prije i sada. Štaviše, šejtani su uvijek uz kumire, ponekad se obraćaju onima koji ih obožavaju, odnosno daju im da vide određene stvari zbog kojih njihovi obožavaoci imaju pouzdanje u njih, pa im se obraćaju u potrebama, nevoljama, od njih traže pobjedu u ratovima, njima prinose životinje, kod kumira izvode rituale piesa i svirke, u njihovo ime organiziraju razne praznike i prosiave. To je mnoge ljude u zabluđu odvelo, što je spomenuo Ibrahim, alejhis-'selam, moleći Svemogućeg Ailaha: "'.-.i sačuvaj i mene i sinove moje da se klanjamo kuinirima, oni su, Gospodaru moj, mnoge ijude na stranputicu naveiid" (Ibrahim, 35, 36)

U mnogim muslimanskim zemljama rasprostranjeno je obožavanje kaburova, njima se moli, u ime njih se dobročinstvo čini, njima se žrtve prinose... Danas je, također, rasprostranjena jedna savremena novotarija zbog koje se šejtan podsmijava ijudima, a to je dizanje spomenika nepoznatom vojniku za kojeg se tvrdi da je oličenje ratnika: ljudi mu donose pokione, posjećuju ga delegacije i veličaju ga; kad god neki veiikan posjeti zemlju u kojoj se nalazi takav spomenik, posjeti ga i daruje poklonima. I to potpada pod obožavanje kumira, to je šejtansko djelo.

U šejtanovo djelo spada i gatanje strelicama. Samo Sveznajući Ailah poznaje budućnost, i upravo zato je Resulullah, sallailahu alejhi ve sellem, naredio kianjanje istihara"namaza kad se želi poduzeti putovanje, sklopiti bračna veza, i tome siično. Dakle, preporučio nam je klanjanje namaza u kojem molimo Svemogućeg Allaha da nam ukaže na najbolje rješenje. Po islamskom učenju, gatanje je ništavno, ta strelice za gatanje ne znaju u čemu je dobro, one to nisu u stanju znati, jer su mrtva materija, a njihovo je kosultiranje pokazatelj manjka razuma i nedostatka znanja.

U gatanje spada i poplašivanje ptica. Pagani su, htijući putovati, krenuli iz kuće i poplašili pticu: ako bi ona poletjela desno, smatrali bi taj put blagoslovljenim; ako bi ptica pak poietjeia lijevo, obuzeo bi ih pesimizam i vraćali bi se. I to je zabluda.

- Potiče na vračanje

I pomoću vračanja (sihra)[142] šejtan zavodi ijude, poučava ih toj štetnoj, a ne korisnoj, vještini, koju zlikovci koriste za razdvajanje muža od žene - šejtanu najdraže djeio, govorili smo o tome.

Sveznajući Allah rekao je: "...i povode se za onim što su šejtani o Sulejmanovoj vladavini kazivali. A Sulejman nije bio nevjernik - šejtani su nevjernick učiii su ljude vradžbini i onome što je biio nadahnuto dvojici meleka, Harutu i Marutu, u Babilonu. A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: 'Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!' I ijudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti, ali nisu mogii time nikome

bez Allahove volje nauditi. Učili su ono što će im nauditi i od čega nikakve koristi neće imati iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onome svijetu imati. A doista je jadno ono za što su se prodali, kad bi samo znali!” (El-Bekara, 102)

[142] O sihru sam detaljno govorio u posebnoj knjizi kojoj sam dao naslov: Alemus-sihri veš-šaveza.

Je li vradžbina stvarnost ili je samo priviđaj?

Islamski učenjaci o ovom pitanju imaju podijeljenja mišljenja. Neki kažu da je vradžbina priviđaj, i svoj stav dokazuju Allahovim, dželle šanuhu, riječima: ”...i odjednom mu se pričini da konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću...” (Ta-Ha, 66). Dok drugi učenjaci kažu da je vradžbina stvarnost, pozivajući se na 102. ajet sure El-Bekara. Najbolje je kazati da postoje dvije vrste vradžbine: prividna vradžbina koja se zasniva na trikovima i uvježbanosti pokreta, te stvarna vradžbina kojom se može rastaviti muž od žene, nanijeti neprijatnost, i tako dalje.

Židov sihirbaz

Aiša, radijallahu anha, kazuje: "Allahovog je Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, opčarao čovjek po imenu Lebid b. el-E'sam, iz plemena Benu Zurejk. Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, pričinjavalo se da čini ono što u stvarnosti nije činio. Tako je bilo. A jednog dana”, ili je rekla, ”jedne noći, dok je bio sa mnom, dugo, dugo molio se pa je potom rekao: ’O Aiša, zar ne znaš da je Allah uslišao moju molbu! Sanjao sam da su me posjetila dva čovjeka i jedan je sjeo kod moje glave a drugi kod nogu.’ Jedan drugog upita: ’Od čega boluje ovaj čovjek?’ ’Opčaran je’, odgovori onaj drugi. ’Ko ga je opčarao?’, opet upita prvi, na šta drugi odgovori: ’Lebid b. el-E‘sam.’ ’Na šta mu je napravio sihr?’, upita prvi, a drugi će: ’Na češalj i dlake spale prilikom češljanja, koji su umotani i stavljeni u posudu u kojoj se čuva cvjetni prah za palme.’ Prvi, opet, upita: ’A gdje je to sakriveno?’, na šta drugi odgovori: ’U bunaru Zervan.’ I Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, otišao je tamo s nekoliko ashaba, a kad se vratio, rekao je: ’O Aiša, voda u bunaru izgledala je kao rastopina kane a vrhovi palmi kao da su glave šejtanske.’ Upitala sam: ’Allahov Poslaniče, zar nisi izvadio sihr?’, na šta je odgovorio: ’Allah me je već izliječio i bilo mi je mrsko da u ljudima izazivam zlo u vezi s tim’, pa je naredio da se bunar zatrpa.”[143]

No, ipak, ne može se reći da se taj sihr koji je napravljen Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, negativno odrazio na poslanstvo i prenošenje objave, tim prije što se sihr samo očitovao na Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, časnom tijelu, nije se odrazio na srce i razum, i stoga je imao status svih drugih bolesti od kojih je ponekad Poslanik bolovao.

Svevišnji Allah sačuvao je Serijat: ”Mi, uistinu, Kur’an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjetil” (El-Hidžr, 9)

Zavodi pomoću čovjekove slabosti

U čovjeku postoji mnogo slabih tačaka. One su zapravo bolesti koje šejtan produbljuje u njemu i naposlijetku ih upotreblj ava zavodeći ga. Neke od njih jesu sljedeće: podložnost negativnom utjecaju, očaj, gubljenje nade, oholost, pretjerana radost, samozadivljenost, samohvala, činjenje nepravde, raskalašenost, nijekanje, nezahvalnost, brzopletost, nepromišljenost, bezumnost, škrtost, pohlepa, raspravljanje, sumnjanje, neznanje, nemar, zagriženo neprijateljstvo, samoobmanjivanje, laganje, nestrpljenje, bojažljivost, uskraćivanje, buntovništvo, prelaženje granica, ljubav prema imetku, općinjenost ovim svijetom...

Islam poziva u popravljanje duše i oslobađanje od bolesti od kojih ona može oboljeti, a u to se mora uložiti trud kao što treba biti strpljiv na iscrpnom putovanju.

Slijeđenje prohtjeva duše, koja navraća na zlo, pristupačno je i lahko svakom čovjeku. Onaj ko se susteže i oslobađa od poroka sličan je čovjeku koji u rukama nosi veliku stijenu i penje se uz strmo brdo, a onaj ko slijedi prohtjeve sličan je čovjeku koji propada u provaliju. Iz toga su se razloga mnogi ljudi odazvaii šejtanu, odatle pozivači u istinu nailaze na velike poteškoće u pozivanju u islam.

Navest ćemo nekoliko izjava prijašnjih učenjaka da bismo objasnili kako šejtan iskorištava čovjekove slabosti.

Mu'temir b. Sulejman, rahimehullah, kazivao je da je njegov otac izjavio: ”Govorili su mi da šejtan ubacuje vešvese i pokreće se u srcu prilikom tuge i radosti, a ako čovjek spomene Allaha, dželle šanuhu, on odustaje.”[144]

Vehb b. Munebbih, rahimehullah: ”Neki je pobožnjak upitao šejtana: ’Koja ti osobina najviše pomaže protiv čovjeka?’ Na to je šejtan odgovorio: ’Plahovitost; kad je čovjek plahovit, mi, šejtani, njime se igramo kao što se dijete igra loptom.”’[145]

Ibnul-Dževzi, rahimehullah, naveo je i sljedeću Ibn Omerovu, radijallahu anhu, izjavu: ”Nuh, alejhis-selam, upitao je šejtana koja svojstva najčešće upropaštavaju ljude, na šta je šejtan odgovorio: ’Zavist i požuda.’”

A nije nam nepoznato kako je šejtan naveo Jusufovu, alejhis-selam, braću da ga zamrze, što je vjerovjesnik Jusuf kasnije i potvrdio: ”’Allah je bio dobar prema meni kad me je iz tamnice izbavio i vas iz pustinje doveo, nakon što je šejtan između mene i braće moje bio razdor posijao...’” (Jusuf, 100)

- Budi u muškarcima želju za ženama i ljubav spram dunjaluka

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izvijestio nas je da iza sebe neće ostaviti veću smutnju po ljude od žena. Zbog toga je ženi naređeno pokrivanje tijela, osim lica i šaka, a ljudima je naređeno obaranje pogleda. Isto tako, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio je osamljivanje sa strankinjom, ženom koja nije mahrem, rekavši da je, osame li se njih dvoje, šejtan treći. U jednom hadisu stoji: "Žena je avret; i kad izađe napolje, šejtan uljepšava njeno tijelo."[146]

Ne moramo govoriti o razmjerama smutnje koju su žene uzrokovale pojavljujući se na ulicama. Eto, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, opisao ih je kao pokrivene a otkrivene. Kompanije i organizacije na istoku i zapadu poduzele su mobilizaciju ljudi i žena s ciljem širenja vizuelnog razvrata, razvratnih priča i porno-filmova.

A kad se radi o gajenju simpatije prema ovom svijetu, to je okosnica svih pogrešaka. Zbog ljubavi prema ovosvjetskim dobrima i borbe u ime njegovih prolaznih ljepota skrnavi se čast, otima tuđi imetak, kidaju rodbinske veze...

- Navodi na upotrebu muzičkih instrumenata i pjevanje grešnih pjesama

Pomoću muzičkih instrumenata i pjevanja razvratnih pjesama šejtan uništava srce i čistotu duše. Evo šta o tome veli IbnubKajjim, rahimehullah: "Između ostalih spletki i zamki kojima se služi Allahov, dželle šanuhu, neprijatelj, zavodeći one čiji je udio u znanju, razumu i vjeri neznatan, a pomoću kojih vreba neznalice i bezumnike - jest zviždanje, pljeskanje rukama i pjevanje uz pratnju instrumenata. Šejtan pomoću toga odvraća od Kur'ana i koristi se njima u navođenju na činjenje grijeha i neposlušnost. To je šejtanova objava, gusti zastor između čovjeka i Milostivog, poticaj na pederastiju i blud. Šejtan je pomoću pjesmi i muzike zavodio bezumne ljude, prikazivao te poroke lijepim zavodeći i obmanjujući ljude, naveo ih na besmislena obrazloženja kad se radi o ljepoti tih istih poroka, i oni su prihvatili njegovo nagovaranje, te zbog toga zapostavili časni Kur'an..."[147]

Izaziva čuđenje to da neki ljudi koji prizivaju pobožnost odobravaju slušanje muzike, plesanje i lelujanje - kao ibadet, okrećući leđa slušanju Allahovog, dželle šanuhu, govora, a prihvatajući slušanje šejtanu dragog glasa. Ibnul-Kajjim, rahimehullah, navodi više od deset naziva za muziku, i to: zabava, besmislica, neistina, govor lažni, zviždanje, pljeskanje rukama, put ka bludu, govor šejtanov, pospješivač licemjerstva u srcu, glas blesavi, glas grešni, glas šejtanov, instrument šejtanov i glas oholih.[148]

Ovaj je učenjak odužio objašnjavajući da je upotreba i slušanje muzičkih instrumenata zabranjeno, jer je to porok koji navodi na neistinu i potvaranje, pa neka onaj ko želi konsultira njegovo djelo I

Zvono je instrument šejtanov

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: ”Zvono je instrument šejtanov.”[149] I zato meleki ne putuju s društvom u kojem se nalazi pas ili pak zvono, kako se to kaže u Ebu Hurejrinom, radijallahu anhu, predanju.[150]

- Izaziva u čovjeku ravnodušnost prema obavezama

Ako je čovjek privrzen islamu, šejtan ne može naći načina da ga zavede, niti da se s njime igra. Međutim, ako je nemaran spram svojih dužnosti, šejtan odviše ima priliku da ga zavede. Sveznajući Allah rekao je: "O vjernici, uđite u islam potpuno i ne idite stopama šejtanovim; on vam je, zaista, neprijatelj otvoreni.” (El-Bekara, 208)

Naprimjer, kad su safovi u džamiji zbijeni, šejtani tada nemaju pristupa klanjačima, ali, ako između ljudi postoje praznine, šejtani se tiskaju u te praznine. Jednom, Resulullah se obratio ashabima: ”Poravnajte safove i ne dopustite šejtanima da uđu među vas kao što ulaze evladuLhazefl” Neko upita: ”Aliahov Poslaniče, a šta je evladul- hazef?.” ”To su janjad bez vune koja žive u Jemenu”, odgovori Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.[151]

U drugom hadisu kaže se: ”Poravnajte safove i zbijte se! Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, ja doista vidim šejtane između vaših safova, kao da su prašnjava sitna stoka.”[152]

KAKO ŠEJTAN DJELUJE NA LJUDE

Mnogo je načina na koje šejtan negativno utječe na ljude, a ovdje ćemo razmatrati samo neke.

I. Vesvese

Šejtan na čovjekov razum može utjecati na nama nedokučiv i nepoznat način. U tome mu pomaže čovjek sam, svojom urođenom prirodom. To je vesvesa. Sveznajući Allah okarakterizirao je Iblisa kao: ”... šejtana-napasnika, koji zle misli unosi u srca ljudi...” (En-Nas, 4, 5). Kometirajući ove ajete, Ibn Kesir, rahimehullah, zapisao je sljedeće: ”Šejtan napada čovjeka pa ako ga obuzme zaborav i nemar, on ubacuje vesvese, zle misli; ako čovjek pak spomene Svevišnjeg Allaha, šejtan odustaje.”

Prethodilo je Enesovo, radijallahu anhu, predanje u kojem stoji da šejtan kola ljudskim tijelom kao što njime kola krv.[153]

Pomoću vesvesa zaveo je Adema, alejhis-selam, navevši ga da pojede plod zabranjenog drveta: ”Ali šejtan mu poče bajati i govoriti: ’O Ademe, hoćeš li da ti pokažem drvo besmrtnosti i carstvo koje neće nestati?’” (Ta-Ha, 120)

II. Šejtanovo prikazivanje u ljudskom liku

Ponekad se šejtani prikazuju u ljuđskom liku, razgovaraju s čovjekom, i on čuje njihov glas. Ponekad čuje glas, ali ih ne vidi; i oni mu, shodno svojim željama, zapovijedaju ili zabranjuju stanovite stvari. Može; se dogoditi da se pojave u jako čudnom obliku; ljudi katkad znaju da se radi o džinima, a ponekad džini i slažu tvrdeći da su oni meleki. U određenim prilikama džini sebe nazivaju poznavateljima nevidljivog svijeta, to jest, tvrde da dolaze iz duhovnog, nama neviđljivog, svijeta.

O tome oni neke ljude obavještavaju direktno ili preko posrednika iz kojeg govore, a ponekad i ostavljaju pisane tragove o sebi.

Džini mogu učiniti i više od toga. Naime, mogu prenijeti čovjeka iz mjesta u mjesto, pa naoko izgleda da on leti, i donose mu šta zatraži, ali te usluge pružaju samo zabludjelim koji zanevjeruju u Allaha, dželle šanuhu, Gospodara Zemlje i nebesa, odnosno onima koji čine pogubna nedjela.

Možda će takve osobe pokazivati dobrotu i bogobojaznost, a u stvarnosti su najzabludjeliji i najgrešniji ljudi. Prvi su učenjaci i muhadisi o tim ljudima zapisali brojne ispovijesti koje se ne mogu poreći jer su prenesene kao mutevatinpredanja.

Evo šta je, naprimjer, Ibn Tejmijja, rahimehullah, zapisao o El-Halladžu: ”...vješto je i znalački izvodio trikove; ponekad su mu šejtani bili na usluzi. Jednom je prilikom s njime bilo nekoliko njegovih pristalica, na brdu Ebu Kubejs, pa su od njega zatražili halve, i on se udaljio te im donio tanjir halve. Poslije su razotkrili slučaj: taj isti tanjir halve ukraden je iz prodavnice halve u Jemenu - donio ga je šejtan zadužen za djelovanje na tom području.” Šejhul-islam je rekao i ovo: ”Slične se stvari često događaju i drugim ljudima mimo El-Halladža, onima što imaju sličnosti sa šejtanom; poznajemo mnoge takve savremenike... Jedan je od njih čovjek koji živi u Damasku, a kojeg je šejtan preko brda Salihijja nosio u okolna sela, pa bi kroz vazduh dolazio do kućne ograde te bi, na očigled ljudi, ušao u kuću. Ili bi sa svojim drugovima ušao na Malu kapiju[154] Damaska; a bio je jedan od najrazvratnijih ljudi. Drugi je živio u zaštićenoj kuli, na periferiji Šama, u selu Šahida. I njega su šejtani nosili na okolna brda, pa se ljudima činilo da leti. Ovaj bijaše drumski razbojnik; većina njih jesu zli ljudi. Postojao je i čovjek po imenu Ebul-Mudžib el-Buši. Njemu bi šejtani razapeli golemi šator, u mrkloj noći, i mijesili kruh, dodvoravajući mu se na taj način, ali ne spominjući Allahovo, dželle šanuhu, ime — sa sobom nisu imali nijednu knjigu niti svezak u kojem je bilo napisano Allahovo ime — i potom bi taj isti El-Buši poletio, čulo bi se da razgovara sa šejtanom, a ako bi se dogodilo da se neko nasmije ili krišom uzme komad kruha, bio bi udaren defom, dok ljudi nisu vidjeli ko udara tim defom. Šejtan bi takvim ljudima odgovarao na neka pitanja, pod uvjetom da mu, kao žrtvu, prinesu kravu, konja, i tome slično, ali da tu žrtvu udave, ne spominjući pritom Allahovo, dželle šanuhu, ime, i tek tada

bi udovoljio njihovom zahtjevu.”

Šejhul-islam zapisao je da je neki starac priznao da je činio blud i irnao ljubavnike maloljetnike. Ibn Tejmijja kaže: ”Evo šta je rekao: ’Posjećuje me crni pas, koji između očiju ima dvije bijele tačke i govori mi: ’Taj i taj zavjetovao ti se, i sutra će ti donijeti ono čime se obavezao zavjetom!’ I sutra bi onaj čovjek uistinu donio ono na šta se obavezao, a starac nevjernik upoznao bi ga s tim prije nego što bi ovaj izjavio zbog čega mu je došaq.”

”Kad bi od mene zatražio zamjenu ladana[155]”, govorio je onaj čovjek, ”rekao bih da sačeka sve dok ne izgubim svijest, i tada bi ladan odjednom bio u mojoj ruci ili u ustima, a ja ne bih znao ko ga je donio; i još sam hodao ispred crnog stupa na kojem je bila svjetlost.”

”Kad se ovaj starac pokajao, počeo obavljati namaz, postiti i kloniti se zabranjenih djela, crni je pas nestao, prestao je mijenjati ladan, a niti je donosio šta drugo”, kaže Ibn Tejmijja.

Ovaj je islamski autoritet kazivao da je neki drugi starac imao na raspolaganju šejtane koje je slao u određene ljude, pa bi porodica savladanog dolazila kod njega, tražeći da ga izliječi i plaćajući veliki iznos u srebrenjacima, pa bi on naredio svojim pristalicama šejtanima da napuste bolesnikovo tijelo. Džini su ponekad krali srebrenjake i hranu i donosili mu. Štaviše, jedan je čovjek imao smokve skrivene u košnici, a kad je onaj isti starac od šejtana. zatražio smokve, donijeli su mu košnicu; vlasnik košnice tražio je nestale smokve.

Govorio je i o jednom stjecatelju znanja kojeg su šejtani zaveli rekavši mu: ”Oslobodit ćemo te obaveze namaza i donosit ćemo ti sve što poželiš!” I zbilja su mu počeli donositi halvu. A kad je došao kod jednog učenjaka koji je poznavao sunnet, pravovjerni je od njega zatražio pokajanje, i još je vlasnicima halve platio halvu koju je pojeo taj čovjek kojeg su šejtani skrenuli s Prave staze.[156]

Razmatrajući neke načine zavođenja ljudi, šejhub islam kazao je: ”Poznajem čovjeka kojem se biljke obraćaju govoreći koje koristi u sebi nose - obraća mu se sami šejtan što se utjelovio u te biljke. Također, poznajem čovjeka kojem se obraćaju drveća i kamenje: ’Blago tebi, štićeniče Aliahov!’ I kad prouči Ajetubkursi, ta pojava nestane. A poznajem i čovjeka koji ode u lov na ptice, pa mu se vrapci i neke druge ptice obraćaju: ’Ulovi me, neka me pojedu siromasi!’, a to šejtan uđe u njih kao što uđe u čovjeka. Ima i onih koji budu u zatvorenoj kući pa se vide napolju a uopće nisu otvorili vrata, i obrnuto. To su ga džini zapravo unijeli i iznijeli velikom brzinom, ili su se pretvorili u njegov lik. Ako čovjek prouči Ajetub kursi više puta uzastopno, ta pojava nestane.”[157]

”Poznajem čovjeka kojem se obraća glasnik: ’Ja sam ispunjenje Allahovog obećanja!’, i on smatra da je to Mehdija, o čijoj nam je pojavi Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kazao radosne vijesti.

Događaju mu se i neke druge neobične, začudne stvari, kao, naprimjer, naumpadne mu da se ptica na obližnjoj grani ili skakavac u travi pokrenu udesno, ili ulijevo, ili da miruju, ili da spavaju, dogodi se upravo ono šta on poželi a da s tim u vezi ne učini opipljiv pokret. Štaviše, odnesu ga u Meku i vrate nazad. Donose mu izuzetno lijepa stvorenja i govore: 'Ovo su arhanđeli, došli su te posjetiti!' pa on pomisli: 'Kako su se mogli pretvoriti u golobradog mladića!', a kad podigne pogled, ipak ugleda bradu na njegovom licu. Oni mu reknu: Ti si Mehdija, i dokaz je madež na tvom tijelu; madež se pojavi na njegove oči. Sve je, kao i neke druge stvari, zapravo šejtanova spletka", napominje šejhuhislam.[138]

"Sljedbenicima zablude i novotarija koji žive skromno i bave se ibadetom koji nije utemeljen u islamu, ponekad se mogu dogoditi otkrovenja i stjecanje moći. Takvi često odlaze na mjesta na kojima je zabranjeno obavljati namaz - odlaze tamo zato što na ta mjesta dolaze šejtani i obraćaju im se kao što se obraćaju vračevima. Naprimjer, šejtani su ulazili u kumire i iz njih se obraćali svojim obožavaocima, pomagali su im u izvršavanju zapovijesti kao što su pomagali čarobnjacima, obožavaocima kumira, sunca, mjeseca, zvijezda... Pošto bi ljudi slavili šejtane, radi njih oblačili stanovitu vrstu odjeće, mirisali se, i tako dalje - čineći to kao ibadet za koji bi ih smatrali dostojnim - možda bi ih šejtani i posjetili. Ljudi bi šejtane utom nazivali duhovnom stranom zvijezda, i možda bi šejtani zbog toga udovoljili nekim njihovim potrebama."[159]

Približavanje šejtanima pomoću činjenja grijeha

Nekim ljudima što tvrde da su Božiji štićenici siuže šejtani. Ljudi znaju da se, žele li ostvariti svoje ciljeve, moraju približiti šejtanima pomoću nevjerstva i širka, šejtani vole da se to čini. Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, navodi da mnogi od te kategorije ljudi kur'anske ajete pišu nečistoćom, mijenjaju harfove u nekim surama, pogotovu u surama ELFatiha i ELIhlas. Spomenuo je i to da će kur'anske ajete ponekad napisati krvlju ili kakvom nečistoćom, odnosno da će napisati izjave kojima su šejtani zadovoljni, odnosno da će to isto izgovoriti. A pošto to urade, šejtani im pomognu da učine da presuši neki izvor, ili da lete iz mjesta u mjesto, ili im donose tuđi imetak kradući ga od varalica, ili donose imetak koji je sakriven bez izgovaranja uzvišenog Božijeg imena...[160]

Oni što tvrde da poznaju nepojavni svijet

El Izz b. Abdusselam, rahimehullah, kaže da postoje šejtani koje ljudi nazivaju ridzalul-gajb i da neki ljudi s njima razgovaraju, pa im se dogode neke nadnaravne stvari zbog kojih tvrde da su Allahovi, dželle šanuhu, štićenici, te da neki od njih pomažu mnogobošcima u borbi protiv muslimana i govore: 'Toslanik mi je naredio da se borim u mnogobožačkim redovima protiv muslimana jer su muslimani

neposlušni.”

Ovaj je isti učenjak još rekao: ”U stvarnosti, oni su braća mnogobožaca. I kad se o njima radi, učeni ljudi podijeiili su se u tri tabora: prvo, tabor koji odriče postojanje ridžalul-gajba (ali su ih ljudi vidjeli, ili su prenesena predanja od onih koji su ih vidjeli, ili su povjerijivi ljudi pričaii o onome što su vidjeli, i kad ih vide, uvjere se u njihovo postojanje i priklone im se); drugo, tabor koji ih je spoznao i pozvao se na određenje, pa je povjerovao da postoji neki tajni način do Aliaha, različit od onoga koji su poznavaii vjerovjesnici; i, treće, tabor koji nije mogao kazati da postoji evlija što ne potpada pod Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, način ispovijedanja vjere, pa su kazali: ’Muhammed je poslamk objema skupinama’, a ovi veličaju Resulullaha, sailaliahu alejhi ve sellem, osim što ne poznaju njegov Šerijat.” Zatim je objasnio suštinu takozvane kategorije ridžalul-gajb i suštinu njihovih pristalica: ”Istina je da ti ijudi pristaju za šejtanima, i da su ridžalul-gajb zapravo džini, a nazivaju se ridžal shodno ajetu: ”...i bilo je ljudi koji su pomoć od džina tražili (bi ridžalin minel- džinn), pa su im tako obijest povećali...” (El-Džinn, 6).

U ostalom, čovjek osječaja i vidi, osim što se ponekad može izgubiti iz vida, ali ne uvijek. Onaj ko smatra da su ridžalul'gajb - ljudi, taj je pogriješio jer ne zna.”

Potom je El-Izz b. Abdusselam objasnio razlog njihove podjele na spomenuta tri tabora, rekavši da je posrijedi nerazlikovanje između šejtanoviLi pristalica i Allahovih, dželle šanuhu, štićenika. Također je objasnio da riječi i poduhvate takvih ijudi treba staviti na vagu Kur’ana i hadisa: ono što se podudara s islamom dobro je djelo; ono što mu se suprotstavlja greška je. I ma koji poduhvat čovjek učinio i ma koje sposobnosti imao, on nije vjernik niti je Allahov štićenik, makar letio zrakom i hodao po vodi, akoli nije privržen Kur’anu i hadisu.[161]

Dakle, čovjek se mora pozivati na mjerila (Kur’an i hadis) pomoću kojih će razlikovati Allahove štićenike od šejtanovih pristalica, praviti razliku između dobrih i zločestih, u protivnom, zalutat će, te će Allahove, dželle šanuhu, neprijatelje doživljavati kao Njegove štićenike. I, ako je čovjek privržen Kur’anu i hadisu, uspjet će, u protivnom, nije ni na čemu, makar mi gledali da oživljuje mrtve i obične metale pretvara u plemenite.

Dajući osnovne smjernice u vezi s tim, šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, kaže i ovo: ”Ko ne razlikuje između mogućnosti što ih daje Milostivi i onih koje može pružiti šejtan, takav neće moći prepoznati istinu. Onaj čije srce Sveznajući Allah ne prosvijetli suštinom vjerovanja i slijeđenjem Kur’ana - neće moći razlučiti ko slijedi istinu a ko slijedi laž, njemu će stvari i mogtićnosti biti zamršene, i to u mjeri u kojoj je ljudima bilo zamršeno stanje lašca Musejleme iz Jemame i drugih lažaca što prizivaše vjerovjesništvo, a ustvari su bili lašci.”[162]

Šejhul-islam napisao je prestižno djeio (El- Furkan bejne

evlijair-Rahman ve evlijaiš-šejtan) koje onome ko ga pažljivo studira pruža mogućnost da sasvim razlikuje između Allahovih, dželle šanuhu, štićenika i šejtanovih pristalica.

Poslije vjerovjesnika Sulejmana, alejhis-selam, niko ne može ovladati džinima

Svemogući Allah uslišao je Sulejmanovu, alejhis- selam, dovu i dao mu vlast koju niko poslije njega neće imati. Stoga, ako se džini nekome i pokore, to je znak da su mu se potčinili, da on njima vlada, nego se radi o dobrovoljnoj poslušnosti džina.

Ovdje se nameće pitanje: je li dopušteno djelomično ovladati džinima?

Na ovo kompleksno pitanje odgovorio je šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, rekavši: ”Kad je riječ o odnosu džina prema čovjeku, postoji nekoliko mogućnosti. Može se dogoditi da čovjek navraća džine na činjenje iskrenog ibadeta samo Svevišnjem Allahu i poslušnost Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, što Allah i Njegovi poslanici zahtijevaju, a i neki džini na to navraćaju ljude, i to su najbolji Allahovi, dželle šanuhu, štićenici i Resulullahovi, sallallahu alejhi ve sellem, namjesnici na Zemlji. Može se dogoditi da čovjek koristi džine u dopuštene svrhe, pa ima status onoga koji koristi ljude u dopuštene svrhe, odnosno u tome ima status vladara koji to isto čine. Ako pretpostavimo da je takav čovjek - Allahov štićenik, najviše što možemo kazati jest to da ima status vjerovjesnika-vladara spram poslanika-podanika, kao što je naprimjer bio slučaj sa Sulejmanom i Jusufom u odnosu na Ibrahima, Musaa, Isaa i Resulullaha, sallallahu alejhim ve sellem. A može se dogoditi i to da čovjek koristi džine u ono što su zabranili Svevišnji Allah i Njegov Poslanik, bilo da se radi o činjenju širka, bespravnom ubijanju, činjenju nasilja kojim se ne dovodi život u pitanje: izazivanje oboljenja, navođenje na zaboravljanje, i tome slično, bilo da se radi o pomaganju u činjenju razvrata... Takav se čovjek potpomogao džinima u grijehu i nasilju. Ako se njima potpomogao u nevjerstvu, i sam je nevjernik; ako se njima potpomogao u grijehu, i sam je veliki, odnosno obični grešnik. Ako takav čovjek nema putpun uvid u Serijat, pa se potpomogne džinima u onome za šta smatra da su nadnaravna djela, kao, naprimjer, u obavljanju hadža, ili novotarskog čuvenja, ili letenju na Arefat - a taj isti čovjek ne obavlja, prema Kur’anu i hadisu, ispravan hadž - ili u letenju iz grada u grad, i tome slično, takvog su džini zaveli spletkareći protiv njega.”[163]

III. Spiritizam

Danas se skoro svugdje govori o spiritizmu, dozivanju duhova.

U to besmisleno praznovjerje povjerovalo je mnogo onih ljudi što su, prerna prosuđivanju svijeta, pametni i učeni.

Ljudi duhove dozivaju na više načina. Neki se služe nadahnućem -

očitom laži, neki to čine pomoću raznoraznih vanjskih faktora i naučnih trikova, a postoji i spiritizam u kojem se upotrebljavaju džini i šejtani.

Prof. dr. Muhammed b. Muhammed b. Husejn u svojoj knjizi Er-Ruhijjetul-hadisa otkriva mnoge prevare za kojima posežu ljudi što tvrde da mogu dozvati duhove. Naime, oni sve svoje pokuse izvode pod izuzetno slabim crvenim svjetlom, u ambijentu koji odiše bojom krvi, pomoću obraćanja duhovima, pomjeranjem tijela u tami u kojoj posmatrač ne može razaznati gdje sjedi koji sudionik, niti odakle dopire koji glas, niti zidove, vrata, prozore, i tako dalje.

Dr. Muhammed također upozorava da oni koji dozivaju duhove upotrebljavaju stražnju, odvojenu sobe, odnosno dio sobe u kojoj sjede sudionici ali koji je odvojen debelim paravanom, i to je mjesto na kojern sjeđi stranka nad kojom se izvodi utjelovljenje. I iz toga, paravanom odvojenog mjesta, uz mrak koji vlada u prostoriji, izlaze utjelovljene duše i vraćaju se u tijelo a da prisutnima nije dopušten fizički kontakt s njima.

Ovaj učenjak smatra da oni koji se bave spiritizmom, u tako mračnom ambijentu lahko mogu posegnuti za nekim naučnim dostignućima uz pomoć kojih mogu izvesti svoje trikove. A varanje trikovirna poznat je način na koji šejtani zavode Allahove, dželle šanuhu, robove, jer oni kod ijudi traže ugled kao što zahtijevaju prisvajanje njihovog imetka. Sejhubislam Ibn Tejmijja, rahimehuliah, spomenuo je skupinu betaihija što je živjela u njegovom vremenu. Kaže da su za sebe tvrdili da poznaju nevidljivi svijet i budućnost te da im se otkrivaju neke tajne. Pa su zatim razotkrivene neke njihove laži. Naime, slali bi žene da ispitaju intimne stvari u porodici, pa bi vlasnika kuće zapanjili kad bi mu to otkrili, tvdreći da su to stvari koje samo oni znaju.

Čovjeku kojem su predbacivali vlast obećali su pokazati poznavaoce budućnosti, pa su podigli visoke stupove između kojih su razapeli konop i dali da po njemu hoda pehlivan (što je slično vještini igranja staklenim loptama na užetu), a taj je prevareni čovjek gledao izdaleka i zaključio da ljudi, uzdignuti iznad zemlje, ophode brdo. Za taj su trik od njega uzeli golemo blago; on je naposlijetku otkrio da su ga varali.

Drugog čovjeka, imenom Kufdžuk, prevarili su stavivši nekog čovjeka u kabur, na šta je ovaj pomislio da mrtvi govore. Odveli su ga kod mezarja u blizini Male kapije gdje je bio čovjek za kojeg su mu siagali da je vukodlak što živi na brdu Libanon, osim što mu nisu prišli blizu, već izdaleka, da ga obuhvati njegov blagoslov. Kazali su mu da šejh od njega traži novca, na šta Kufdžuk reče da šejh nastoji ostvariti otkrovenje, ali da zna da on, Kufdžuk, nema toliko, pa se primakao i potegnuo ga za vunu, te je sa šejha spaia jarčeva koža kojom su ga bili ogrnuli.[164]

Dr. Muhammed b. Muhammed b. Husejn objasnio je da je posrednik (čovjek za kojeg oni koji se bave spiritizmom tvrde da mora biti duhovno spreman kako ne bi bio sredstvo kontakta između ljudi i duhova) obično

lažac i veliki prevarant. Također je rekao da mnogi od tih posrednika nisu moralni, niti religiozni ljudi. Staviše, oni što se bave spiritizmom ne uvjetuju da posrednici budu morali i religiozni Ijudi. Ovaj se učenjak pozvao na lično iskustvo: nakon utvrđivanja činjenica i promišljanja otkrilo mu se da je posrednik bio veliki lažac.

Dr. Muhammed govorio je o tome da se neki posmatrači dogovore s onima koji se bave spiritizmom da se za takve poduhvate pažljivo izaberu nagodne osobe; a reknu da nisu mogli dozvati duhove akoli među prisutnima primijete pronicljive, inteligentne ljude koji bi lahko mogli otkriti prevaru.

U svojoj je knjizi ovaj učenjak obradio prvi način koji smo spomenuli, u kojem se oni koji dozivaju duhove koriste izmišijanjima, lažima, stanjem duše i naučnim trikovima. A ovlaš je govorio o drugom načinu, u kojem se upotrebljavaju džini, i zauzeo je stav da se oni koji dozivaju duhove većinom služe drugom vrstom.

Tvrdnja drevna

Spiritizam datira od davnina. U izvorima su zapisana pouzdana predanja o tome da su neki ijudi vjerovali da se duše umrlih vraćaju u život poslije smrti tijela. Govoreći o tome, šejhuhislam Ibn Tejmijja, rahimehullah, ostavio je sijedeći zapis: ”Akoli nekima od njih[165] umre član porodice, oni smatraju da im on dolazi i da s njima razgovara, da vrati svoje dugove i povjerene stvari, da im oporučuje... Njima se samo šejtan pojavljuje u njegovom liku, a oni misle da je to uistinu njihov umrli.”[166]

Savremeni eksperiment

Ahmed b. Izzuddin ehBejanuni imao je iskustvo u vezi s dozivanjem duhova, koje je prenio u knjizi El- Imanu bil-melaika, i želim ga ovdje doslovno prenijeti.

Spiritizamse rasprostranio među mnogim narodima, o njemu su objavljivane knjige na raznim jezicima, pisani članci u domačim i stranim časopisima, pisana naučna djela, studije, izvođeni eskperimenti... Razumni su Ijudi zaključiii da je dozivanje duhova čista laž i pozivanje u nevjerstvo i poroke. Zaista je dozivanje duhova koje promiču njegovi pobornici, laž i obmana, a duhovi koji se đozivaju samo su šejtani koji se i graju s ljudima i obmanjuju ih. Neka se zna da niko ne može dozvati ničiju dušu, jer duša, nakon što napusti tijelo, odlazi u berzeh, gdje uživaja ili pati, ona je time zauzeta. I mene su pozvali u spiritizam. I poslije dugog eksperimenta, otkrio sam da su posrijedi bili čista laž i obmana, radi zavođenja i obmane naroda, te prihvatanja prijateljstva od onih koji žele prijateljevati sa šejtanima...”

Početak eksperimenta

”Prije desetak godina upoznao sam čovjeka lcoji je tvrdio da uz pomoć posrednika iz ijudske vrste upotrebljava džine u korisne svrhe, za čovjekovu dobrobit. Tvrdio je da je taj stupanj postigao učeći Kur’an i zikr, čime se, kako je rekao, bavio dugo, dugo vremena; na to ga je uputio, kako veli, stručnjak u toj oblasti. Jednog dana dođe mi posrednik noseći poziv tog i tog džina radi razgovora koji je za mene od vitalne važnosti. Otišao sam na ugovoreni termin, uzdajući se u Allaha, džeile šanuhu, i radujući se što ću eksperiment izvesti iznova...”

Kako je počela prevara

’Početak prevare koju su upotrijebili u mom slučaju bio je u tome što je dozivanje duhova počelo traženjem oprosta od Allaha, dželie šanuhu, izgovaranjem riječi la ilahe illallah i učenjem zirka. To čovjeka navede na pomisao da ima posla s iskrenim, čistim, uzvišenim dušama. Ušao sam u posrednikovu kuću i osamili smo se u jednoj sobi. On je sjeo na krevet pa smo, po njegovoj uputi, počeli tražiti oprost od Aliaha, dželle šanuhu, i izgovarati izričaj svjedočenja, sve dok on nije zapao u stanje polusna; položio sam ga na krevet i pokrio, tako mi je on rekao da uradim. I tada se začu tih glas koji mi nazva selam, iskaza dobrodošlicu i izjavi mi Ijubav. Kaza da nije melek ni džin, već neka sasvim treća vrsta koju je Allah, dželle šanuhu, stvorio rekavši: ’Budi!’ (Još je tvrdio da ga džini pomno siušaju i da između njega i Svevišnjeg Ailaha glede dostavljanja zapovijesti postoji samo pet posrednika; Džibrii je peti.) Tada me poče hvaliti, govoreći da će prekinuti. svaki kontakt s ljudima i da će se zadovoljiti s vezom koju su uspostavili sa mnom, jer sam ja poseban čovjek u ovom vremenu, onaj kojem je Sveznajući Allah posvetio pažnju, odabrao ga za ovaj poziv, i šta sve nisu rekli. Obećao mi je još neke stvari. O, velikog li čuda! Ovom novom eksperimentu i lažnoj tvrdnji predao sam se oslanjajući se na Svemogućeg Allaha i moleći Ga da me sačuva posrtaja, uputi na očitu istinu, a rukovodeći se znanjem i istrajavajući na Pravoj stazi — hvala Allahu na tome. Poslije toga zakazao je termin za drugu seansu, a potom me je lično uputio kojim ću riječima probuditi posređnika. Tako i bi. Posrednik se probudio i protrljao oči; nije bio svjestan ničega šta se dogodilo, spavao je tvrdim snom. Došao sam na drugu seansu, i kasnije smo se sastajali mnogo puta u toku dugog vremenskog perioda. Uvijek su mi obećavali fascinantnu budućnost koja me čeka i nagovještavali su goleme koristi koje će ummet ostvariti mojim uzrokom.”

Razvoj dogadaja

"Stvar je napredovala. Na svakoj seansi javljali su se mnogi duhovi, jedan za drugim, s uvodnim zikrovima i bez njih. Dok bih s posrednikom jeo ili pio čaj, njega bi obuzelo ono stanje polusna, pa bi nagnuo glavu

naprijed i spustio bradu na prsa, a meni bi se obratio posjetilac koji bi tvrdio da je melek, ili džin, ili ashab, ili evlija....”

Ko su bili posjetioci

”Kako su oni tvrdili, posjetili su me neki meleki, džini, Ebu Hurejra, rađijallahu anhu - od ashaba, nekoliko evlija od kojih je bio Ebul-Hasan eš-Šazili, rahimehullah, nekoliko učenjaka kojima je posvjedočeno znanje i dobrota, kao, naprimjer, šejh Ahmed et- Termanini, rahimehullah, te neki učenjaci koji su umrli za mog života, eda bi se naposlijetku pojavio moj otac, rahimehullah. A još prije najavili su da će me i otac posjetiti, u tačno određenom vremenu. Taj sam trenutak čekao tužan, i kad je nastupilo vrijeme, od mene su tražili da glasno proučim suru EbVakia, što sam učinio, a oni mi tada rekoše: ’Za nekoliko trenutaka doći će tvoj otac, slušaj šta govori, i nemoj ga ništa pitati!

Vrijeme je za oprez

”Nakon nekoliko minuta začuo se glas iz kojeg sam razabrao selam i golemu radost zbog susreta sa mnom i zbog moje povezanosti s duhovima. Oporučio mi je da posrednika i njegovu porodicu darujem novcem, jer oni nemaju drugi izvor prihoda. Svoje je izlaganje završio salavatima koji se uče na namazu - znam da je otac, rahimehullah, pridavao veliku pažnju donošenju salavata na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, posebno formi koja se uči na namazu. (Veliko je čudo bilo to što je naglasak tog nepoznatog govornika bio sličan očevom naglasku.) Nazvao je selam i nestao. Počeo sam razmišljati: ’Zašto su od mene tražili da ništa ne pitam oca?’, tome mora biti meni nepoznat razlog. Naime, ono zapravo nije bio glas moga oca, već se radilo o njegovom pratiocu iz reda džina, koji ga je pratio cijelog života, pa je svoj glas podesio glasu mog oca i prikazao se u nekim njegovim posebnostima. Oporučili su mi da ga ništa ne pitam utoliko što njegov džin pratioc, makar i mnogo znao, nije mogao saznati sve pojedinosti u vezi s ocem koje poznaje njegovo dijete. Jer, da sam šta upitao, postojala je realna mogućnost da neće znati odgovoriti pa bi njihova prevara izašla na vidjelo. Tu istu metodu upotrebljavali su dovodeći druge duhove: svoje bi ime duh rekao tek nakon što bi se pozdravio i brzo bi nestao. Da se dogodilo da neki od njih kaže da je duh tog i tog istaknutog šejha, možda bih s njime počeo raspravljati o nekom naučnom pitanju, i on ne bi mogao odgovoriti pa bi sve došlo u pitanje. Zapravo, to se i dogodilo. Jedan od njih raspravljao je sa mnom tvrdeći da je ženi dopušteno otkriti lice, to jest, da lice nije stidni dio tijela. Ja sam mu se usprotivio, on je davao totalno nestručne odgovore. U toj napetoj raspravi upitao sam ga: ’Kako objašnjavaš izjavu pravnika koji su rekli da je ženino lice avret, odnosno izjavu onih koji kažu da ga mora pokriti kad postoji bojazan od smutnje?’ Ta je diskusija

završena bez rezultata. Potom me obavijestio da je on -- šejh Ahmed et-Termanini i — nestao. Tada mi se otkrilo da se radi o očitoj laži, tim prije jer je spomenuti šejh važio za velikog šafijskog pravnika, a šafijski autoriteti kažu: 'Cijelo je ženino tijeio avret, makar se radilo o sijedoj starici.' Da se radilo o spomenutom šejhu i da je u bezrehu saznao nove informacije u vezi s ovim pitanjem, on bi me upoznao s tim i uputio bi me na novi argument. Međutim, bila je to očita obmana i podla prevara. Neka Mu je hvala, Plemeniti je Allah htio da me uputi i učvrsti na istini i Pravom putu. Jer, otkrivanje lica, pogotovu danas, u vremenu iskvarenosti i u bolesnom društvu, neće dopustiti razuman religiozan čovjek."

Istina izlazi na vidjelo

"Istina je, iz seanse u seansu, izlazila na vidjelo, sve dok se nisam uvjerio da se radi o laži, potvori i prelaženju granica, i utvrdio sam da spritizam nema nikakve veze sa čestitosti niti ima uporišta u vjeri. Posrednik, do kojeg oni toliko drže i oporučuju da mu se plati usluga, ne klanja, a oni mu ne naređuju da klanja; brije se, a oni ga ne navraćaju da pusti bradu... On, štaviše, bespravno uzima ljudski imetak, ulijevajući im lažne nade; ta nepoštena zarada njegov je jedini prihod. Neki me je čovjek, ubogi siromah, saznavši da imam vezu s jednim posrednikom, posjetio žaleći se da ga je ovaj prevario uzevši od njega tri stotine sirijskih lira. I ja sam posrednika prisilio da mu vrati novac, što je on učinio jer su on i njegovih šejtani htjeli da ostanem s njima. A skoro svi posrednikovi poduhvati i poduhvati njegove porodice zasnovani su na lažima."

Rezime

Izlaganje u vezi s ovim šejh Ahmed b. Izzuddin el-Bejanuni završava sljedećim riječima: "Nakon što mi se otkrila istina u vezi s dozivanjem duhova, orii su me pokušali zadržati pomoću prijetnje, ali, hvala Svevišnjem Allahu, nimalo me nisu pokolebali. Za to vrijeme zabilježio sam dvije velike sveske njihovih izjava, to jest, sabrao sam većinu onoga što su mi kazivali. I kad se neistina pokazala tako da se nije mogla drukčije protumačiti, prekinuo sam vezu s njima, okarakterizirao ih kako sam već okarakterizirao i spalio one sveske. Duhovi koji za sebe tvrde da su duše ashaba, evlija i dobrih ljudi zapravo su šejtani, i ne priliči da razborit vjernik dopusti da ga oni prevare. A svi načini koje upotrebljavaju oni koji se bave spiritizmom jesu očita laž i golema neistina. Isti status ima spiritizam uz pomoć posrednika, koji sam spomenuo i u njemu sudjelovao, i spiritizam uz pomoć stola i findžana, o kojem su mi pričali ljudi koji su u tome sudjelovali te došli do istog zaključka do kojeg sam ja došao. Izaziva čuđenje da sam, poslije toga, čitajući mnoge knjige u vezi s dozivanjem duhova utvrdio da su razumni ljudi izveli zaključak koji sam ja izveo, i utvrdili da su oni duhovi zapravo ljudski pratioci iz redova džina. Sveznajući je Allah mene još ranije uputio na taj zaključak, pa neka Mu je

hvala! Nadam se da sam izvršio svoju dužnost pišući ove retke i uputio savjet, a Allah, dželle šanuhu, upućuje na Pravu stazu, On je pokrovitelj uspjeha!”

Opasnost ove tvrdnje

Tvrdnju da se duhovi mogu dozvati šejtani i njihovi sljedbenici iz ljudskog roda upotrebljavaju uništavajući vjerske temelje. Duhovi koji se dozivaju - ustvari se šejtani dozivaju - izgovaraju riječi kojima se uništava i potire vjera, donoseći nove principe i primjere koji se definitivno suprotstavljaju islamu. Naime, na jednoj seansi duh je na jeziku posrednika izjavio da je u sobi prisutan čak Džibril, a pošto prisutni nisu znali ko je Džibril, duh je rekao: ”Zar ne poznajete Džibrila, koji je donosio Kur’an Muhammedu.[7]! Na ovoj seansi imamo i njegov biagoslov.”

Dr. Muhammed b. Muhammed b. Husejn prenio je iz časopisa Alemur-ruh članak pod naslovom Govor velikog duha Hwaita Hoka. Evo šta je izjavio Hok: ”Moramo se ujediniti u ovom poduhvatu, u ovoj novoj vjeri! Mora nas predvoditi ljubav, moramo imati snage
<lu se međusobno podnosimo i razumijemo... Moja je misija[167] brinuti se o onima kojima su uskraćne blagodati i pomoći ljudima da oslobode svoju dušu od Svevišnjeg Boga.[168] Čovjek je stvoren od elemenata Zemlje[169] i neće doživjeti svoju punu snagu sve dok u sebi ne osjeti Božiji dio i dio meleka... Duhovnost je moćnija od drugih pojava da utemelji novu vjeru koja će biti validna za c ijeli svijet.”’

Iz istog je časopisa također prenio osnovne mformacije u vezi s organizacijom osnovanim radi ostvarenja spomenutog cilja: ”Ova će organizacija biti valjana za sve ljuđe, preko nje ćemo upoznati pripadnike duhovnog svijeta - novi način života, pripadnike koji će nas upoznati s novom stranom o Bogu i Njegovoj volji. Oni će nam donijeti mir, smiraj, duhovnost, sreću... Porušit će sve barijere između naroda i pojedinaca i potrti sve razlike između dogmi i vjera,[170] a njen će član moći biti svaki čovjek, bez obzira na njegovu nacionalnost, boju kože, vjeru i političko opredjeljenje.”

Duhovi će ponekad tvrditi da su poslani izravno od Allaha, dželle šanuhu. Dr. Muhammed b. Muhammed b. Husejn navodi da je Muhammed b. Ferid Vudždi od duhova prenio njihovu sljedeću izjavu:

”Mi smo posiani od Allaha, kao poslanici prije nas, osim što je naše učenje naprednije od njihovog. Naš je Bog i njihov Bog, osim što je naš očitiji od njihovog, ima manje ljudskih svojstava a više božanskih... Ne povinujemo se nijednom vjerovanju, niti ga prihvatamo bez razmatranja i razmišljanja, a ne prihvatamo ni bilo koje učenje koje nema uporište u razumu.”

Oni tvrde da su poslanici i vjerovjesnici samo posrednici visoke kategorije, da su nadnaravna djela koja su im data — duhovne pojave,

kao što su duhovne pojave događaji koji se odvijaju u sobi za prizivanje duhova. Isto tako, tvrde da putem spiritizma mogu ponoviti poduhvate koji se pripisuju Isau, alejhis-selam.

Neke novine pokrenule su veliku propagandnu kampanju da jedan od onih koji se bave spiritizmom (u Americi) može izvesti mudžize koje je imao Isa, alejhis- selam. Tvrde da može vratiti vid slijepima, mogućnost govora nijemima, pokrete paraliziranima... Treba znati da njegov sin, nadriljekar, ima samo deset godina i da se zove Majkl. Na bolesnika samo stavi prste i šapuće određene molbe i riječi, poslije čega se dogodi nadnaravno čudo. Govore da je to dijete naslijedilo duhovni dar od svog oca i da za svoje usluge ne uzima nikakvu materijalnu nadoknadu.[171]

Naslijeđe ovog dječaka (koje mu je ostavio otac) podsjeća nas na priču koja se pripovijedala na periferiji Palestine. Govorilo se da se neki čovjek predstavljao kao dobar i bogobojazan i da je u to vrijeme, kad još nisu postojali avioni i auta, polazio na hadž uoči Arefata, boravio s hadžijama na Arefatu, prenio im poruke svojih bližnjih i prijatelja, a od njih uzimao poruke za ove, te bi se vraćao sijedeće noći. Mnogi su ljudi vjerovali da je on dobri, unatoč tome što nije obavljao sve hadžske obrede: nije boravio na Mini predviđeno vrijeme i nije bacao kamenčiće na džemretima. No, Sveznajući je Allah htio da se njegova prevara razotkrije i da ljudi saznaju kakav je ustvari taj čovjek. Naime, kad je bio na samrti, pozvao je najstarijeg sina i obavijestio ga da će svake godine uoči Arefata po njega doći deva što će ga odnijeti na Arefat. Sljedeće godine, pošto je deva došla, sin ju je uzjahao, a kad ga je odnijela u pustinju, stala je i obavijestila ga da je ona - šejtan kojeg je njegov otac obožavao padajući mu ničice pa mu je zauzvrat pružao usluge. I kad je sin odbio učiniti sedždu i zatražio utočište u Ailaha, šejtan je ostavio miadića usred pustinje. Svemogući Allah odredio je da se sin ipak vrati živ i da narodu kaže istinu o svom ocu nevjerniku.

(Ovu je priču u nešta skraćenom obliku spomenuo šejh Ahmed b. Izzuddin el-Bejanuni u svojoj knjizi EI- Melaika.)

Je li moguće đozvati duhove?

Časopis Scientific Arnerican raspisao je veliku novčanu nagradu za onoga ko uspostavi dokaz za istinitost duhovnih pojava, i nju još niko nije osvojio i pored rasprostranjenosti onih koji se bave spiritizmom. Staviše, američki mađioničar Dunninger na taj je iznos dobrovoljno dodao drugu nagradu za onoga ko dokaže istinitost spiritizma, ali do dan-danas niko je nije osvojio.

Stav islama spram dozivanja duhova

Onaj ko razmisli o šerijatskim tekstovima koji se bave ovim pitanjem doći će do zaključka da je dozivanje duhova apsurd. Sveznajući Allah

izvijestio nas je da je duša dio gajba, nepojavnog svijeta, koji se ne može dokučiti: ”Pitaju te o duši. Reci: ’Sta je duša - samo Gospodar moj zna, a vama je dato samo malo znanja.”’ (El-Isra, 85)

Isto tako, obavijestio nas je da On usmrćuje uzimajući duše u času smrti: ”Allah uzima duše u času njihove smrti, a i onih koji spavaju, pa zadržava one kojima je odredio da umru, a ostavlja one druge do roka određenog...” (Ez-Zumer, 42). Svemogući Allah zadužio je neke meleke da kažnjavaju nesretnu, nevjerničku dušu, odnosno da pruže uživanje dobroj, bogobojaznoj duši. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao nam je da Melek smrti vadi dušu i do u detalje rekao šta čini s njom poslije toga.

Duše su kod Gospodara, On im je kao čuvare odredio snažne i spretne meleke, i nemoguće je da duše pobjegnu onima koji se bave spiritizmom.

Neki od njih tvrde da su dozvali duše dobrih robova, vjerovjesnika i šehida - je li moguće da oni napuste vječno uživanje u džennetu i dođu u mračnu sobu u kojoj se dozivaju duhovi?! Šehidi su živi i kod Allaha su: ”Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Allahovom putu poginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga”
(Alu Imran, 169). Imam Muslim zabilježio je predanje u kojem stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Duše šehida nalaze se u utrobama zelenih ptica čija su gnijezda - kandilji okačeni o Arš. One lepršaju po džennetu kuda god hoće i potom se vraćaju u te kandilje.”[172] I kako oni koji se bave spiritizmom, savremeni lašci, tvrde da mogu dozvati njihove duše?! I na njih se odnose Božije riječi: ”O tome oni ništa ne znaju, a ni preci njihovi. Kako krupna riječ izlazi iz usta njihovih! Oni ne govore drugo do neistinu!” (EbKehf, 5)

Sumnja i odgovor na nju

Oni koji se bave dozivanjem duhova upitat će: ”Kako objašnjavate činjenicu da je duša upućena u ponašanje i djela čovjeka u kojem tvrdi da je bila?” Odgovor na ovu sumnju glasi: duh je zapravo šejtan, i to možda šejtan pratioc, a on se ne odvaja od čovjeka. (Već smo naveli dokaze koji ukazuju da svaki čovjek ima šejtana pratioca, koji je upućen u čovjekovo ponašanje, običaje i osobine, koji poznaje njegove rođake i prijatelje...) I zato lahko može odgovoriti na postavljena pitanja, jer je upućen, raspolaže informacijama.

Ako neko upita: ”Kako objašnjavate naučne odgovore koje nam daju ti isti duhovi?”, možemo odgovoriti da smo već objasnili činjenicu da šejtani i džini raspolažu mogućnostima davanja naučnog, korisnog odgovora. Međutim, taj njihov odgovor u sebi nosi pokušaj navođenja na zabludu, jer oni daju ograničen odgovor, eda bismo stekli povjerenje u njih, a zatirn nas navode na zlo i stranputicu, čime nas žele uništiti na ovom i budućem svijetu.

Šejtani ostavljaju na cjedilu svoje pristaše

Lašci su oni koji tvrde da rnogu dozvati duhove i izliječiti uz njihovu pomoć; a dogodi se da šejtani ljude ponize i ostave ih ne cjedilu. Kuvajtske novine objavile su sljedeći članak: ”Cijela Velika Britanija ovih dana govori o duhovnom učenjaku Petru Godwinu, koji raspolaže s nadnaravnim duhovnim sposobnostima pomoću kojih može izliječiti teške bolesnike, pronaći izgubljene stvari, potčiniti duhove u službi čovjeku... Petar Godwin imao je jedinstvenu moć i mogao se naći na više mjesta u jednom trenutku: jedni su ga prijatelji viđjeli, naprimjer, u Londonu, drugi u Liverpulu, treći u Mančesteru, dok četvrta skupina ljudi tvrdi da nije bio ni na jednom od tih mjesta, već je, kažu, bio kod kuće, s porodicom. Dok bi sjedio sa svojim prijateljima, pojavio bi se drugi Godwinov lik, potom treći pa četvrti i peti; svi bi govorili. Godwin bio bi oličenje svih prisutnih likova koji vode razgovor s prisutima, ili razgovaraju jedni s drugima, što bi prisutne naprosto izbezumilo. Ali je ovaj čovjek iznenada izgubio svoje sposobnosti i pretvorio se u običnog čovjeka: nije više bio kadar liječiti bolesne,

179 Vidjeti ekskluzivno izđanje ovih novina, od 12.6.1978. godine.

niti nalaziti izgubljene stvari, niti proricati budućnost, niti potčinjavati duhove u službi čovjeku. Godwinu se dogodila nesreća prošle godine, kad je svoje mogućnosti htio iskoristiti u ostvarenju materijalnih koristi. Godwin ovako govori o bliskoj prošiosti: ’Nisam pretpostavljao da će se ovo dogoditi! Duhovi su se naljutili na mene i lišiii me svog blagoslova!’”

IV.Džini i poznavanje budućnosti

Mnogi ljudi misle da džini poznaju budućnost, a nevjernici iz redova džina pokušavaju učvrstiti to pogrešno uvjerenje kod ijudi. Kad je Allah, džeile šanuhu, uzeo dušu vjerovjesniku Sulejmanu, alejhis- selam (kojem je potčinio džine da rade po njegovom naređenju), učinio je da njegovo tijelo ostane uspravno, a džini su i dalje radili ne znajući da je on umro, sve dok crv nije rastočio štap na koji je Sulejman bio oslonjen. I nakon što se srušio, ljudima je postaio jasno da su džini lagali govoreći da znaju nevidljivo. Evo o tome Božijih riječi: ”A kad smo odredili da urnre, crv koji je bio rastočio štap njegov - upozorio ih je da je umro, i kad se on srušio, džini shvatiše da ne bi na muci sramnoj ostali da su budućnost prozreti mogli.” (Saba, 14)

Znaju li budućnost vračevi i proroci?

Griješi obični svijet koji vjeruje da neki vračevi i proroci znaju budućnost. Pa ih se može vidjeti da posjećuju takve i pitaju ih ko je počinio krađu, odnosno ziočin, ali
pitaju ih o svojoj buđućnosti i budućnosti svoje djece. Neka se zna da je stradalnik i onaj ko upita i onaj koga se pita! Budućnost zna samo

Sveznajući Allah. On je otkriva samo onome kome hoće od Svojih poslanika: ”On tajne zna i On tajne Svoje ne otkriva nikome, osim onome koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati da bi pokazao da su poslanice Gospodara svoga dostavili, On u tančine zna ono što je u njih, On zna broj svega što postoji.” (El-Džinn, 26-28) Zalutali je grešnik svako onaj ko vjeruje da neko drugi, a ne Allah, zna budućnost. Time se suprotstavlja temelju islamskog vjerovanja.

Akoli to uvjerenje čovjeka navede da konsultira one koji tvrde da znaju gajb, tada je grijeh kudikamo veći. Jedna Poslanikova supruga prenijela je sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi upozorenja: ”Ko posjeti vrača i upita ga u vezi s nečim, njegov namaz neće biti primljen četrdeset dana.”[174] Nevjerstvo je povjerovati u ono što govore vračevi. Dokaz je za to Ebu Hurejrino, radijallahu anhu, predanje koje su zabilježili imam Ahmed u El-Musnedu i neki drugi muhadisi, a u kojem stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kazao sljedeće: ”Ko posjeti proroka i povjeruje u njegove riječi već se odrekao onoga što je objavljeno Muhammedu.”[175]

Abdusselam b. Ebul-Izz, komentator poslanice El Akidetut'tahavijja, zapisao je: ”Prema mišljenju nekih učenjaka, izraz vrač proteže se i na astrologa; neki drugi islamski autoriteti kažu da astrolog u osnovi ima status vrača. Ako se ovako rigorozno tretira onaj koji pita u vezi s budućnosti, kako se onda tretira onaj koga se o tome pita?!” Značenje je: ako se od onoga ko pita ne prima namaz četrdeset dana, odnosno ako je onaj ko povjeruje vraču ili proroku nevjernik u ono što je objavljeno Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, kakav onda status imaju vrač i prorok?

Je li, dopušteno postaviti pitanje vraču ili proroku da ga se osramoti? Šejhuhl-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, smatra da je dopušteno upitati vrača radi ispitivanja njegovog stanja i nutrine, da bi se razlučila istina od laži. Taj svoj stav dokazuje predanjem koje su zabilježili El-Buhari i Muslim, gdje stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao Ibn Sajjada: ”Šta ti smatraš?” "Smatram da mi dolaze iskreni i lašci”, odgovori on. ”Tebi su stvari zbrkane”, reče mu Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pa se nadoveza: ”Imam ja za tebe jednu zagonetku!” ”Riječ je o di...”[176], proreče Ibn Sajjad, na šta Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zaključi: ”Gubi se, ostat ćeš bezvrijedan kao i ostali proroci!”[177] Dakle, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, postavio je pitanje čovjeku što je tvrdio da zna budućnost da bi ga razotkrio i ljudima ukazao da je lažac.

Astrolozi

Astrologija je poziv koji sadrži preciznost i utjecaj, odnosno dokazivanje zbivanja na Zemlji na osnovu dešavanja u kosmosu,

odnosno miješanje sile kosmosa u zbivanja na Zemlji. I to je zabranjen poziv, na osnovu Kur'ana i hadisa. Staviše, svi su ga poslanici zabranjivali. Svevišnji Allah rekao je: ”...a čarobnjak neće, ma gdje došao, uspjeti’” (Ta-Ha, 69); ”Zar ne vidiš one kojima je dat jedan dio Knjige kako u džibt i šejtana vjeruju...” (En-Nisa, 51). Omer, radijallahu anhu, govorio je: ”Džibt je vračanje.”[178]

Zašto astrolozi i vračevi ponekad kažu istinu?

Možda će se neko pozvati na to da vračevi, proroci i astrolozi ponekad kažu istinu. Odgovor na tu sumnju glasi: njihova je iskrenost u mnogim situacijama oblik obmane naroda, utoliko prije jer oni govore općenite dvosmislene riječi, i pošto se nešta dogodi, oni reknu da su to već nagovijestili.

Njihova je iskrenost u određenim detaljima rezultat pronicljivosti i raspitivanja, ili je to istinita nebeska vijest koju je džin krišom čuo. El-Buhari i Muslim zabilježili su sljeđeće Aišino, radijailahu anha, predanje: “Allahov Poslanik, sailaliahu alejhi ve sellem, upitan je u vezi s vračevima, na šta je odgovorio: ’Oni ništa ne predstavljaju.’ Ljudi sugeriraše: ’Allahov Poslaniče, oni nam govore o stvarima koje se uistinu dogode!’ Na lo Resuiuilah, sallallahu aiejhi ve sellem, reče: ’To je istinita vijest koju džin krišom čuje i šapne je na uho svom štičeniku, pa oni na nju dodaju stotinu laži.’”[179]

Ako se radi o događaju u prošlosti u vezi s kojim vrač kaže istinu, kao, naprimjer, obavijest o kradljivcu, obavijest o imenu i prezimenu osobe koja mu dolazi prvi put, odnosno obavijest o imenima đjece i supruge posjetioca, to on može saznati uz pomoć trika. Naprimjer, odredi da neki čovjek ispituje posjetioca a sam prisluškuje njihov govor, prije nego što izađu pred ujega, ili je to šejtanov posao, a nije čudno da šejtani znaju ko je kradljivac, odnosno da znaju imena ukućana.

Vračevi su šejtanovi poslanici

Ibnul-Kajjim, rahimehullah, zapaža: ”Vračevi su šejtanovi poslanici jer im mnogobošci hrle, njima se obraćaju u značajnim pitanjima, vjeruju u njihove iskaze, uzmaju ih za međusobne sudije čijom su presudom zadovoljni, kao što je situacija iskrenih vjernika s poslanicima. Mnogobošci vjeruju da vračevi znaju budućnost, da izvještavaju o gajbu koji poznaju samo oni. Mnogobošci vjeruju da vračevi imaju status poslanika, a ustvari su oni šejtanovi poslanici, poslao ih je svojim pristašama iz reda mnogobožaca i poistovjetio ih s poslanicima iskrenim. I njegova im se skupina odazvala, a šejtan je poistovijetio Allahove poslanike s njima kako bi otjerao ljude od iskrenih, dok je svoje poslanike proglasio iskrenim i poznavaocima gajba. I budući da između ove dvije skupine postoji isključiva suprotnost, Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ’Ko posjeti vrača ili proroka i povjeruje u njegove riječi

već je zanevjerovao u ono što je objavljeno Muhammedu.'"[180] I ne može se pripadati objema skupinama. Čovjek je daleko od Poslanika islama u onoj mjeri u kojoj je blizak vraču; i utjeruje u laž Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, u onoj mjeri u kojoj vjeruje vraču.

Ja sam rekao: ko studira historiju prijašnjih naroda zaključit će da su vračevi i sihirbazi zauzimali poziciju šejtanovih poslanika: njihove su riječi bile presudne, oni su dopuštali i zabranjivali, uzimali su imetke od naroda, zapovijeđali su obavljanje ibadeta i rituala kojirna su zadovoljavali šejtane, naređivali su kidanje rodbinskih veza, skrnavljenje časti... O svemu tome pročitaj, poštovani čitaoče, u knjizi Iblis.

Obaveza ummeta spram astrologa, vračeva i sihirbaza

Tvrdnje astrologa, vračeva i sihirbaza velika je zabluda i zlo koje se ne smije zanemaritb Dužnost onih kojima je Sveznajući Allah dao znanje o islamu, o Kur'anu i Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, sunnetu jest da riječima osude zabludu i argumentirano objasne neistinu. A dužnost je onih kojima je data vlast da odvrate od zla vračeve, proroke, one koji gataju gledajući u pijesak, kamenčiće, dlan, findžan, i tome slično, koji tvrde da znaju budućnost. Oni koji imaju vlast moraju spriječiti širenje izmišljotina koje se plasiraju u novinama i časopisima, a kazniti one koji javno pokazuju svoje vještine u tome. To je tako, jer je Svevišnji Allah osudio Izraelićane jer nisu jedni druge odvraćali od zla: "...jedni druge nisu odvraćali od grešnih postupaka koje su radili. Ružno li je zaista to kako su postupali!" (El-Maida, 79)

Ebu Bekr, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio: "Kad ljudi vide zlo pa ga ne spriječe, znajte da je blizu vrijeme kad će ih Allah sve skupa kazniti."[181]

V. Džini i leteći tanjiri

Danas se uvelike priča o postojanju letećih tanjira. Skoro da ne može proći nijedna sedmica a da nećemo čuti da je neki čovjek ili pak nekoliko ljudi vidjelo leteći tanjir - u zraku ili na tlu. Ili se uvelike govori da su viđena stvorenja slična ljudima da silaze iz letećeg tanjira. Neki čak tvrde da su ta nepoznata stvorenja tražila od ljudi da uđu u njihovu letjelicu i da su nad njima izveli eksperiment.

Ovakve tvrdnje ne iznose samo anonimusi, već i poznati ljudi, kao, naprimjer, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država, koji vjeruje da je u Georgiji 1973. godine na nebu primijetio neutvrđeni leteći predmet. On je pridavao veliku pažnju izučavanju nepoznatih stvorenja što su počela napadati planetu Zemlju. Kako navode novine, američki je predsjednik proveo cijelu noć razgovarajući sa znanstvenikom koji je uvjeren da čovjek nije jedino razumno biće u kosmosu. Predsjednik Carter često je provodio vrijeme sa svojim savjetnikom za naučna pitanja Frankom

Peresom. A kasnije je Carter u državnom opservatoriju pogledao dokumentarne filmove - rezime istraživanja stvorenja koja žive izvan Zemljine sfere. Te je filmove prikazao Karl Sajan, direktor Istraživačkog centra za proučavanje kosmosa na univerzitetu Cornell, stalnog konsultanta Agencije za izučavanje kosmosa kad se radi o stvorenjima koja žive izvan sfere planete Zemlje.[182]

U ekskluzivnom izdanju kuvajtskih novina El- Hedef, od 23.3.1978. godine, bivšem se kineskom predsjedniku Mao Ce Tungu pripisuje da je vjerovao u postojanje vanzemaljaca i općenito života na drugim planetama.

Autor ovog članka navodi podatak da oko 61% Amerikanaca vjeruje u postojanje vanzemaljaca. Američke novine tvrde da je oko pola miliona Amerikanaca vidjelo leteće tanjire i da su neki od njih neposredno stupili u kontakt s vanzemaljcima.

Nakon što je sakupio sve informacije od onih koji su navodno vidjeli leteće tanjire, odnosno od onih koji su navodno stupili u kontakt s vanzemaljcima, američki režišer steven spielberg snimio je film Napad treće vrste, koji je koštao 22 miliona američkih dolara. Film je prvo prikazan u Bijeloj kući, a prvi ko ga je pogledao bio je američki predsjednik.

Nakon prikazivanja ovog filma Istraživački centar za proučavanje kosmosa imao se uvjeriti da je daljne proučavanje ove oblasti neophodno, te je za istraživanje 1979. godine dodijelio milion dolara, i taj je tajni poduhvat nazvan imenom City. Suština poduhvata ogieda se u slanju posebnih svemirskih brodova van Zemljine sfere radi hvatanja bežičnih signala s drugih planeta.

Zaključak

Nakon svega ovog možemo konstatirati sljedeće:
neporecivo je da postoje čudna stvorenja što nisu iz ljudske vrste, jer postoji desetine hiljađa, čak i stotine hiljada očevidaca svjedoka.
Dugo sam vremena pratio štampu u vezi s tim i svake sedmice nalazio po jedan članak (ili više) koji govori o tome da je viđeno nešta začudno[183]; ljudi su u nedoumici jer ne znaju šta su ti leteći predmeti zapravo i kakva su to stvorenja koja njima upravljaju, pogotovu jer se ti leteći predmeti kreću nezamislivom brzinom, daleko brže od bilo koje letjelice koju je čovjek izumio; skoro sa sigurnosti mogu tvrditi da su nepoznata stvorenja džini, koji žive na našoj planeti, a kazali smo da oni posjeduju veliku moć, daleko veću nego čovjek: data im je brzina što premašuje brzinu zvuka i svjetlosti, mogućnost pretvaranja u druge oblike.

Sve ovo ukazuje nam na golemu Allahovu, dželle šanuhu, dobrotu prema nama jer nas je upoznao sa svijetom džina. U velikoj su nedoumici i nemiru oni koji ne raspolažu informacijama kojima mi raspolažemo u

tome pogledu, i to nam, s druge strane, omogućuje čuvanje umnih, znanstvenih i materijalnih potencijala i njihovo iskorištavanje u ono od čega ljudski rod ima koristi.

Možda će se neki od nas zapitati zašto se leteći predmeti pojavljuju sada, a nisu se pojavljivali u prijašnjim vremenima. Odgovor bi mogao glasiti: džini obmanjuju ljude koristeći se dostignućima stanovitog vremena. Drugim riječima, budući da mi živimo u vremenu naučnog napretka, džini zavode ljude pomoću onoga čime će skrenuti njihovu pažnju: pokazuju

[183] Posljednji takav leteći predmet viđen je u Kuvajtu. Naime, nekoliko je ljudi potvrdilo viđenje letećeg tanjira. Kuvajtske su novine odmah izvijestile o tom slučaju.

im leteće tanjire, a ljudi su odveć znatiželjni glede svemirskih prostranstava i mogućnosti da postoje druga i azumna bića mimo njihove vrste.

U knjizi Svijet časnih meleka govorili smo o tome da se meleki spuštaju radi slušanja Kur'ana i da su neki ashabi vidjeli sjenu u kojoj kao da su bile svjetiljke. Konstatirali smo da se meleki, na isti način, mogu pojaviti na Zemlji i nakon Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, smrti, pa prema tome, ne treba izazivati čuđenje to što se na Zemlji pojavljuju džini.

4. POGLAVLJE
VJERNIKOVO ORUŽJE U BORBI PROTIV ŠEJTANA

Da bi se čovjek sačuvao od šejtana, mora uvijek biti na oprezu i mora se osnažiti. E, ovdje ćemo navesti neke veoma važne stvari u tom pogleđu.

- Oprez i promišljenost

Šejtan je zloćudni neprijatelj spletkaroš koji žudi da zavede ljude. Shodno čovjekovoj svijesti o tome i njegovoj bobri bit će i pošteđen šejtanovog zla. Međutim, ako je čovjek nemaran i ne štiti sebe, njegov će ga neprijatelj porobiti i usmjeriti kamo on želi.

Borbu između čovjeka i šejtana IbnubDževzi je, rahimehuilah, divno ilustrirao rekavši: "Treba znati da je srce slično tvrđavi koju opasava zid s vratima i pukotinama. Stanovnik te tvrđave jest razum, i nju posjećuju meleki. Pored tvrđave nalazi se drago prebivalište na kojem šejtani slobodno obitavaju. I vodi se rat između tvrđave i tog prebivališta; šejtani neprestano kruže oko tvrđave iščekujući nemar stražara i priliku da uđu na koju pukotinu. Zato stražar mora poznavati sva vrata tvrđave koja su mu povjerena na čuvanje, kao i sve pukotine; ni na jedan trenutak na smije biti neoprezan, jer neprijatelj ne malaksava. (Neki je čovjek upitao Hasana el-Basrija spava li Iblis, na šta mu je odgovorio: 'Da Iblis spava, osjećali bismo udobnost!') Tvrđava se osvjetljuje zikrom i vjerovanjem. U

njoj je ogledalo na koje se ogleda svaki prolaznik. Šejtan u prebivalištu uvećava količine dima koji ocmi zidove tvrđave i izazove mrlje na ogledalu, i to je prvo što čini. Zdravo razmišljanje odbija dim, a čistota zikra izoštrava odraz u ogledalu. Neprijatelj povremeno napada i ponekad uđe, ali ga stražar napadne i on se povuče; ponekad uđe pa se zbuni i povuče; ponekad se zadrži neko vrijeme zbog nepažnje čuvara; ponekad puhne vjetar koji odnese dim i ocrni zidove tvrđave i izazove mrlje na ogledalu, i šejtan prođe pored njega ne znajući za njega; ponekad šejtan ozlijedi stražara, jer je nemaran, porobi ga i učini svojim slugom, te se zadrži neko vrijeme, proučavajući lukavštine u nametanju prohtjeva i tome kako da čovjek pomogne njemu, šejtanu, protiv sebe."[184]

- Privrženost Kur'anu i sunnetu

Najbolje čime se može sačuvati od šejtana jest potpuna privrženost Kur'anu i sunnetu, teoretski i praktično. U Kur'anu i sunnetu sađržan je Pravi put, a šejtan ulaže velike napore da nas skrene ustranu: "'...i doista ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegovog; eto to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili.'" (El-En'am, 153)

Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, kazuje: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povukao je liniju po zemlji i rekao: Allahov put.' Zatim je zdesna i slijeva povukao nekoliko linija i rekao: 'Ovo su raznorazni putevi, i na svakom stoji šejtan koji poziva u njega.' Potom je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ajet: "...i doista ovo je Pravi put moj, pa se njega držite..." (EhEn'am, 153)."[185]

Prihvatanje vjerovanja, djela, riječi, ibadeta i propisa, koje nam je Allah, dželle šanuhu, objavio, te sustezanje od svega što je zabranio ima za rezultat da čovjek bude zaštićen od šejtana. Zbog toga je Sveznajući Allah naredio: "0 vjemici, uđite u islam potpuno i ne Idite stopama šejtanovim; on vam je, zaista, neprijatelj otvoreni." (El-Bekara, 208)

Kad se radi o tumačenju izraza silm, koji je spomenut u ajetu, postoji više objašnjenja. Neki kažu da taj izraz označava islam, neki kažu da znači poslušnost Allahu, dok Mukatil tvrdi da je to činjenje svih dobrih djela i svih vrsta dobročinstva. Prema tome, Svevišnji je Allah naredio da se primijene svi ogranci vjerovanja i da se obavljaju svi islamski propisi, onoliko koliko je čovjek u mogućnosti, s jedne, a zabranio je slijeđenje šejtanovih stopa, s druge strane. I onaj ko u potpunosti uđe u islam, udaljen je od šejtana i njegovih stopa, a onaj ko zanemari dio islama, takav već unekolike slijedi šejtana. Stoga je dopuštanje onoga što je Sveznajući Allah zabranio, te zabranjivanje onoga što je dopustio i konzumiranje zabranjenog i ružnog - slijeđenje šejtanovih stopa: "O ljudi, jedite od onoga što ima na Zemlji, ali samo ono što je dopušteno i prijatno, i ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on neprijatelj očevidni!"

(El-Bekara, 168)

Privrženost Kur’anu i sunnetu, teoretska i praktična, tjera šejtana i umnogome ga srdi. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio je sljedeći Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: ”Kad čovjek prouči ajet sedžde pa učini sedždu, šejtan se udalji te zaplače i govori: ’Teško njemu! Čovjeku je naređeno da učini sedždu pa ju je učinio, i pripada mu džennet. A meni je bilo naređeno da učinim sedždu pa sam odbio, i mene čeka džehennem!”’[186]

Traženje utočišta i zaštite u Sveznajućeg Allaha

Jedan od najboljih načina da se čovjek zaštiti od šejtana i njegove vojske jest da traži utočište u Allaha, dželle šanuhu, i da se stavi pod Njegovo okrilje, jer je dragi Allah kadar zaštititi čovjeka. Akoli Uzvišeni zaštiti Svog roba, kako će mu šejtan prići! Svemogući Allah rekao je: ”Ti praštaj i traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni! A ako te šejtan pokuša na zlo navesti, ti potraži utočište u Allaha, On, uistinu, sve čuje i zna.” (El-Eraf, 199, 200)

Štaviše, Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, naređeno je da traži utočište u Sveznajućeg Allaha od šejtana: ”...i reci: Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od priviđenja šejtanskih (hemezat), i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od njihovog prisustva zaštitiš!”’ (EbMu’minun, 97, 98). Hemezat je izraz pod kojim se pođrazumijeva šejtanovo navođenje na zlo i ubacivanje ziih misli.

To je tako, jer šejtan ne prihvata kurtoaziju niti ikakvo dobročinstvo, neopozivo želi čovjekovu propast jer je između njega i čovjekovog praoca Adema, alejhis- seiam, bilo i ostalo veliko neprijateljstvo.

Ibn Kesir, rahimehullah, zapisao je sljedeće: ”Istiaza je traženje utočišta u Allaha, dželle šanuhu, i stavljanje pod Njegovo okriije od zla svih zlih stvorenja... Riječi: ’Euzu billahi mineš-šejtanmredžim’ znače: stavljam se u Aliahovo okrilje od prokletog šejtana da mi ne nanese kakvo zlo u vjeri i u pogledu dunjaluka, i da me ne odvrati od naređenog, i da me ne navrati na zabranjeno... A samo Allah može čovjeku pružiti zaštitu od šejtana. I zato je Svevišnji Allah naredio laskanje šejtanima u ljudskom liku i lijepo postupanje prema njima, eda bi čovjek suzbio njihovu sklonost spram zla, a naredio je traženje utočišta od šejtana jer se njima ne može ugoditi niti ga se može pridobiti dobročinstvom, utoliko više jer je zle prirodc koje ga može osloboditi samo Onaj Koji ga je stvorio.”[187] Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često se i na različite načine utjecao od šejtana. Poslije početne dove u namazu proučio bi: ”Eu‘zu billahis-semiih alimi mineš-šejtaninredžimi min hemzihi ve nefhihi ve nefsihi!”[188] Izraz hemz protumačio je Pejgamber kao šejtanovo davljenje, nefh kao šejtanovu oholost, a nefs kao njegovo pjesništvo.

Situacije u kojima se traži utočište: prije ulaska u toalet; Allahov Poslanik,

sallallahu alejhi ve sellem, tako je činio. Enes, radijallahu anhu, kaže: ”Prije nego što bi ušao u toalet, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izgovorio bi: ’Allahu, Tebi se utječem od zla šejtana i šejtanica!’”[189] Ebu Davud je zabilježio predanje preko Zejda b. Erkama, radijallahu anhu, u kojem stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Zaista u toaletima obitavaju šejtani, i kad čovjek pođe u toalet, neka kaže: ’Stavljam se u Allahovu zaštitu od šejtana i šejtanica”’[190];
u srdžbi; El-Buhari i Muslim zabilježili su da je Sulejman b. Sured, radijallahu anhu, ispričao: ”Dva su se čovjeka posvađala u Vjerovjesnikovom, saliallahu alejhi ve sellem, prisustvu i jedan je drugog vređao a lice mu je bilo pocrvenjelo pa je Allahov Poslanik, saliaiiahu alejhi ve sellem, rekao: ’Ja, uistinu, znam koja bi rečertica odagnala od njega srdžbu koja ga je spopala - eu‘zu billahi mineš- šejtanir-redžim!”’[191] Pejgamber je poučio Ebu Bekra, radijallahu anhu, da jutrom i večeri izgovara sljedeći zikr: ”Allahu, Poznavaoče skrivenog i pojavnog svijeta, Sazdavatelju nebesa i Zemlje, Gospodaru i Viadaru svega postojećeg, svjedočim da nema istinskog božanstva osim Tebe, Tebi se utječem od zla svoje duše i zla šejtana i njegovog širka, te da počinim zlo sebi ili biio kojem drugoin muslimanu!”[192]; prije spoinog odnosa; El-Buhari i Muslim zabilježili su predanje posredstvom Ibn Abbasa, radijallahu anhu, u kojem stoji da je Resulullah, sallaliahu alejhi ve sellem, rekao: ”Ako čovjek prije spolnog odnosa sa svojom suprugom izgovori: ’S Allahovim imenom! Allahu, udalji od nas šejtana i udalji ga od djeteta koje nam daruješ!’, pa se u tom odnosu začne djete - šejtan mu nikad ne bi naudio”[193]; prilikom odsjedanja u nekom mjestu; i tada treba zatražiti utočište u Svevišnjeg Allaha, ne u džina. A pagani su izgovarali: ”Utječem se prvaku ove kotline od njegovih sunarođnika bezumnika!”, što je imalo za rezultat da su se džini uzoholili i počeli uznemiravati ljude. O njima nam govori Svemogući Allah u časnom Kur’anu: ”...i bilo je Ijudi koji su pomoć od džina tražili, pa su im tako obijest povećali...’” (El-Džinn, 6). Ovaj ajet znači da su ljudi povećali obijest džina. Havla b. Hakim, radijallahu anha, pripovijedala je da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Kad čovjek odsjedne u nekom mjestu i prouči: ’Utječem se Allahovim savršenim riječima od zla onoga što je stvorio!’, na tom istom mjestu ništa mu neće nauditi, sve dok ne otputuje”[194]; prilikom revanja magarca; u hadisu se kaže: ”Kad magarac zareve, utječite se Allahu od prokletog šejtana!”[195] Još nas je obavijestio da magarac reve jer vidi šejtana[196];
prije učenja Kur’ana; evo o tome Božijih riječi: ”Kad hoćeš učiti Kur’an, zatraži od Allaha zaštitu od šejtana prokletog, on doista nerna nikakve vlasti nad onima koji vjeruju i koji se u Gospodara svoga pouzdaju...” (En-Nahl, 98, 99). Govoreći o mudrostima traženja utočišta prilikom učenja Kur’ana, IbnubKajjim, rahimehullah, pozvao se, između ostalog, na sljedeće razloge: ”Prvo, Kur’an je lijek za grudi, odagnava vesvese,

strasti i podle želje, koje šejtan donosi ljudima; on je lijek protiv tih šejtanskih poroka, i stoga je naređeno da se bolest odstrani, izbaci iz srca i da se oslobodi svega što ga sputava, eda bi Kur'ana, učinkoviti lijek, imao čisto polje djelovanja i valjane rezultate; drugo, Kur'an je izvor upute, znanja i dobra u srcu, kao što je voda izvor života u pogledu biljaka, a šejtan je vatra koja spaljuje biljke jedne za drugom, te kad god osjeti dobro u srcu, nastoji ga pokvariti i uništiti, i upravo je zato naređeno traženje utočišta u Sveznajućeg Allaha od šejtana - da šejtan ne bi čovjeka lišio koristi koja se postiže učenjem Kur'ana (a razlika između prvog i drugog razloga leži u tome što se u prvom razlogu traži postizanje koristi od učenja Kur'ana, a u drugom se traži trajanje i očuvanje te iste koristi); treće, meleki se približuju onome ko uči Kur'an i slušaju njegovo učenje, kako to stoji u predanju Usejda b. Hudajra, radijallahu anhu. Naime, on je učeći Kur'an ugledao nešta poput hlada koji je svijetlio, pa mu je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'To su biii meleki.' I, kako je šejtan sušta suprotnost meieku i njegov neprijatelj, učaču Kur'ana naređeno je da traži od Svevišnjeg Allaha da udaiji neprijatelja od njega, da bi tom činu prisustvovali meleki odabrani: učenje Kur'ana je ibadet kojem ne mogu prisustvovati meieki i šejtani zajedno; četvrto, šejtan na učača Kur'ana tjera svoju konjicu i pješadiju da ga odvrati od razmišljanja, razumijevanja i shvatanja poruka Onoga Koji je izgovorio kur'anske ajete, jer šejtan ulaže krajnji trud da se ispriječi između čovjekovog srca i Kur'ana; peto, učač Kur'ana doziva Svevišnjeg Allaha pomoću učenja Njegovog govora, a Allah, dželle šanuhu, pažljivije sluša učenje učača koji ima lijep glas nego što gospodar siuša svoju robinju kad pjeva. Šejtanov je glas pjesništvo i pjevanje, te je stoga čovjeku naređeno da otjera šejtana kad, učeći Kur'an, razgovara sa Svevišnjim Allahom, eda bi dragi Allah slušao njegovo učenje; šesto, Sveznajuči Allah izvijestio nas je da je šejtan svakom posianiku i vjerovjesniku ubacivao ponešto u njihovo kazivanje ~ po mišljenju svih prvih učenjaka. I, ako je to tako kad su posrijedi poslanici, kako li je kad su posrijedi obični ijudi. Odatle, šejtan ponekad navodi učača Kur'ana na grešku, ponekad mu otežava učenje i zbunjuje ga, pa posrne u učenju, odnosno ometa njegov um i srce. Kad je čovjek sabran prilikom učenja Kur'ana, šejtan ga navodi na jednu od spomenutih stvari, ili ih objedini; i, sedmo, šejtan najviše pretendira da odvrati čovjeka kad poželi učiniti kakvo dobro, ili se nastoji makar umiješati. Teško mu je da čovjek čini dobro, i želi ga odvratiti"[197]; prilikom straha za djecu; imam El Buhari zabiiježio je sljedeće Ibn Abbasove, radijallahu anhu, riječi: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, tražio zaštitu za Hasana i Husejna pomoću riječi: 'Stavljam vas u okrilje Allahovih savršenih riječi od svakog šejtana, kukaca napasnika i svakog oka urokljivog! I još je govorio: 'Vaš praotac Ibrahim pomoču ovih je riječi tražio zaštitu za Ismaila i Ishaka.'"[198]

Najbolje sure i dove-zaštitnice

Najbolje čime čovjek može tražiti utočište jesu sljedeće sure: Ehlhlas, EhFelek i En-Nas. Naredivši Abdullahu b. Hubejbu učenje ovih sura navečer i ujutro, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao mu jc: ”Prouči ove sure, i Allah će te zaštititi od svakog zla.” A u drugoj verziji stoji da mu je naredio učenje sura El- Felek i En-Nas, pa mu je zatim rekao: ”Ovo je najbolje pomoću čega čovjek može zatražiti utočište.” Pa ipak, u nekim verzijama stoji da se radilo o Ukbi b. Amiru, a ne o Abdullahu b. Hubejbu, radijallahu anhum. U jednom predanju stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Abisu ebDžuheniju: ”Najboije pomoću čega se čovjek može staviti pod Allahovu zaštitu jesu sure El-Felek i En-Nas.” I konačno, u jednoj verziji Ukbinog, radijallahu anhu, hadisa stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Kad je riječ o dovi, ne postoji ništa slično ovim surama. A kad se radi o traženju zaštite, također ne postoji ništa slično njima.”[199]

[198] Vidjeti: Miskatu- mesabih (1535). Ebu Bekr b. el-Enbari objasnio je da neki učenjaci smatraju da izraz hamma (kukci) irna značenje svakog živog bića koje čovjeku može nanijeti zlo. Vidjeti.: Telbisu Iblis, str. 47.

[199] En-Nesai (5017-5029).

Šta će čovjek učiniti kad ga šejtan navodi na grijehe?

Pripovijeda se da je neki prvi učenjak upitao svog učenika: ”Šta ćeš učiniti kad te šejtan htjedne nagovoriti na zlo?” "Suprotstavit ću mu se”, odgovori
učenik. Učitelj ga priupita: ”Šta ćeš učiniti akoli šejtan ne odustane?” Učenik je istovjetno odgovorio. I još jednom ga je učitelj upitao, no učenik je kazao da će se suprotstaviti šejtanu. Tada učitelj reče: ”To bi dugo trajalo. Nego, kad bi prošao pored stada i na tebe zalajao pas-čuvar, ili te spriječio da prođeš, šta bi učinio?” ”Dao bih sve od sebe da ga otjeram i da prođem ”, odgovori učenik. ”I to bi potrajalo”, zaključi pronicljivi učitelj, ”nego zatraži pomoć od vlasnika stada, pa neka on odvrati psa od tebe, eto tako je najbolje.”

Dakle, stavljanje pod Allahovu, dželle šanuhu, zaštitu i pribjegavanje Njemu izvanredan je i snažan način za tjeranje šejtana i njegovo udaljavanje. Upravo to učinila je Merjemina majka moleći Allaha: ”’...i ja nju i porod njezin stavljam pod Tvoje okrilje od prokletog šejtana.’” (Alu Imran, 36)

Zašto šejtan ponekad ne pobjegne iako čovjek zatraži utočište u Allaha?

Neki će ljudi reći: ”Mi odista zatražimo utočište u Allaha, ali opet osjetimo šejtanovo prisustvo: ubacuje nam zle misli, navraća nas na zlo i zaokuplja od namaza!” Takvima se rnože kazati da traženje utočišta u Allaha ima status sablje: ako je borac okretan i snažan, moći će
savladati neprijatelja, a ako nije sposoban borac, neće pobijediti premda je sablja oštra.

Isto tako, kad bogobojazan, čedan čovjek zatraži utočište u Allaha, time praktično spaljuje šejtana, a ako se radi o čovjeku koji čini grijehe, koji ima nestabiino vjerovanje, tada neće mnogo utjecati na svog neprijatelja šejtana.

IbnubDževzi, rahimehullah, govorio je: ’Treba znati da Iblis u odnosu na bogobojaznog čovjeka ima status čovjeka što sjedi za trpezom s raznoraznom hranom; pored trpeze prođe pas, i on ga potjera, pa pas pobjegne. A u odnosu na grešnika šejtan ima status čovjeka koji ne može otjerati psa, naprotiv on sve više nasrće. Dakle, dovoljno je da bogobojazan čovjek samo spomene Allaha, i šejtan pobjegne, a od grešnika se, zbog neposluha spram Boga, šejtan ne odvaja. Utječemo se dragom Allahu od šejtana!”[200]

- Spominjanje Aiiaha

Zikr je jedna od najboijih stvari pomoću kojih se čovjek može zaštititi od šejtana. U hadisu stoji da je Ailah naredio vjerovjesniku Jahji, alejhis-selam, da naredi Izraeiićanima pet stvari: ”...i naređujem vam da spominjete Allaha; onaj ko spominje Uzvišenog Allaha liči na bjegunca kojeg goni neprijatelj pa se on skioni u zaštićenu tvrđavu i izbjegne potjeru.’”

Komentirajući ovaj hadis, Ibnul-Kajjim, rahimehullah, veli: ”Da u zikru postoji samo jedna pozitivnost, trebalo bi da čovjek neprestano činiti zirk. Zaista se čovjek od svog neprijatelja šejtana može zaštititi sarno zikrom, a njegov mu neprijatelj može prići samo u trenucima nemara. Sejtan prati čovjeka pa ako ga obuzme nemar, napada i nanosi zlo; akoli čovjek pak spomene Svevišnjeg Allaha, šejtan se povlači, ostaje ponižen i sasvim beznačajan. Upravo zbog toga šejtan je okarakteriziran kao el vesvasul hannas, jer ubacuje ružne misli u grudi, pa ako čovjek spomene Allaha, dželle šanuhu, on se povuče i sustegne. Ibn Abbas, radijallahu anhu, govorio je: ’Šejtan napada čovjeka pa ako ga obuzme zaborav i nemar, on ubacuje vesvese, zle misli; ako čovjek pak spomene Svevišnjeg Allaha, šejtan odustaje.’’

Isti ovaj imam kazao je: ”Sejtani, neprijatelji, navode čovjeka na osjećaj osamljenosti, pa šta misliš o onome koga na takav osjećaj navode njegovi zakleti neprijatelji koji spram njega pokazuju bijes, koji su ga opkolili sa svih strana i svi mu maksimalno nanose zlo i neprijatnosti?! Jedini način da. ih se čovjek oslobodi jest da spominje Svevišnjeg Ailaha...”

IbnubKajjim je, rahimehullah, zatim naveo predanje Abdurrahmana b. Semure, radijallahu anhu, u kojem se kaže: ”Jednom, Resulullah se pojavio, dok smo bili ria trijemu njegove džamije, i rekao: ’Jučer sam usnio čudan san. Naime, sanjao sam sljedeće kategorije ljudi iz mog ummeta: čovjeka kojem je došao Melek smrti da mu uzme dušu, ali se pojavilo dobročinstvo prema roditeljima koje je činio, i odvratilo Meleka smrti od

njega; čovjeka kojem je bila pripremljena patnja u kaburu, ali se pojavio abdest koji je uzimao, i spasio ga od patnje; čovjeka kojeg su šejtani naveli na osjećaj osamljenosti, ali se pojavio zikr što je otjerao šejtane od njega; čovjeka kojeg su opustošili meleki zaduženi za kaznu, ali se pojavio namaz što je klanjao, i izbavio ga od njih; čovjeka koji je umirao od žeđi'", u drugoj verziji stoji: "'...koji je isplazio jezik od žeđi - kad god bi se primakao vrelu, bio bi spriječen i otjeran, ali se pojavio post mjeseca ramazana koji je postio, pa ga je napojio i ugasio ujegovu žeđ; čovjeka koji je htio prići vjerovjesnicima u halkama - kad god bi se približio nekoj halki, bio bi otjeran, ali se pojavio gusul koji je uzimao, uzeo ga za ruku i posadio pokraj mene; čovjeka ispred kojeg je bila tmina, i iza njega tmina, i zdesna tmina, i slijeva tmina, i iznad imina, i ispod tmina, pa ga je tmina izbezumila, ali su se pojavili hadž i umra koje je obavio, pa ga izveli iz tmine na svjetlo; čovjeka koji se rukom zaklanjao od džehennemske vreline i njegovih iskri, ali se pojavila milostinja koju je udijelio, ispriječila se između njega i Vatre i napravila hlad iznad njegove glave; čovjeka koji se obraćao vjernicima a oni se njemu nisu obraćali, ali se pojavilo održavanje rodbinskih veza koje je prakticirao i reče: 'O muslimani, on je održavao rodbinske veze, razgovarajte s njime!', pa su vjernici s njime progovorili i rukovali se; čovjeka kojeg su opustošile zebanije, ali se pojavilo navraćanje na dobro, a odvraćanje od zla koje je činio, i izbavilo ga od njih i predalo melekima milosti; čovjeka koji je klečao na koljenima a između njega i Svevišnjeg Allaha bio je postavljen zastor, ali se pojavilo lijepo ponašanje koje je imao, i uzelo ga za ruku pa približilo Svevišnjem Allahu; čovjeka čija je knjiga djela otišla na lijevu stranu, ali se pojavio strah od Allaha, dželle šanuhu, koji je čovjek imao, uzeo knjigu djela i stavio je na desnu stranu; čovjeka čija je vaga dobrih djela bila lahka, ali se pojavilo njegovo umrlo dijete, i otežalo njegovu vagu; čovjeka koji je stajao ne ivici džehennema, ali se pojavila nada u Allaha, dželle šanuhu, i izbavila ga; čovjeka koji se patio u Vatri, ali se pojavila suza koju je pustio iz straha od Svevišnjeg Allaha, pa ga je izbavila; čovjeka koji je stajao na sirat-ćupriji i drhtao kao što drhti palmin list na snažnom vjetru, ali se pojavilo lijepo mišljenje o Uzvišenom Allahu koje je pothranjivao, smirilo njegovo drhtanje, i on nastavi ići; čovjeka koji je čas puzao po sirat-ćupriji čas hodao pobaučke čas se zaustavio jer su ga dohvatile bodlje, ali se pojavio namaz koji je klanjao, postavio ga na noge i izbavio; i sanjao sam čovjeka što je došao do džennetskih vrata, međutim se ona zatvoriše ispred njega, ali se pojavio šehadet da nema istinskog božanstva osim Allaha, otvorio mu vrata, i on je ušao u đžennet.'"

Ovaj je hadis zabilježio hafiz Ebu Musa ebMedini u knjizi Et-Tergibu fil hisalil mundžijjeti vet-terhibu minel hilali -murdijja, koja je zapravo komentar navedenog hadisa. Još je rekao: "Ovo je hadis čiji je lanac prenosilaca izuzetno dobar. Od Seiđa b. el-Musejjiba prenijeli su ga Amr

b. Azer, Alija b. Zejd b. Džed'an i Hilal Ebu Džebela. Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehuilah, visoko je cijenio ovaj hadis; saznao sam da je govorio: 'Postoje predanja koja ga osnažuju i daju mu stupanj autentičnog hadisa.'"

Poenta je u Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, riječima: "...čovjeka kojeg su šejtani naveli na osjećaj osamljenosti, ali se pojavio zikr što je otjerao šejtane od njega...", koje su u podudarnosti s hadisom Harisa ehEšarija, radijallahu anhu, u kojem stoji: "...i naređujem vam da spominjete Allaha; onaj ko spominje Uzvišenog Allaha liči na bjegunca kojeg goni neprijatelj pa se on skloni u zaštićenu tvrđavu i izbjegne potjeru..."[202] Da se ljudi od šejtana mogu zaštititi samo zikrom - potvrdu nalazimo u hadisu koji je prenio Enes, radijallahu anhu: "Kad čovjek izađe iz kuće i izgovori: 'Bismillah, tevekkeltu alallah, ve la havle ve la kuvvete illa billah', bude mu rečeno: 'Upućen si, bit ćeš pošteđen i sačuvan!', pa se šejtan okrene od njega, a drugi šejtan ovome rekne: 'Kako ćeš se nositi s čovjekom koji je upućen, pošteđen i sačuvan!'"[203]

EbBuhari i Muslim zabilježili su da je Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenio sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi poticaja: "Onaj ko u danu stotinu puta izgovori: 'La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh, lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ala kulli šej'in kadir' imat će status čovjeka koji je oslobodio deset robova, bit će mu upisano stotinu dobrih djeia, obrisano stotinu hrđavih djela, i bit će mu to štit od šejtana do večeri..."[204]

Ebu Hallad el-Misri, rahimehullah, imao je običaj kazati: "Ko prihvati isiam sklonio se u tvrđavu; ko uđe u džamiju sklonio se u tvrđavu opasanu dvostrukim zidom, a ko sjedne u halku i u njoj spominje Svevišnjeg Allaha već se sklonio u tvrđavu opasanu trostrukim zidom."

U vezi s tim, prethodila je Ebu Hurejrina, radijallahu anhu, ispovijest o šejtanu koji je krao hranu za koju je ovaj ashab bio zadužen.

Hafiz Ebu Musa poziva se na Ebuz-Zubejrovo predanje koje on prenosi od Džabira, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallaiiahu aiejhi ve sellem, rekao: "Kad čovjek iegne u postelju, prema njemu požure melek i šejtan. Melek mu rekne: 'Zaspi u dobru!', a šejtan rekne: 'Zaspi u zlu!' Pa ako čovjek spomene Allaha i zaspi, melek ga čuva. Kad se probudi, melek mu rekne: 'Ustani u dobru!', a šejtan rekne: 'Ustani u ziu!' I ako izgovori kad se probudi: 'Hvaia Allahu, Koji je vratio moju dušu i nije je uzeo dok sam spavao! Hvala Allahu, Koji brani da se ravnoteža nebesa i Zemlje poremeti; a da se poremete niko ih drugi osim Njega ne bi zadržao! Hvala Allahu, Koji brani da nebesa padnu na Zemiju, a to se može dogoditi samo s Njegovim dopuštenjem', pa padne s kreveta i umre - ući će u džennet."[205]

U autentičnom hadisu stoji da šejtan bježi kad se zauči ezan. Suheji b. Ebu Salih kazuje: "Jednom, otac me poslao u pletne Harisa, a sa mnom je

bio naš sluga', ili je rekao: "...a sa mnom je bio moj drug, pa ga je iza zida neko poimenice zovnuo. Kad je moj drug provirio iznad zida, nikoga nije vidio. Kad sam to ispričao ocu, samo je rekao: 'Da sam predosjećao da će ti se to dogoditi, ne bih te poslao. Kad čuješ takav glas, prouči ezan, jer čuo sam da Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi Resululiahov, sallaiiahu alejhi ve sellem, hadis: 'Kad čovjek zauči ezan, šejtan bježi puštajući vjetrove.,,[206]

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom rekao: "Kad čovjek zauči ezan, šejtan bježi puštajući vjetrove, kako ne bio čuo ezan, a kad mujezin završi, on se vrati. Također se vrati i pošto se prouči ikamet, eda bi čovjeka ometao u namazu..."[206 207]

Ebu Temima je čuo riekog ashaba što pripovijeda da je jednom prilikom jahao iza Poslanika, saliallahu aiejhi ve seiiem, pa se Resuiullahov magarac spotakao, na šta je ovaj ashab rekao: "Propao šejtan!" Na to mu je Vjerovjesnik, saiiallahu alejhi ve seliem, rekao: "Nemoj govoriti: 'Propao šejtan!', jer, kad tako kažeš, on se uzoholi i rekne: 'Svojom sam ga snagom pobijedio Akoli pak kažeš: 'Bismillah, šejtan se smanjuje, sve dok ne bude malen koliko mušica."[208]

- Življenje u zajednici muslimana

Čovjeka od šejtanovih zamki spašava i življenje u islamskim zemljama. Priliči da čovjek sebi izabere čestito društvo koje će mu pomagati u slijeđenju istine, poticati ga na nju i podsjećati na neophodnost činjenja dobrih djela. U jedinstvu je izuzetno golema snaga. Ibn Omer, radijallahu anhu, pripovijeda da im je Omer, radijallahu anhu, održao govor u El Džabiji, i rekao: "O ljudi, stao sam pred vas kao što je onomad Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, stao pred nama i rekao sljedeće: 'Držite se zajednice, a čuvajte se nejedinstva, jer je šejtan u blizini jednog čovjeka, a već od dvojice drži se dalje.'"[209]

Pod zajednicom se podrazumijeva zajednica muslimana koju predvodi vladar. Važno je napomenuti da zajednica u islamu nema nikakve vrijednosti ako nije privržena istini, Kur'anu i hadisu. Ebud-Derda, radijallahu anhu, veli: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: 'Sejtan je ovladao trojicom ljudi, živjeli oni u gradu ili u pustinji, akoli ne uspostavljaju zajednički namaz. I drži se zajednice, jer vuk jede onu ovcu koja se odvoji od stada.'"[210]

Muavija b. Ebu Sufjan, radijallahu anhu, stao je ispred ljudi i obratio se: "Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, stao je ispred nas i rekao: 'Zbilja, sljedbenici Knjige koji su bili prije vas podijelili su se na sedamdeset i dvije frakcije, a zaista će se ovaj ummet podijeliti na sedamdeset i tri frakcije pa će sedamdeset i dvije ući će u Vatru, a samo jedna u džennet, i to ona koja bude živjeia u zajednici.,,,[211]

➢ Razotkrivanje šejtanovih planova i zamki[211 211 212]

Musliman mora upoznati šejtanove puteve i načine zavođenja i mora o tome govoriti svijetu. Casni je Kur'an tome posvetio pažnju govoreći o načinu na koji je šejtan zaveo Adema, alejhis-selam. A Resulullah, sallaliahu alejhi ve sellem, to je ashabima, radijallahu anhum, savršeno objasnio. Govorio im je o tome kako šejtan prisluškuje pa jednu riječ koju čuje šapne vraču ili čarobnjaku, dodavši stotinu laži, eda se ne bi prevarili kad se o takvim ljudima radi; o tome kako šejtan ubacuje zle misli i odvraća od namaza i ostalih ibadeta; o tome kako ljude nastoji navesti na neosnovanu sumnju da su izgubiii abdest; o tome kako sije razdor između muža i žene; o tome kako ubacuje čovjeku sumnju u vjerovanje postavljajući mu pitanje ko je stvorio Allaha...

[212] Onaj ko želi saznati pojedinosti u vezi sa šejtanovim planovima, zamkama i spletkama, o tome kako je ijudima zamrsio vjerovanje, ibadete i međuljudske odnose, te o tome kako se poigrao sa židovima, krsćanima, vatropoklonicima i ostalim mnogobošcima - ne može a da ne konsultira dvije knjige: Telbisu Iblis, imama Ibnul-Dževzija, i Igasetul-lehfan, imama Ibnul-Kajjima.

➢ Postupanje suprotno onome na šta šejtan navodi

Šejtan se čovjeku predstavlja kao vjerni savjetnik, pa čovjek mora postupati suprotno onome na šta ga šejtan navodi. Neka čovjek rekne šejtanu: "Da si ikome iskreni savjetnik, bio bi sebi, jer si sebe bacio u Vatru i na sebe navukao srdžbu Silnog Allaha! I kako može biti savjetnik onaj ko sebi ne želi dobro?"

Haris b. Kajs, rahimehullah, govorio je: "Kad se šejtan pojavi dok klanjaš i donese ti ružnu misao da se samo pretvaraš pred narodom, ti još dulje klanjaj."[213]

Dakle, kad saznamo da šejtan voli nešta, da se nečim odlikuje, naša je obaveza da se u tome od njega razlikujemo. Naprimjer, on jede, pije i prihvata lijevom rukom, i mi smo dužni u tome postupati suprotno njegovoj praksi. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Neka čovjek jede desnom rukom, neka pije desnom rukom, neka uzima desnom rukom i neka daje desnom rukom! Zaista, šejtan jede lijevom rukom, pije lijevom rukom, daje i uzima lijevom rukom."[214]

Šejtan pije s čovjekom što pije stojećke, i stoga nam je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, preporučio pijenje sjedećke.
Isto tako, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, potaknuo nas je na spavanje u podne obrazlažući to na sljedeći način: "Spavajt.e u podne jer šejtani tada ne spavaju."[215]

Časni Kur'an upozorio nas je na pretjerivanje, a one koji pretjeruju

svrstao u kategoriju šejtanove braće, i to je samo zato jer šejtani vole rasipanje imetka i njegovo bespravno trošenje.

U pretjerivanje se ubraja bespotrebno gomilanje namještaja i ležaja. Potvrdu za to nalazimo u Džabirovom, radijallahu anhu, predanju u kojem stoji da je Božiji Posianik, sallallahu alejhi ve seliem, rekao: ”Jedan iežaj pripada mužu, drugi ženi, treći gostu, a četvrti šejtanu.”[216]

Polazeći od principa čuvanja imetka, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je sklanjanje prijavštine koja zahvati zaiogaj koji ispadne; ne treba ga ostaviti šejtanu. Džabir, radijallahu anhu, kazuje: ”Čuo sam Posianika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ’Šejtan prisustvuje svakom čovjekovom poslu, čak prisustvuje i njegovom objedu. Pa, kad nekome ispadne zalogaj, neka s njega obriše prljavštinu i neka ga zatim pojede, a neka ga ne ostavlja šejtanu. Opet, kad završi s objedom, neka poliže prste, jer čovjek ne zna u kojem je dijelu hrane blagoslov.’”[217]

Šejtanove jahalice

Konji i sve ostale jahaće životinje u koje ljudi ulažu igrajući hazardne igre i na koje se klade šejtanove su jahalice. Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ’Postoje tri vrste konja: konj koji pripada Allahu, konj koji pripada šejtanu i konj koji pripada čovjeku. Kad je riječ o konju koji pripada Allahu, to je onaj konj koji služi na Allahovom putu: čovjek će zbog njegovog hranjenja i izmeta i mokraće imati nagradu. Kad se radi o konju koji pripada šejtanu, to je konj što služi radi hazardne igre ili se na njega kladi. A što se tiče konja koji pripada čovjeku, to je onaj konj kojeg čovjek drži radi rasploda, on je zaštita od siromaštva.”[218]

Brzopletost je šejtanovo djelo

I brzopletost je osobina koju voli šejtan, jer ona čovjeka navodi na mnoge greške. U Poslanikovom, sallallahu alejhi ve sellem, hadisu stoji: ”Smirenost je od Allaha, a brzopletost je od šejtana.”[219] S tim u vezi, obavezni smo postupati suprotno šejtanu i raditi ono pomoću čega ćemo zaslužiti Božiju naklonost. Resulullah se, sallallahu alejhi ve sellem, obratio Ešdžu b. Abdulkajsu: ”Pri sebi imaš dvije osobine koje voli Allah: blagost i smirenost.”[220]

Zijevanje je od šejtana

Šejtan voli da čovjek zijeva. Pejgamber, sallallahu alejhi ve sellem, naredio nam je da zijevanje maksimalno suspregnemo. Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi sljedeće Vjerovjesnikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: "Zijevanje je od šejtana. Kad čovjek zijeva, neka se maksimalno suspregne, jer kad čovjek otvori usta zijevajući, šejtan mu se nasmije.”[221] Zijevanje je, naime, znak lijenosti, a šejtan se raduje ako je čovjek lijen i trom, jer tada ne čini mnogo djela što će ga uzvisiti kod

Allaha.

- Pokajanje i traženje oprosta

Akoli čovjek podlegne šejtanovom zavođenju i počini grijeh, šejtanovo zavođenje može suzbiti, između ostalog, hitrim pokajanjem i vraćanjem Svevišnjem Allahu. Sveznajući je Allah rekao: ”Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan (taif) šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi...” (El-E‘raf, 201). Izraz taif protumačena je kao odluka da se počini grijeh, odnosno samo činjenje grijeha. Allahove, dželle šanuhu, riječi: ”...sjete se...” znače: sjete se Allahove kazne i nagrade, obećanja i prijetnje, pa se pokaju, zatraže utočište u Sveznajućeg Allaha i brzo Mu se vrate. A riječi: ”...i odjednom dođu sebi...” imaju značenje da ponovo kroče Pravom stazom i probude se iz nemara u koji su bili zapali. Sve to ukazuje nam da je šejtan sposoban čovjeka navesti na sljepilo i njegovo srce okupirati sumnjama, u toj mjeri da od te koprene ne vidi istinu.

Imam Ahmed, u El-Musnedu, i El-Hakim, u El Mustedreku, zabiljezili su hadis u kojem stoji da je Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ”Šejtan se zakleo; Tako mi Tvoga dostojanstva i veličine, zavodit ću ljude sve dok su živi! A Gospodar mu je odgovorio: ’Tako mi Moga dostojanstva i veličine, Ja ću im opraštati sve dok Me budu molili za oprost!’”[222]

I to je karakteristika Allahovih, dželle šanuhu, robova: kaju se i mole za oprost neposredno nakon učinjenog grijeha, u čemu imaju divan uzor u svom praocu Ademu, alejhis-selam, koji je uzbrao plodove sa zabranjenog drveta, pa je primio neke riječi od svoga Gospodara, i On mu je oprostio. Adem i Havva obratili su se Svemogućem Allahu riječima: ”’Gospodaru naš’, rekoše oni, ’sami smo sebi krivi, i ako nam Ti ne oprostiš i ne smiluješ nam se, sigurno ćemo biti izgubljeni.’” (EbE‘raf, 23)

A što se tiče šejtanovih pristalica, o njima je Sveznajući Allah rekao: ”...dok prijatelje šejtanove šejtani podržavaju u zabludi i oni ne dolaze sebi” (EbE‘raf, 23). I ovdje se pod izrazom šejtanovi prijatelji podrazumijevaju iskvareni iz reda ljudi, kao što je u ajetu: ”...jer su rasipnici braća šejtanova...” (ElTsra, 27). A to su zapravo njihovi sljedbenici, koji ih slušaju, prihvataju njihove zapovijesti i podržavaju ih u zabludi, neumorno i neprestano im uljepšavajući grijehe, za šta potvrdu, opet, nalazimo u ajetu: ”Zar ne vidiš da mi nevjernike šejtanima prepuštamo da ih što više na zlo navraćaju?” (Merjem, 83)

- Klonjerije sumnjivih mjesta što ih šejtan može iskoristiti uništavajući čovjekovu reputaciju

Neka čovjek izbjegava sumnjive situacije, a ako se one ipak dogode, neka ljudima objasni svoj položaj i ulogu, jer tako neće dati priliku šejtanu da ubaci zle misli u grudi muslimana. U tome imamo Resulullaha, sallallahu alejhi ve seliem, kao najijepšeg uzora. Vjerovjesnikova,

sallallahu alejhi ve sellem, supruga Šafijja b. Hujjejin pripovijedala je: ”Resuluilah, sallallahu alejhi ve sellem, bio je u itikafu, pa sam ga jedne noći posjetila i s njime razgovarala. Kad sam krenula, on je ustao da me isprati - a živjela sam u kući Usame b. Zejda - i tada su pored džamije prošla dvojica ensarija. Pošto su vidjeli Poslanika, požurila su, na. šta im Poslanik reče: ’Usporite vas dvojica! Ovo je Safijja b. Hujejj!’ Oni rekoše: ’Subhanallah! Allahov Poslaniče! Vjerovjesnik, sallallahu alejhi .ve sellem, reče: ’Šejtan odista kola čovjekom kao što njime krv kola! Pobojao sam se da vas ne navede na hrđavu pomisao.’”[223]

EbHattabi zapaža: ”Iz hadisa se zaključuje da je poželjno da se čovjek kloni svega što može izazvati sumnju kod ljudi i navesti ih na ružno mišljenje o njemu, pa da onda mora tražiti izlaz u potvrđivanju svoje nevinosti.”

Pripovijeda se da je imam Šafi izjavio: ”Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pobojao se da će njegov razgovor sa Safijom negativno utjecati na njih, da će zanijekati islam, i ono je objašnjenje Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, dao iz sažaljenja prema onoj dvojici ensarija, a ne iz straha za svoju reputaciju.”[224]

Sveznajući Allah uputio nas je da s ljudima samo lijepo razgovaramo, kako se šejtan ne bi umiješao u odnos s našom braćom i kako ne bi među nas unio razdor i neprijateljstvo: ”Reci robovima Mojim da govore samo lijepe riječi, jer bi šejtan mogao posijati neprijateljstvo među njima...” (Eblsra, 53). No, ipak, neki su ljudi bezbrižni u pogledu toga: izgovaraju dvosmislene riječi što mogu imati i ružno značenje. Staviše, neki svoju braću muslimane nazivaju imenima i nadimcima koje oni ne prihvataju, koje preziru, i to bude šejtanov prilaz koji iskoristi da ih zavadi, pa umjesto sloge i podudarnosti dođe do neprijateljstva.

Čovjek na poprištu borbe

Na kraju ovog poglavlja, željami je skrenutipažnju na veoma važno Ibnul-Kajjimovo, rahimehullah, zapažanje u vezi s prirodom čovjekove borbe protiv šejtana.

On je rekao: ”Allah, dželle šanuhu, odabrao je čovjeka među ostalim stvorenjima, učinio ga počasnim, dao mu mogućnost da vjeruje, ispovijeda tevhid, iskreno robuje Allahu, voli Ga, nada se..., ali ga je iskušao strastima, srdžbom, nemarom i, kao iskušenje, odredio mu Iblisa, koji ga neprestano i neumorno zavodi.”[225]

Evo i njegovog poduljeg zapisa koji obiluje aluzijama: ”Dakle, šejtan čovjeku priiazi s one strane koja odgovara njegovoj duši i prirodi, pa mu se duša prikloni jer joj se približio preko onoga šta ona voli, i tada se protiv čovjeka urote tri saveznika okupatora: šejtan, duša i prohtjevi, potičući udove na izvršavanje njihovih želja - udovi su poslušna mašina kojoj preostaje da izvršava komande. Takav je položaj udova u odnosu na

spomenuta tri neprijatelja; udovi su im poslušni, ma šta im neprijatelji naredili i ma šta od njih željeli.

Tako iziskuje i čovjekov položaj, ali milost Silnog i Samilosnog iziskuje to da je čovjeka pomogao jednom drugom vrstom vojske pomoću koje se odupire snagama koje žele njegovu propast: poslao mu je Poslanika, saliallahu alejhi ve sellem, objavio Knjigu, pomogao plemenitim melekima, koji se suprotstavljaju čovjekovom neprijatelju, šejtanu - kad njega, čovjeka, šejtan navraća na zlo, melek ga navraća na Aiiahove, dželle šanuhu, zapovijesti; i objasnio je Ailah propast koju donosi pokoravanje šejtanu... I tako čovjekom ponekad ovlada šejtan, ponekad ga, opet, melek navede na dobro - a pomognut je samo onaj koga Sveznajući Allah pomogne, i sačuvan je samo onaj koga Sveznajući Allah sačuva.

Dragi je Allah učinio đa nasuprot duše koja navodi na zlo stoji smirena duša. Akoli ga duša navodi na zlo, druga, smirena, duša odvraća ga od zla; kad ga zla duša odvraća od dobra, smirena ga duša potiče na dobro, i tako se čovjek pokorava nekad ovoj a nekad onoj duši, a ima status one duše kojoj se češće pokorava, premda se može dogoditi i to da jedna od dvije duše bude u potpunosti slomljena, pa se nikada ne može oporaviti.

Allah je također učinio da nasuprot prohtjevima (koji navraćaju na poslušnost šejtanu) i duši koja navraća na zlo stoji svjetlost, moć zapažanja i razum, koji ga odvraćaju od slijeđenja prohtjeva. Kad god poželi slijediti prohtjeve, čovjeka njegov razum, moć zapažanja i svjetlost upozore: Tazi! Ideš u propast, ti si lovina lopova i drumskih razbojnika - ako budeš slijedio taj putokaz.' I čovjek ponekad slijedi tog iskrenog savjetnika, pa mu se objelodani njegov ispravan rezon i iskren savjetodavan odnos, ali ponekad ipak slijedi prohtjeve, pa bude presreten na putu: ostane bez novca i odjeće, i tada se zapita: 'Šta se to dogodilo?!'

A čudno je da zna šta se dogodilo i da zna na kojem je putu opljačkan, no opet uporno ide tim putem jer je prohtjev, vodič, zavladao njime, čovjek je potpao pod njegov utjecaj i snaga prohtjeva došla je do izražaja; da je taj isti prohtjev čovjek oslabio suprotstavljajući mu se, odvratio od sebe njegov poziv i poveo borbu protiv njega kad je njime htio ovladati - ne bi čovjekom ovladao, već je čovjek onaj koji je prohtjevu omogućio da njime ovlada i predao mu se. On zato ima status čovjeka koji se predao neprijateiju što ga sveže i kažnjava teškom kaznom; zarobljenik traži pomoć, ali mu je niko ne pruža. Eto, isto tako se preda šejtanu, prohtjevima i svojoj duši koja ga navraća na zlo, pa onda traži spas, ali ga ne može naći.

I, pošto je čovjek iskušan onim čime je iskušan, pomognut je vojskama, opremom i tvrđavama, i rečeno mu je: 'Bori se protiv svog neprijatelja! Uzmi koliko god hoćeš vojnika koji ti stoje na raspoiaganju, zaštiti se kojom god hoćeš tvrđavom i čuvaj stražu do smrti, ta kraj je blizu, čuvanje

straže trajat će veoma kratko. I kao da ti je Melek smrti poslao svoje izaslanike koji su te prenijeli u drugu Kuću, pa si se odmorio od borbe, oslobodio od neprijateija i uveden u Kuću počasti, u kojoj ćeš uživati i imati sve što poželiš. A vidiš i svjestan si da je džehennem, zatvor u koji te tvoj neprijatelj nastojao baciti, najgora vrsta zatočeništva. Vrata zatvora u koji te htio utamničiti zatvorila su se onda kad su u njega ušii zločinci, pa su oni izgubili nadu u izlazak i spas. A ti živiš u onome što tvoja duša poželi i čime ti se oči naslađuju, kao nagrada za strpljenje koje si imao u kratkom periodu, i nadoknada za izuzetno kratko bdijenje na prvoj borbenoj liniji. Sve je to bilo i prošlo i kao nisi doživio nikakvu neprijatnost.’

Ako duša ne mogne zapaziti kratkoću vremena i brzinu njegovog prolaska, neka razmisii o sljedećim ajetima: ’A onoga Dana kad dožive ono čime se prijeti, učinit će im se da su ostali samo jedan čas dana...’ (El-Ahkaf, 35); ’...a njima će se učiniti, onoga Dana kad ga dožive, da su samo jedno veče iii jedno jutro njezino ostali’ (En Naziat, 46); ”A koliko ste godina na Zemlji proveli?’, upitat će On. ’Proveli smo dan i samo dio dana’, odgovorit će, ’pitaj one koji su brojali.’ ’Pa da, kratko ste proveli’, reći će On, ’da ste samo znali! Zar ste misliii da smo vas uzalud stvorili i da Nam se nećete povratiti?'' (El-Muminun, 112-114); ...na Dan kad će se u rog puhnuti. Toga ćemo dana nevjernike modre sakupiti i jedan drugom tiho će govoriti: ’Niste ostali više od deset dana.’ Mi dobro znamo o čemu će oni govoriti kad najrazboritiji između njih rekne: ’Ostali ste samo danjedan!” (Ta-Ha, 102-104)

Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, obratio se ashabima, radijallahu anhum, kad je sunce bilo na zalasku: ’Zaista, u odnosu na ono što je već prošlo, od ovoga je svijeta ostalo samo onoliko koliko je ostalo od ovog dana u odnosu na ono što je od njega već prošlo.’[226]

Neka razuman, spram sebe iskren čovjek razmisli
O ovom hadisu, i neka zna da je sve što ostvari u preostalom vremenu od ovog svijeta, makar toliko živio - čisto obmana, zbrkani snovi. Neka zna da je vječnu sreću i stalni užitak prodao za nešta što apsolutno ništa ne vrijedi. A da je tražio Allahovo, dželle šanuhu, zadovoljstvo i onaj svijet, Allah bi mu u potpunosti dao udio na ovom svijetu. U predanju stoji: ’Covječe, prodaj ovaj svijet za ahiret, i oba ćeš imati, a nemoj prodati ahiret za ovaj svijet jer ćeš oba izgubiti!'

Neki su prvaci govorili: ’Čovječe, tebi treba udio u ovome svijetu, ali ti je potrebniji udio na onom svijetu.
I ako preferiraš udio na ovom svijetu, izgubit ćeš udio na ahiretu, a usto ćeš uvijek biti na riziku glede udjela na ovom svijetu. Međutim, ako preferiraš udio na ahiretu, ostvarit ćeš udio na ovom svijetu i kako treba uredit ćeš ga.’

Držeći govor, Omer b. Abdulaziz, rahimehullah, rekao je: ’O ljudi, niste stvoreni uzalud, nećete biti prepušteni sami sebi, bit ćete proživljeni! Dragi

će vas Allah sakupiti da vam presudi i jedne od drugih odvoji. I pravi je gubitnik i stradalnik onaj koga Svevišnji Aliah ne uvede u Svoju miiost, koja sve obuhvata, i kojem ne dopusti ulazak u džennet, čije je prostranstvo koliko nebesa i Zemlja. Na Sudnjem će danu sigurnost imati samo onaj ko bude strahovao od Svevišnjeg Aiiaha i bojao Ga se, prodao neznatno za vrijedno, proiazno za vječno, nesreću za sreću...

Zar ne vidite da vam se smrt približila i da če vas naslijediti oni koji dolaze? Zar ne vidite da svakog dana, jutrom ili večeri, na ahiret pratite nekoga čiji se život završio, čije nade više nemaju izgleda?! Zar ga ne stavljate u kabur, u kojem nema ni jastuka ni posteije?! Zar njegove veze nisu prekinute, zar ga voljeni nisu ostavili, zar nije izložen polaganju računa?!'

Intencija je: Gospodar je čovjeku pomogao u tom kratkom periodu - vojskom, opremom i dao mu raznovrsne pogodnosti, objašnjavajući mu pomoću čega se može zaštititi od svog neprijateija i osloboditi njegovih okova, ako ga zarobi.

Imam Ahmed i Et-Tirmizi[227] zabilježili su preko Harisa e- Eš‘arija, radijallahu anhu, da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sijedeće: 'Svevišnji Allah naredio je Jahji, Zekerijjaovom sinu, pet stvari, i zapovijedio mu je da ih naredi Izraelićanima, ali ih je on bio skoro zapostavio, pa ga je Isa upozorio: 'Allah ti naređuje pet stvari, i zapovijeda ti da ih narediš Izraelićanima! Ili ćeš to ti, ili ću ja učiniti.* 'Ako me preduhitriš, bojim se da ću biti utjeran u zemlju ili kažnjen', odgovori mu je Jahja pa je okupio ljude u Mesdžidubaksau; džamija se ispunila, svijeta je bilo čak po balkonima. jahja im reče: 'Allah mi naređuje pet stvari, i zapovijeda mi da ih vama naredim..." A peta je stvar koju im je naredio bila činjenje zikra: ...i naređujem vam da spominjete Allaha; onaj ko spominje Uzvišenog Allaha liči na bjegunca kojeg goni neprijatelj pa se on skloni u zaštićenu tvrđavu i izbjegne potjeru.'

U istom hadisu stoji da im je naredio i obavljanje namaza:...i naređujem vam obavljanje namaza! Kad klanjate, nemojte se okretati, jer, dolc čovjek. klanja, Allah Svoje lice okrene nasuprot njegovom, ali kad se čovjek okrene, Allah okrene Svoje lice od njega...[5]

Zabranjeno okretanje u namazu dijeli se na dvije vrste: prvo, okretanje srca od Sveznajućeg Allaha nekom drugom; i, drugo, okretanje pogleda ustranu. Svemogući je Allah posvećen čovjeku sve dok je čovjek posvećen namazu, a kad čovjek zanemari namaz, bilo srcem ili pogledom, dragi se Allah okrene od njega. Aiša, radijallahu anha, upitala je Allahovog Poslanika, saliallahu alejhi ve sellem, u vezi s okretanjem u namazu, na šta joj je Poslanik, sailallahu alejhi ve sellem, odgovorio: 'Tako šejtan krade od čovjekovog namaza.'[228] U predanju stoji: 'Svevišnji Allah govori: 'Zar se čovjek okreće nekome boljem od Mene?

Zar se okreće nekom ko je bolji od Mene?” Onaj čovjek koji se okreće u namazu ili zanemaruje namaz siičan je onome koga pozove vlađar, postavi ga ispred sebe i obraća mu se, ali se ovaj u toku razgovora okreće lijevo i desno, ne posvećujući pažnju vladarevim riječima, pa ne razumije ono što mu vladar govori. I kako se vladar treba odnositi spram takvog čovjeka? Najmanje što će učiniti jest da će s njime prekinuti razgovor, osuditi ga, udaljiti ga od sebe i smatrati ga beznačajnim sagovornikom.

I odatle razlika između onoga ko zapostavlja smisao namaza i onoga koji obavlja namaz, skrušeno i predano se obraćajući Svevišnjem Allahu; onoga koji osjeti veličinu Gospodara, pred Kojim stoji; čije se srce ispunilo strahopoštovanjem i poniznosti prema Njemu; kojeg je stid Sveznajućeg Allaha da se posveti nekom drugom, a ne Njemu, ili da se okrene od Njega. Između ova dva namaza razlika je kao razlika između neba i Zemlje. Hasan b. Atijja, rahimehullah, govorio je: ’Dva čovjeka klanjaju jedan namaz, ali se njihov status raziikuje srazmjerno razdaljini između neba i Zemlje. I to zbog toga što jedan od njih klanja predano, a drugi klanja nemarno i bezbrižno.’ I kako bi bilo da čovjek razgovara s nekim ko je odvojen zastorom? Ne bi mu se mogao posvetiti ne približiti. Pa, kako se onda može približiti Uzvišenom Stvoritelju ako Mu nije predan? Isto tako, ako se posveti Allahu, dželle šanuhu, ali ga od Njega odvaja zastor strasti i vesvesa, koje ispune čovjekovu dušu i zarobe je, može li to biti posvećenost, a vesvese i kojekakve misli obuzele su mu pamet i vodaju ga amo- tamo?

Kad čovjek stupi u namaz, šejtana obuzme ljubomora, utoliko što je stupio u najbolje dobro djelo (čiji je činioc najbliži Allahu, dželle šanuhu) koje najviše srdi šejtana i koje mu je najteže podnijeti. Eto zato šejtan nastoji, ulažući maksimalan trud, da se čovjek ne održi u namazu, neprestano mu daje lažna obećanja, lažnu nadu, navodi ga na zaborav, na njega tjera svoju pješadiju i konjicu, sve dok mu obavljanje namaza ne prikaže beznačajnim, te se čovjek prema namazu počne olahko odnositi, pa ga naposlijetku u potpunosti izostavi.

Ako šejtan ne odvrati čovjeka od skrušenog obavljanja namaza, Allahov se neprijatelj nastoji ispriječiti između toga istog čovjeka i njegove duše, između njega i njegovog srca: u namazu ga podsjeća na ono čega se prije stupanja u namaz nije sjetio, čak mu sugerira obavljanje nekih poslova u koje je izgubio nadu, podsjeća ga na njih kako bi njegovo srce odvratio od namaza i od Allaha, dželle šanuhu, pa čovjek obavi namaz samo formalno i ne zasluži Allahovu, dželle šanuhu, posvećenost, počast i blizinu u mjeri u kojoj to zasluži onaj ko predano obavi namaz. Takav čovjek namaz završi s grijesima i teretom s kojima je stupio u njega. Naime, namaz briše grijehe samo onoga ko namaz obavi onako kako ga treba obaviti, onoga ko je u njemu nadasve skrušen i ko ga klanja tijelom i dušom. I takav čovjek poslije obavljenog namaza osjeti zadovoljstvo u

duši, nestanak ogromnog tereta, bodrost, olakšanje i ugodan osjećaj, u toj mjeri da poželi da namaz nije još završio. To je tako, jer je u namazu skrivena radost, užitak duše, ljepota koju osjeti srce i svojevrstan odmor na ovome svijetu. Čovjek osjeti da je u tijesnoj tamnici sve dok ne stupi u namaz, pa se pomoću namaza odmori, a ne odmara se od namaza. Moto onih koji vole Allaha, dželle šanuhu, glasi: 'Klanjamo i odmaramo se u namazu!' Tako je govorio njihov imam i uzor, Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: 'O Bilale, odmori nas pomoću namaza! Nije govorio: 'Hajde, odmori nas od namaza!' Staviše, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, jednom je prilikom rekao: 'Namaz je moja radost.' Pejgamber je namaz doživljavao kao veliku radost, ni u čemu nije osjećao toliku radost, i nije se mogao strpiti da ne klanja.

U jednom predanju stoji da Sveznajući Allah, kad čovjek stupi u namaz, kaže: 'Uklonite zastor!', pa ako se čovjek okrene, On naredi: 'Spustite zastor!' Okretanje, spomenuto u ovom predanju, protumačeno je kao okretanje srca od Svevišnjeg Allaha. Dakle, kad se čovjek okrene nekome drugom, spusti se zastor između njega i Svemogućeg Allaha, a šejtan pristupi i pokazuje mu ovosvjetske potrebe, vidi ih jasno kao što vidi svoj odraz u ogledalu. No, ako se čovjek posveti Allahu i ne okreće se, šejtan nije kadar narušiti njegovu vezu s Ailahom..."

Kako biti sabran u namazu?

Ovo pitanje Ibnul-Kajjim, rahimehullah, objašnjava na sljedeći način: "Čovjek može biti sabran u namazu i namazom zaokupljen samo uz Allahovu pomoć - ako savlada svoje strasti i prohtjeve. U suprotnom, kako će se osloboditi vesvesa i kojekakvih misli onaj čovjek kojeg je nadvladala strast i njime ovladali prohtjevi, pa
ga šejtan stavi pod svoju kontrolu? Treba znati da postoje tri vrste srca. Prva je vrsta srce koje je lišeno vjerovanja i svakog dobra, i to je tamno srce od čijeg je zavođenja vesvesama šejtan odahnuo, utoliko prije što ga je uzeo za kuću, mjesto boravka, njime maksimalno ovladao i u potpunosti dobio njegovu poslušnost. Druga je vrsta srce koje je prosvijetijeno svjetlom vjerovanja, u kojem gori njegova baklja, ali ga unekolike prekriva tama strasti i trese oluja prohtjeva, i šejtan mu ponekad pristupa a ponekad odustaje, nalazi polje na kojem može djelovati i pretenzije koje može pothranjivati - a rat je promjenjive sreće. Stanje ljudi koji imaju ovakvo srce razlikuje se shodno vladanju i podređenosti: postoje oni koji su većinu vremena pobjednici nad svojim neprijateljem, postoje i oni koji su veći dio vremena pobijeđeni od neprijatelja, a postoje i oni čija se pobjeda i poraz često smjenjuju. A treća vrsta jest srce koje je prosvijetljeno svjetlom vjerovanja i njime u potpunosti ispunjeno, koje apsolutno nikako ne prekriva zastor strasti i koje je definitivno pošteđeno tame: svjetlo u grudima ima jak sjaj, spaliio bi vesvese da mu se približe.

Takvo srce ima status neba čuvanog zvijezdama: ako mu se šejtan približi želeći u njega prodrijeti, bude pogođen i spaljen; a nebo nije svetije od vjernika, i Allahovo, dželle šanuhu, čuvanje vjernika potpunije je od čuvanja neba. Ovo je zato jer je nebo mjesto na kojem meleki čine ibadet, mjesto na kojem su se nalaziie objave i na njemu je svjetlo dobrih djela, a vjernikovo je srce mjesto na kojem je stacioniran tevhid, ljubav, spoznaja, vjerovanje i u njemu je svjetlo svih tih vrijednosti, te odatle zaslužuje da bude čuvano od neprijateljeve spletke i neprijatelj mu ne može nanijeti nikakve gubitke, osim naprijevaru.

Spomenute vrste srca sretno su upoređene s trima kućama na koje nasrne kradljivac. Prva je vladareva kuća, u kojoj se nalaze njegova riznica, blago i biseri. Druga je podanikova kuća, u kojoj se nalaze njegova riznica, blago i biseri, a koji ne pripadaju vladaru. I treća je prazna kuća, u kojoj nema apsolutno ništa. Pa, iz koje će kuće kradljivac ukrasti blago?

Ako kažemo da će ukrasti iz prazne kuće, rekli smo apsurd, jer u njoj ne postoji ništa šta se može odnijeti. (U tome je smislu predanje u kojem stoji da je neko sugerirao Ibn Abbasu, radijallahu anhu: ’Židovi tvrde da im u molitvi ne dolaze nastrane misli!’, na šta je samo odgovorio: ’A šta šejtan još treba učiniti s iskvarenim srcem?’)

Akoli kažemo da će kradljivac ukrasti iz vladareve kuće, to je skoro nemoguće, jer nju čuva straža koja kradljivcu ne dopušta da joj se uopće približi. Dakle, kradljivcu ostaje samo treća kuća, nju će napadati. I neka pronicljiv čovjek razmisli o ovom primjeru, neka ga primjeni na srca jer je u skladu s njihovom prirodom.

Prva je kuća oličenje srca u kojem nema nikakvog dobra, i to je srce nevjernika i licemjera. To je, štaviše, šejtanova kuća koju je rezervirao za sebe i uzeo je za mjesto stalnog boravka, pa šta će lopov ukrasti iz te kuće a u njoj su njegove riznice, blago, sumnje, priviđenja i vesvese?!

Druga je kuća oličenje srca koje je ispunjeno štovanjem Svevišnjeg Allaha, osjećajem Njegove veličine, ljubavi prema Njemu, svijest da On bdi, stidom od Njega, pa koji će se šejtan osmjeliti na takvo srce? Ako se i osmjeli pa pokuša nešta ukrasti, šta će najzad moći ukrasti? Najviše što može jest da s vremena na vrijeme nešta otme naprijevaru, i to u nemaru koji čovjeka obuzme, a mora ga obuzeti jer je ljudsko biće, ne može u potpunosti osloboditi nemara, zaborava, zapanjenosti i utjecaju svoje prirode. A treća kuća jest oličenje srca koje je ispunjeno tevhidom, spoznajom Svemogućeg Allaha, vjerovanjem u Njega i u Njegovo obećanje, ali se u njemu nalaze strasti i njeni porivi te poticaj na slijeđenje prohtjeva i, na koncu, sama njegova priroda.

Između ta dva nagona stoji srce koje se nekad povodi za nagonom vjerovanja, spoznajom Allaha, dželle šanuhu, ljubavi prema Njemu i željom jedino za Njim, a ponekad se povodi za šejtanom, prohtjevima i

prirodom. I prema takvom srcu šejtan ima pretenzije, ono mu popušta i odaziva se, a, Svemogući Allah, opet, daje Svoju podršku onome kome On hoće: '...a pobjeda dolazi samo od Allaha, Silnog i Mudrog...' (Alu Imran, 126). Vlasnikom takvog srca šejtan može ovladati samo pomoću oružja kojim raspolaže, a njegovo su oružje strasti, sumnje, priviđenja i lažne nade, koji se nalaze u srcu. On ulazi u srce, nalazi te slabosti spremnima, iskorištava ih, napada i upotrebljava ih protiv čovjeka. No, ako nađe da čovjek ima spremno oružje - vjerovanje kojim se može suprotstaviti napadu, koje je čak jače od napadačevog oružja, tad čovjeka šejtan neće poraziti, u protivnom, hoće; a sva je snaga u Allaha, On je svemoćan. Akoli čovjek dopusti neprijatelju da uđe u kuću, otvarajući mu njena vrata, uvodeći ga u nju i pružajući mu mogućnost uzimanja oružja kojim će ga napasti, tada čovjek sam zaslužuje prijekor..."

5. POGLAVLJE
UZROCI I LIJEČENJE ŠEJTANOVOG DODIRA

U ovom ćemo poglavlju pokušati objasniti uzroke i načine liječenja šejtanovog dodira,

UZROCI ŠEJTANOVOG DODIRA

Šejhul islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, rekao je sljedeće: "Šejtanov se dodir može dogoditi radi zadovoljavanja strasti i udovoljavanja prohtjevima, a zbog zaljubljenosti džina u čovjeka; zaljubljenost se među ljudima spontano dešava. A može biti i iz mržnje i osvete, što je češći razlog. Naprimjer, ako čovjek nesvjesno uznemiri džine, odnosno ako džini pomisle da ih ljudi namjerno uznemiravaju, bilo da se radi o mokrenju na njih, sipanju vruće vode po njima, ubistvu nekih džina, i tako dalje. I budući da su džini neznalice i nasilnici, kaznit će čovjeka više nego što zaslužuje. Može se također dogoditi da šejtanov dodir bude u ciljem zabavljanja džina i nanošenja zla, kao što čine bezumni ljudi."[229]

Obaveza prema džinima koji uznemiravaju ljude

Već smo spomenuli da su džini obveznici, zaduženi slijeđenjem Šerijata, pa ako se muslimanu pruži prilika da ih pozove u islam - u situaciji kad džin uđe u čovjeka - to mu je obaveza. Ako džin uđe u čovjekovo tijelo radi zadovoljavanja strasti i udovoljavanja prohtjevima), tada se radi o razvratu, koji je Svevišnji Allah zabranio ljudima i džinima, pa makar bio uz pristanak i zadovoljstvo druge strane. Pa, koliki tek grijeh čini onaj koji čini razvrat nasilu, to jest, uz protivljenje druge strane.[7]! Akoli čovjeku pođe za rukom da ostvari vezu s džinima, upozorit će ih da čine razvrat, zabranjeno djelo u islamu, tačnije, razvrat i nasilje, eda bi protiv njih uspostavio dokaz i da bi oni znali da podliježu Allahovom sudu i sudu Njegovog Poslanika, poslanog objema vrstama, ljudima i džinima.

Međutim, ako se džini okome na čovjeka zato što ih je uznemirio, njima

će se reći: ”Ovaj vas je čovjek uznemirio nesvjesno i nenamjemo”, ako odista nije znao da onim što čini uznemirava džine, ”i ne zaslužuje kaznu onaj ko vas nenamjerno uznemiri. Naime, ako vas je uznemirio u svojoj kući, na svom posjedu, pa vi ste znali da je to njegov posjed, a on na onome što njemu pripada ima pravo postupati u skladu s islamom. Što se pak vas tiče, vi nemate pravo boraviti na čovjekovom posjedu ako vam on to ne dopusti; imate pravo boraviti samo na mjestima na kojima ne žive ljudi: u ruševinama, pustinji...”

Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, zapaža: ”...intencija je: ako se džini okome na ljude, treba ih se upoznati s propisom islama, protiv njih će biti uspostavljen argument, navratit će ih se na dobro, a odvratiti od zla, kao što se postupa s ljudima, na osnovu Allahovih, dželle šanuhu, riječi: ’A Mi nijedan narod nismo kaznili dok poslanika nismo poslali!’ (Eblsra, 15); ”O skupe džinski i ljudski, zar vam iz redova vas samih poslanici nisu dolazili koji su vam ajete Moje kazivali i upozoravali vas da ćete ovaj vaš dan dočekati?’ (EhEnam, 130).”[230]

Treba li ubiti zmiju koja uđe u kuću?

Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehuilah, veli: ”... eto zbog toga je Pejgamber, sailaliahu alejhi ve sellem, zabranio da se ubije zmija koje uđu u kuću; može se ubiti tek nakon tri dana, to jest, kad prođe vrijeme u kojem će vlasnik kuće tražiti od zmije da napusti njegovu kuću.” Šejhuhl-islam naveo je hadise koji se bave zmijama koje uđu u kuću pa je, objašnjavajući zašto je zabranjeno ubijati takve zmije, rekao: ”Naime, džina je zabranjeno bespravno ubiti, kao što je zabranjeno čovjeka bespravno ubiti. Nasilje je zabranjeno u svakom slučaju, i nikome nije dopušteno nasilno se ponijeti ma prema kome, makar se radilo o nevjerniku. Štaviše, Sveznajućije Allah rekao: ’Neka vasmržnjakoju prema nekim ijudima nosite nikako ne navede da nepravedni budete! Pravedni budite, to je najbliže čestitosti...’ (El-Maida, 8). Dakie, postoji realna mogućnost da su zmije koje su ušle u kuću - džini, i. zato se od njih tri dana traži da izađu, pa ako ne poslušaju, treba ih ubiti. Evo i obrazioženja: ako se radi o pravoj zmiji, zasiužila je da bude ubijena, a akoii je posrijedi džin što je ustrajan u tome da se pokazuje čovjeku u obliku zmije i tako ga zastrašuje, i on je zaslužio da bude ubijen, utoliko jer nasilnik ima status napadača od kojeg je dozvoljeno braniti se svim raspoloživim sredstvima, makar ga se na koncu i ubilo...”

LIJEČENJE ŠEJTANOVOG DODIRA

Vrijeđanje i udaranje džina

Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, pozivao se na pravilo da je dužnost pomoći obespravljenom muslimanu, a onaj u koga uđe džin obespravljen je, osim što se pomoć mora pružiti na pravedan način,

onako kako je dragi Allah naredio. Ako se dogodi da se džin ne povuče kad ga se navrati na dobro, a odvrati od zla i kad mu se objasni, tad je dopušteno podviknuti na njega, vrijeđati ga, prijetiti mu i proklinjati ga. Tako je postupio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kad je šejtan donio žeravicu koju je htio baciti na njegovo lice. Naime, Poslanik je, sallallahu alejhi ve seliem, rekao: "Utječem se Allahu od tebe!" A zatim je tri puta rekao sljedeće: ”Prizivam na tebe Allahovo prokletstvo!”

Šejhul-islam naveo je da se u liječenju šejtanovog dodira ponekad treba pribjeći metodi intenzivnijeg udaranja - udarce trpi džin, čovjek ih ne osjeti, što i sam potvrdi kad se osvijesti. Čovjek ne osjeti udaranje, po nogama, naprimjer, makar se radilo o tri ili četiri stotine udaraca, a možda bi smrtno stradao da ga se tako izudara kad se osvijesti. Uslijed tih udaraca džin viče i kuka, izvještavajući prisutne o raznim stvarima. Šejhul-islam kazao je i to da je metodu udaranja prilikom liječenja šejtanovog dodira mnogo puta probao te da je istu ovu metodu teško do u detalje objasniti.

Ja sam rekao: ima i onih ljudi što upotrebljavaju metodu udaranja onoga za koga se misli da boluje od šejtanovog dodira, a ne boluje, pa mu se nanesu tjelesne ozljeđe, i zato je treba izbjegavati.

Istjerivanje džina pomoću zikra i učenja Kur’ana

Džini se iz tijela najlakše istjeruju pomoću činjenja zikra i učenja časnog Kur’ana, a najučinkovitiji je odlomak Ajetul-kursi. Naime, prema autentičnom hadisu, ko prouči Ajetul-kursi prije spavanja, nad njime će brigu preuzeti Allahov čuvar, a šejtan mu se neće približiti do zore.

Evo šta o tome kaže šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah: ”...i pored toga, izuzetno mnogo ljudi praktično je dokazalo da Ajetul-kursi ima nadnaravnu snagu i veliki utjecaj u otjeravanju šejtana i uništavanju njihovih prljavih poslova. Pomoću Ajetul-kursija liječe se oboljeli od šejtanovog dodira i sprečava one koje pomažu šejtani: nasilnike i gnjevne ljude, razuzdane sljedbenike strasti, one čiji je život zviždanje i pljeskanje rukama... I kad se Ajetubkursi čita pred njima, raspršuju se sve što oni, džini, donose svojim štićenicima, a što neznalice doživljavaju kao čuda data samo evlijama i dobrim ljudima. No, to je samo prevara šejtana pomoću kojih varaju svoje štićenike, na koje se Sveznajući Allah rasrdio i koji su zalutali.”[211]

Resulullah istjeruje džina iz tijela

Pejgamber, sallallahu alejhi ve sellem, u nekoliko je navrata liječio bolesne od šejtanovog dođira. Ummu Ebban b. ebVazia b. ez-Zaria b. Amir el-Abdi pripovijedala je od svog oca, koji prenosi da se njegov otac Ez-Zaria uputio Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, vodeći poludjelog sina, ili poludjelog sestrića. A o tome je Ez-Zaria kazivao:

”Kad smo došli kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sam: ’Evo doveo sam poludjelog sina[232], pa moli Aliaha za njega.’ Poslanik reče: ’Uvedi ga.’ Vratio sam se u karavan gdje je bio bolesnik, oslobodio devu, s njega skinuo odjeću u kojoj je putovao, obukao mu dvije lijepe haljine, i poveo za ruku. Pejgamber reče: ’Pribiiži mi ga i neka mi bude okrenut leđima.’ Uzeo je za nabor njegove odjeće na gornjem i donjem dijelu, pa ga je stao udarati po leđima, toiiko da sam vidio bjelinu Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, pazuha. Govorio je: ’Izlazi, neprijatelju Allahov! Izlazi, neprijatelju Allahov!’ I dječaku su vratio pogled kojim gleda zdrav čovjek, nestalo je onog prijašnjeg, unezvijerenog pogleda. Allahov ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zatim posjeo ispred sebe, zamolio Allaha za njega i potrao njegovo lice. Nakon te Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, dove niko među saputnicima što bijahu s nama nije bio bolji čovjek od onog mladića.”[233]

Ja‘la b. Murra, radijallahu anhu, kazuje: ”Doživio sam s Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, tri stvari koje nije doživio niko prije mene, a niti će ih doživjeti iko poslije mene. Naime, jednom smo prilikom putovali i kad smo prevalili dio puta, naišli smo pored žene što je sjedjela sa svojim sinčićem. Požalila se: ’Allahov Poslaniče, ovo je dijete oboljelo, dnevno ga po nekoliko puta napada ludilo, i mi smo u neprilici zbog njega!’ Poslanik, sailallahu alejhi ve sellem, reče: ’Dodaj mi dijete!’ Zena je podigla dijete i stavila ga između Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i prednjeg dijela sedla. Tada je Poslanik otvorio njegova usta, u njih tri puta simbolično pljucnuo i rekao: ’U ime Allaha! Ja sam Allahov rob, pa ustukni, neprijatelju Allahov!’ I potom dijete vratio rekavši: ’Kad se vratimo, ti budi na ovom mjestu, da nam kažeš je li ozdravio.’ U povratku, zatekli smo onu ženu na dogovorenom mjestu, bila je dovela tri ovce. Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, upita: ’Kako ti je sin?’ Ona odgovori: ’Tako mi Onoga Koji te poslao s istinom, odonda nemamo s njime nikakvih problema! Zaslužio si ove ovce kao poklon.’ Allahov se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, meni obrati: ’Sjaši, uzmi jednu ovcu, a dvije joj vrati.’”[234 * 214]

zapisao: ”Od Ummu Ebbana ovo predanje prenosi samo Metar.” Isti je muhadis naveo nešta kraću verziju hadisa koju je zabitježio itnam Ahmed u El-Musnedu i potom rekao: ”U lancu prenosilaca nalazi se Hind b. ebVazia, žena čija mi je biografija nepoznata, a ostali su prenosioci pouzdani.”

[214] Ahmed, 4/170, i Ed-Darimi (17). Ovaj je događaj prenesen u sličnoj formi i od Džabira, radijallahu anhu.

Osman b. Ebul-As, radijallahu anhu, pripovijedao je: ’To što me Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, postavio za službenika u Taifu, počele su mi se događati čudne stvari u namazu, u toj mjeri da nisam znao koliko sam rekata klanjao. Otputovao sam Resulullahu, sallallahu

alejhi ve seliem, i on me pozva: ’O Ebul Asov sine! ’Da, Aliahov Posianiče’, odazvah se. Upita me: ’Sta te dovelo ovamo?’ Odgovorih mu: ’Allahov Poslaniče, nešta mi se događa u namazu, u toj mjeri da ne znam šta klanjam.’ On reče: ’Radi se o šejtanu; približi se.’ Približio sam mu se i sjeo na vanjski dio stopala, a on me rukom udari po grudima i simbolično pljucnu u moja usta, rekavši: ’Izađi, neprijatelju Allahov!’ To je učinio tri puta i zatim rekao: ’Vrati se službi.’”[235]

Akoli pak čovjek oboli od šejtanovog dodira a ne mogne se izliječiti pa se strpi, on će u Sveznajućeg Allaha imati veliku nagradu. Imam El-Buhari zabilježio je predanje u kojem stoji da je Ata b. Ebu Rebbah, rahimehullah, govorio: ”Ibn Abbas me upitao: ’Hoćeš li da ti pokažem dženetliju?’ ’Naravno’, odgovorio sam. ’Dženetlija je ova crna žena’, reče on, ’došla je kod Resuluilaha, sallallahu alejhi ve sellem, i požaiila se: ’Napada me padavica, pa se otkrije moje tijelo, moli Allaha za mene!’ Vjerovjesnik, saiiallahu aiejhi ve seliem, reče: ’Ako se strpiš, zaslužit ćeš džennet, a ako pak želiš, molit ću Allaha da te iziiječi.’ Ona reče: ’Strpit ću se!’ I doda: ’Ali, prilikom padavice otkriva se moje djelo, pa moli Allaha da se to ne događa.’ I Posianik je zamolio za nju.’” El-'Buhari je dodao: ”Pričao nam je Muhammed, koji kaže da ih je obavijestio Mahled, prenoseći od Ibn Džurejdža, kojeg je obavijestio Ata da je vidio Ummu Zufer, visoku crnu ženu, kako se drži za ćabenski zastor.”[236] Ibn Hadžer, rahimehullah, zabilježio je da je ova žena govorila: ”Strahujem da kakav pokvarenjak ne svuče moju odjeću!”[237]

Dakle, Božiji je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, istjerivao džine naređujući im da napuste tijelo, odgonjenjem i proklinjanjem, no nije to dovoljno, jer snaga vjerovanja, jačina uvjerenja i lijep odnos prema Allahu, dželle šanuhu, imaju presudan utjecaj. Na to nas upućuje događaj koji ćemo, evo, navesti.

Imam Ahmed istjeruje džina iz tijela

Ostalo je da se pripovijeda da je imam Ahmed, rahimehullah, sjedjeo u džamiji, kad se pojavio njegov prijatelj ispred halife Ei-Mutevekkila i rekao: ”U kući vladara pravovjernih nalazi se robinja oboljela od šejtanovog dodira. Vladar me poslao da zatražim od tebe da zamoliš Allaha za njeno ozdravljenje.” Imam Ahmed dao mu je dvije drvene nanule i rekao: ”Idi kući vladara pravovjernih, sjedi pored robinjine glave i reci džinu: ’Ahmed ti poručuje da izađeš iz robinje, ili ćeš dobiti sedamdeset udaraca ovim nanulama?’” Onaj je čovjek otišao i postupio prema Ahmedovom, rahimehullah, uputstvu. Buntovnik je progovorio iz robinje: ”Slušam i pokoravam se! Da mi je Ahmed naredio da napustim Irak, poslušao bih ga. On je pokoran Allahu, a ko je pokoran Allahu, poslušno mu je sve što postoji.” I napustio je njeno tijelo pa je ozdravila i izrodila djecu. Kad je imam Ahmed umro, isti se džin opet vratio u njeno tijelo. Vladar je pozvao

jednog Ahmedovog prijatelja što je donio one nanule i zaprijetio džinu: ”Izađi, u protivnom ću te istući ovim nanulama!” Na to je buntovnik samo rekao: ”Neću te posiušati! Sto se tiče Ahmeda b. Hanbela, on je bio pokoran Allahu, pa je nama bilo zapoviježeno da ga slušamo.”
Karakteristike koje treba imati onaj koji liječi od šejtanovog dodira

Priliči da onaj koji liječi od šejtanovog dodira ima snažno vjerovanje u dragog Ailaha, da iskreno oslanja na Njega i pouzdaje u djelovanje zikra i časnog Kur’ana. I sve što je čovjek bolji vjernik, to je učinak bolji. Ako je onaj koji liječi jači od džina, istjerat će ga; ako je džin jači, čovjek ga neće istjerati iz tijela oboljelog. Dogodi li se da je onaj koji liječi nestabilan u vjeri, možda će ga džini uznemiravati, pa mora često učiti dove, tražiti Allahovu pomoć protiv njih, čitati Kur’an, posebno Ajetul-kursi.

Rukje i dove-zaštitnice

Evo šta o tome kaže šejhuMslam Ibn Tejmijja, rahimehullah: ”Kad se radi o liječenju oboljelog od šejtanovog dodira pomoću rukje i dova-zaštitnica, postoje dvije mogućnosti. Prva je mogućnost da je značenje rukje i dova-zaštitnica poznato, da one spadaju u islamom dopuštene riječi koje čovjek izgovara: dove kojima moli Allaha, zikr kojim Ga spominje, riječi kojima se obraća džinima, i tome slično, i time je dozvoljeno liječiti oboljelog, odnosno tražiti za njega zaštitu. U Es' Sahihu stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: ’Izložite mi rukje pomoću kojih liječite! Nema smetnje da liječite pomoću rukje akoli ona ne sadrži širk.’[238] Pejgamber je preporučio: ’Ko može pomoći svome bratu neka to učini.’[239] Druga je mogućnost da se radi o zabranjenim izrazima koji sadrže širk, odnosno da nose nepoznato značenje, to jest, o izrazima koji možda nose nevjerstvo, i nikome nije dopušteno liječiti takvim izrazima, niti njima naređivati, niti zaklinjati, makar džin napustio tijelo oboljelog uslijed takvog liječenja. To je tako, jer je šteta u onome što su zabranili dragi Allah i Njegov Poslanik veća od njegove koristi.”[240]

Na drugom je mjestu šejhul-islam naveo da oni koji liječe izrazima koji sadrže širk, često nisu kadri istjerati džina, i često im se džini rugaju akoli ovi od njih zatraže da ubiju džina koji je ušao u čovjeka, odnosno da ga uhvate. Staviše, dogodi se da njima džini pokažu kako su ga ubili, odnosno uhvatili, ali lažu i obmanjuju ih.

Ugađanje džinima

Neki će ljudi prinijeti žrtvu džinu što uđe u čovjekovo tijelo, ugađajući mu. Treba imati na umu da je to širk, koji su zabranili Svevišnji Allah i Njegov Poslanik. (Zabilježeno je da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio konzumiranje mesa životinje koja se prinese džinu.)

Ima onih ljudi koji smatraju da prinošenje žrtve džinima ima status liječenja pomoću zabranjenog, a to je velika greška. Ispravno je da

Svevišnji Allah nije dao lijeka ni u čemu što je zabranio. Makar i odabrali mišljenje da je liječenje pomoću zabranjenog, naprimjer, strvi i alkohola, dopušteno, zabranjeno je time dokazivati da je prinošenje žrtve džinima dopušteno. Evo obrazloženja: neki su učenjaci dopustili liječenje pomoću zabranjenog, ali liječenje pomoću širka i nevjerstva ni jedan islamski autoritet nije dopustio; liječenje pomoću širka i nevjerstva zabranjeno je po jednogiasnom mišljenju svih učenjaka.

Na kraju ovog poglavlja, upozoravam da nije svaka padavica posljedica šejtanovog dodira. Naime, postoji padavica - prolazna bolest čiji uzrok liječnici mogu, ali i ne moraju poznavati. Pa ipak, ni u tom se slučaju ne isključuje liječenje Kur'anom i rukjama, pomoću kojih se efikasno liječe sve bolesti.

6. POGLAVLJE
MUDROST POSTOJANJA ŠEJTANA

Šejtan je izvor svakog zla i svih grijeha. On vodi u ovosvjetsku i onosvjetsku propast. Njegova je zastava razvijena u svakom vremenu i na svakom mjestu. Ljude poziva u nevjerstvo i neposlušnost prema Milostivom. Pa, postoji li mudrost u njegovom postojanju?

Na ovo je pitanje odgovorio Ibnul-Kajjim, rahimehullah, rekavši:

”U postojanju Iblisa i njegovih vojski postoje mudrosti koje su poznate samo Sveznajućem Allahu. Razmatrat ćemo samo neke.

- Usavršavanje ubudijeta (robovanja Allahu)

Borba protiv Allahovog neprijatelja Iblisa i njegovih pristalica, razlikovanje od njega, izazivanje njegovog gnjeva i gnjeva njegovih pristalica radi Allaha, traženje utočišta u Allaha, dželle šanuhu, od njega, njegovog zla i spletki - sve su to stvari pomoću kojih Svevišnji Allah upotpunjava vjerovjesnicima i evlijama stupnjeve ubudijeta. Iz toga proizlaze ovosvjetske i onosvjetske koristi koje se ne bi mogle ostvariti da šejtan ne postoji...

- Strahovanje od grijeha

Meleki i vjernici više strahuju od grijeha nakon što su vidjeli šta se desilo s Iblisom; nakon što su bili svjedoci njegovog gubljenja statusa meleka i dobivanja statusa šejtana. I nema sumnje da su meleki, pošto su vidjeli taj pad, ostvarili nove dimenzije ubudijeia, nove dimenzije skrušenosti i straha spram Allaha. Tako se desi sa slugama: kad vide da je vladar slugu prekomjerno ponizio, njihov se strah i oprez povećaju.

- Pouka onima koji pouku primaju

Sveznajući Allah učinio je Iblisa poukom onima koji se suprotstavljaju Njegovim zapovijestima, koji se ohole, ne prihvataju poslušnost Njemu i

ustrajavaju u grijesima, kao što je u Ademovom, alejhis-selam, grijehu dao pouku svima onima koji počine zabranjeno i suprotstave se Njegovoj zapovijedi pa se pokaju, osjete grižnju savjesti i vrate se Gospodaru. Predak džina i predak ljudi bili su iskušani grijehom, pa je predak džina ostao pouka onima koji ustrajavaju u grijehu, a predak je ljudi ostao pouka onima koji se kaju i vraćaju Allahu. O, kako je u tome mnogo zapanjujućih mudrosti i očitih pokazatelja!

- Kušnja i ispit ljudima

Iblis je stvorenje pomoću kojeg Svevišnji Allah iskušava ljude, eda bi ukazao na dobre i loše. Jer, Svemogući Allah stvorio je ljudsku vrstu od Zemlje, a ona se sastoji od brda i dolina, plodnog zemljišta i krša, te se u ljudima mora očitovati materija od koje su stvoreni. Ebu Musa, radijallahu anhu, govorio je: ’Čuo sam Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: ’Allah je stvorio Adema od pregršti koju je uzeo sa svih dijelova Zemlje, i ljudi su nastali shodno karakteristikama cijele Zemlje: ima ih crvenih, bijelih, crnih, pristupačnih, teških, dobrih, loših.”[241]

I Božija mudrost iziskuje da se te iste karakteristike pojave i očituju, pa je neophodno da postoji razlog koji će dovesti do tog očitovanja. Iblis je stvorenje pomoću kojeg se razlikuje dobro od lošeg, a vjerovjesnici i poslanici jesu oni koji prave tu razliku. Sveznajući je Allah rekao: 'Allah neće vjernike s licemjerima izmiješane ostaviti, već će dobre od loših odvojiti’ (Alu Imran, 179). Dragi Allah poslao je posianike obveznicima, među kojima ima dobrih i loših, pa su se dobri priključili dobrima, a loši lošima.

Aliahova, dželle šanuhu, savršena mudrost iziskuje da ljudi na dunjaluku, kući ispita, budu izmiješani, ali će na vječnom svijetu Allah jedne od drugih odvojiti: i jedni i drugi imaju posebno mjesto boravka, i to je oličenje savršene mudrosti i zapanjujuće moći.

- Pokazatelj savršene Allahove moći

U stvaranju suprotnosti pokazatelj je savršenstva Allahove moći i svekoiike volje. Na jednoj strani imamo Džibrila i meleke, a na drugoj strani Iblisa i šejtane. I samo Svemogući Aliah može stvoriti suprotnosti: nebo i Zemlju, svjetlost i tamu, džennet i džehennem, vodu i vatru, vrućinu i hiadnoću, dobro i zlo...

- Ljepotu ističe suprotnost

Svemogući Allah stvorio je suprotnosti, i negativna suprotnost ukazuje na ljepotu njene pozitivne suprotnosti; samo se tako može dokučiti ljepota određene stvari. Jer, da ne postoji ružno, ne bi se znala vrijednost lijepog; da ne postoji siromaštvo, ne bi se znaia vrijednost bogatstva.

- Zahvalnost Allahu

Svevišnji Allah voli da Mu se bude istinski i na svaki način zahvalno, i nesumnjivo je da se Ailahovi štićenici, zbog postojanja Allahovog neprijateija Ibiisa i njegove vojske, na razne načine zahvaljuju Allahu, a to ne bi ostvarili da Iblis ne postoji. Kolika je samo razlika između Ademove, alejhis-selam, zahvalnosti Allahu prije nego što je izveden iz dženneta, i njegove zahvalnosti nakon što je iskušan Iblisom, pa ga je Gospodar odabrao, oprostio mu i prihvatio ga!

- Ostvarenje suštine ubudijeta

Ljubav, kajanje, oslonjanje na Allaha, strpljenje, zadovoljstvo, i tome slično, Svevišnjem su Allahu najdraži vidovi ibadeta; ubudijet se može ostvariti samo borbom, žrtvovanjem sebe Allaha radi, preferiranjem ljubavi prema Njemu nad svime drugim...

- Isticanje znakova koje Allah pruža i pokazatelj Njegove svekolike moći

U stvaranju onih koji se suprotstavljaju poslanicima, u laž ih utjeruju i prema njima neprijateljstvo iskazuju pokazatelj je savršenih znakova koje Allah, dželie šanuhu, pruža, Njegove sveobuhvatne moći i divnog stvaranja stvorenja čije je postojanje Njemu draže od nepostojanja, čije je postojanje korisnije po Allahove, dželle šanuhu, evlije od nepostojanja. Za primjer možemo uzeti poplavu Nuhovog, alejhis-selam, naroda; fenomen Musaovog, alejhis-Selam, štapa, ruke i rascjepljenja mora; bacanje Ibrahima, alejhis-selam, u vatru: morali su postojati uzroci iz kojih će proisteći sve te posljedice.

- Stvaranje od vatre veliki je znak

Vatra je moćna materija, sagorijeva i uništava, ali i osvjetljava oko sebe. Svemogući Allah od nje je stvorio i jedno i drugo, kao što je od prašine stvorio dobre i loše, pristupačne i nepristupačne, crvene, crne i bijele ljuđe. Sve je to stvorio kao pokazatelj savršene mudrosti, svekolike moći i dokaza da: 'Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi.' (Eš-Šura, 11)

- Pokazatelj ovisnosti o Allahovim imenima i svojstvima

Svevišnji Allah ima i sljedeća imena: El-Hafid (Onaj Koji spušta), Er-Rafi‘ (Onaj Koji uzdiže), El-Mu‘izz (Onaj Koji ponos daje), El-Muzill (Onaj Koji poniženje daje), El-Hakem (Sudija), El-Adl (Pravedni), El-Muntekim (Onaj Koji se osvećuje), i ta imena iziskuju postojanje onoga što je ovisno o njima, u čemu se ogleda njihova suština, kao što, naprimjer, određena Allahova, dželle šanuhu, imena iziskuju dobročinstvo, nafaku, milost, i tome slično.

Znak Allahove, dželle šanuhu, potpune i neograničene vlasti

Svevišnji je Allah apsolutni Vladar, i ta apsolutna vlast obuhvata neograničeno postupanje, davanje nagrade i kazne, ukazivanje počasti i potiranje vrijednosti, pravedno postupanje i postupanje prema dobroti, davanje ponosa i poniženja... Pa moraju postojati oni koji će ovisiti o drugoj, kao što postoje oni koji ovise o prvoj vrsti tih Allahovih, dželle šanuhu, djela.

Znak savršenstva Allahove mudrosti

Dragi Allah ima ime El-Hakim (Mudri), jer je mudrost Njegovo svojstvo. I Božija mudrost iziskuje postavljanje svih stvari tamo gdje one i spadaju, te iziskuje stvaranje suprotnosti i davanje svakoj stvari statusa, osobina i posebnosti koji samo njoj odgovaraju. A zar mudrost može biti savršena bez toga?! Postojanje takve vrste (Iblisa) dio je savršene mudrosti i savršene moći.

Zahvalnost Allahu na sprečavanju i sputavanju Iblisa

« Svevišnji Allah savršen je u svakom pogledu. On je dostojan hvale, zbog pravednog davanja i lišavanja, spuštanja i uzdizanja, osvećivanja i unižavanja, a, isto tako, dostojan je hvale zbog Svoje dobrote i davanja, uzdizanja i ukazivanja počasti. Njemu pripada potpuna hvala zbog obje stvari, On hvali Sebe zbog toga, hvale Ga Njegovih meleki, poslanici, štićenici, zbog toga će Ga hvaliti sva stvorenja na Sudnjem danu. Odatle je velika mudrost u stvaranju stvorenja od kojeg zavisi potpunost te iste hvale, ona se ne smije isključiti, kao što se ne smije isključiti Allahova, dželle šanuhu, mudrost.

Pokazateij Allahove blagosti i strpljenja

Sveznajući Allah voli robovima pokazati Svoju blagost, strpljenje, polaganost, širinu milosti i darežljivost, pa to iziskuje da stvori one koji će Mu pripisivati druga, postupati suprotno Njegovoj odluci, revno se suprotstavljati Njegovim naredbama, hititi da čine ono što Njega srdi, štaviše, porediti Allaha, dželle šanuhu, s drugim stvorenjima, a On, i pored toga, daje im raznovrsna dobra, opskrbljuje ih, čuva, daje mnoge, raznovrsne užitke, odaziva se njihovoj molbi, otklanja od njih žlo, prema njima postupa shodno Svojoj dobroti i dobročinstvu, suprotno onome čime se oni odnose prema Njemu čineći nevjerstvo, širk i zlodjela. U svemu tome velika je mudrost i Svevišnji Allah zbog toga veliku hvalu zaslužuje.

Sveznajući Allah umiljava se Svojim evlijama i daje da spoznaju mnoge znakove Njegove savršenosd. El-Buhari i Muslim zabilježili su preko Ebu Musaa el- Eš'arija, radijallahu anhu, predanje u kojem stoji da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: 'Niko kao Allah strpljivije ne podnosi uvrede: pripisuju Mu dijete, a On ih čuva i opskrbljuje.'[242]

Imam El-Buhari zabilježio je Ebu Hurejrino, radijallahu anhu, predanje

u kojem pripovijeda da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenio sljedeće Allahove riječi: 'Čovjek Me utjeruje u laž, a nema na to pravo, i vrijeđa Me, a ni na to nema pravo. Kad se radi o utjerivanju u laž, to je čovjekova izjava: 'Allah me neće proživiti poslije smrti!' - a proživljenje Meni nimalo nije teže od stvaranja iz ničega. A kad je posrijedi vrijeđanje, to su čovjekove riječi: 'Allah je Sebi uzeo dijete!' - a Ja sam Jedan, Utočište svakom, Koji nije rodio i rođen nije i Kojem niko ravan nije.'[243]

Pa ipak, dragi Allah opskrbljuje one koji tako čine, zove ih u džennet; ako se pokaju, primi njihovo pokajanje i loša djela pretvori u dobra, prema njima se blago odnosi - u svim prilikama, priprema ih za prihvatanje poslanika kojima naredi da se istom tom poricatelju obraćaju na blag način i da prema njemu blago postupaju.

Fudajl b. Ijjad, rahimehullah, imao je običaj reći: 'Svevišnji Allah svake noći govori: 'Ko je darežljiviji od Mene? Ljudi su Mi neposlušni, a Ja ih čuvam u posteljama, kao da Mi nisu neposlušni; preuzimam brigu o njima, kao da ne griješe; dajem Svoju dobrotu grešniku i zločestom čovjeku. Ko Me to zamolio pa mu se nisam odazvao? Ko je od Mene zatražio pa mu nisam dao? Ja sam Darežljivi, i od Mene je darežljivost; ja sam Plemeniti, i od Mene je plemenitost. Pokazatelj je Moje plemenitosti to što čovjeku dajem ono što od Mene traži, a i ono što ne traži. Pokazateij je Moje plemenitosti to što dajem pokajniku, kao da Mi nije neposlušan bio. Kuda onda stvorenja bježe od Mene, i na čija vrata grešnici kucaju, a ne na vrata Moje milosti?”

U predanju stoji da je Ailah rekao: 'U vezi sa Mnom i ijudima i džinima postoji nešta golemo: Ja stvaram, a oni obožavaju nekoga drugog; Ja opskrbljujem, a oni zahvaijuju nekome drugom.'

U jednom dobrom hadis-kudsiju stoji: 'O čovječe, nisi pravedan prema Meni: spuštam ti dobro, a Meni se uzdiže tvoje zlo; umiljavam ti se pomoću mnogih blagodati, iako sam neovisan od tebe, a ti, iako si potreban Moje dobrote, izazivaš Moju mržnju griješeći; i plemeniti melek neprestano mi uzdiže tvoja hrđava djela.'

U autentičnom hadisu stoji da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: 'Kad ne biste griješili, Allah bi vas uništio i doveo bi narod koji griješi i traži oprost, pa bi mu opraštao.'

Očitovanje Allahovih, dželle šanuhu, imena i svojstava

Iz velike ljubavi spram Svojih imena i svojstava, Svevišnji Allah zahtijeva da Ga se hvaii; Njegova mudrost iziskuje stvaranje onih na kojima će se očitovati smisao i tragovi Njegovih imena i svojstava. Evo obrazloženja: pošto Sveznajući Allah voli prelaženje preko hrđavih djela, stvorio je one koji su toga dostojni; budući da voli praštanje, stvorio je one kojima će praštati, prema njima biti blag i strpljiv, koje neće požurivati, već će Mu biti drago da im pruži sigurnost i da im dadne vremena.

Iz Svoje ljubavi prema pravednosti i mudrosti Allah je stvorio one na

kojima će se očitovati Njegova pravednost i mudrost; iz Svoje ljubavi prema darežljivosti i dobročinstvu stvorio je one koji će činiti grijehe, hrđava djela, a Svemogući Allah prema njima se odnosi opraštajući im i čineći im dobročinstvo. Jer, da nije stvorio takve ljude, ko bi činio raznorazne grijehe i prijestupe? Da njih nije, mnogostruke mudrosti i dobrobiti ne bi postojale. I neka je uzvišen Allah, Gospodar svjetova, najpravedniji Sudija, vlasnik savršene mudrosti i nebrojenih blagodati, Čija mudrost dopire dokle dopire Njegova moć! U svemu što je dao savršena je mudrost, kao što se u svemu ogleda Njegova svekolika moć i nadahnuće stvorenog.

Ostvarenje onoga što Allah voli

Zbog postojanja Iblisa, Allahu mrskog stvorenja na kojeg se rasrdio, ostvaruju se mnoge stvari koje Allah, dželle šanuhu, voli, i sve neprijatnosti koje se zbog njega dogode obuhvata Božija ljubav. A pravi, istaknuti mudrac jest onaj koji radi nečeg što voli trpi neprijatnost koju mrzi i zbog nje se ljuti. Samo se tako može doći do onoga što se voli, pa je nemoguće da postoji posljedica bez uzroka.

Iako zbog postojanja Allahovog neprijatelja Iblisa postoje veliko zlo i brojni grijesi, zbog njega i njegove vojske ostvaruje se poslušnost Allahu: borba na Allahovom, dželle šanuhu, putu, susprezanje duše od prohtjeva i strasti, podnošenje teškoća i neprijatnosti u onome što Sveznajući Allah voli i čime je zadovoljan... A voljenom je najdraže vidjeti da njegov voljeni radi njega podnosi neprijatnosti i muke, čime zapravo potvrđuje svoju ljubav.

U hadis-kudsiju stoji: 'Žudim za onim što se radi Mene trpi.' O kako je Allahu drago da oni koji Ga vole podnose neprijatnosti od Njegovih neprijatelja u onome što Njega čini zadovoljnim! Kako je ta neprijatnost korisna po njih! Kako to ima lijepe posljedice! Kako je velika počast koju će dobiti od Onoga Kojeg vole! Kako će im biti draga Njegova blizina i radost njihovih očiju zbog Njega! I nezamislivo je da oni koji negiraju ljubav prema Svevišnjem Allahu osjete tragove te ljubavi, prođu kroz njena vrata i osjete je u svojoj duši.

Ako je Iblis naljutio Allaha boreći se protiv Njega, zadovoljnim su Ga učinili vjerovjesnici, poslanici i evlije, a to Njegovo zadovoljstvo pretiče srdžbu. Ako Sveznajućeg Allaha ljute ljudski grijesi i prijestupi, koji se čine pod Iblisovim pokroviteljstvom, Allah se raduje čovjekovom pokajanju više od čovjeka koji usred pogubne pustinje izgubi jahalicu na kojoj se nalaze njegova hrana i piće, pa je zatim nađe. Ako je Svemogućeg Allaha naljutilo zlo koje je taj prokleti neprijatelj nanio vjerovjesnicima i poslanicima, obradovalo Ga je i učinilo zadovoljnim to što su oni poveli rat protiv njega, suprotstavili mu se, prkosili mu i izazvali njegov, šejtanov, gnjev.

(A to je zadovoljstvo u Allaha vrednije i bolje od nepostojanja tih istih neprijatnosti, bez kojih ne bi postojala ni djela pomoću kojih se može dostići stupanj da nam Aliah bude naklonjen i da nas voli.)

Ako je Allahovu srdžbu izazvao Adem, alejhis- selam, pojevši plodove zabranjenog drveta, učinio Ga je zadovoljnim svojim pokajanjem, vraćanjem Njemu, skrušenosti, poniznosti pred Njim i slomljenosti srca.

Ako se Svemogući Allah rasrdio kad su Njegovi neprijatelji istjerali Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, iz Meke, nadasve zadovoljnim učinio Ga je Poslanikov, sallallahu alejhi ve seiiem, povratak u Meku.

Ako je Allahovu srdžbu izazvaio ubijanje Allahovih evlija i miljenika, kidanje njihovih tijela i prolivanje njihove krvi, zadovoljnim Ga je učinilo to što su oni zaslužili život u Allahovoj blizini, a boljeg od toga nema, niti vrednije postoji.

Ako su Allahovu, dželle šanuhu, srdžbu izazvali ljudi čineći grijehe, zadovoljnim Ga je učinilo svjedočenje meleka, vjerovjesnika, poslanika i evlija o širini Njegove milosti, veličini oprosta, dobročinstva, plemenitosti i darežijivosti, te njihovo hvaljenje Allaha zbog toga. A hvaijenje i siavljenje Allaha spominjanjem tih Njegovih svojstava (zbog kojih to zaslužuje) draže je Svevišnjem Allahu i više iziskuje Njegovo zadovoljstvo od nepostojanja spomenutih grijeha i, odatie, nepostojanja spomenutih stvari.

Treba znati da je hvaljenje Svemogućeg Allaha srž poretka svega stvorenog i svega što se đogađa. Svevišnjem Allahu pripada sva hvala, u svakom pogledu, u svakom smislu i u svakom stanju. Stvorio je, pa zaslužuje hvalu; odredio je, i zaslužuje hvalu: Allahova se hvala proteže dokle se proteže Njegovo stvaranje i određivanje. I to istinsku hvalu Allah, dželle šanuhu, zaslužuje, koja sadrži zadovoljstvo Njime, Njegovo hvaljenje, priznavanje Njegove savršene mudrosti u svemu što je stvorio i odredio, a negirati Njegovu mudrost znači negirati hvalu. Sveznajući je Ailah uvijek Hvaljeni, kao što je uvijek Mudri. Božija hvala i mudrost imaju status Njegovog znanja i moći; Allahov je život neodvojivi atribut Njegovog Bića. I odatie, zabranjeno je Svevišnjeg Allaha lišiti ma kojeg svojstva, ma kojeg imena, ma koje pojave koja iz toga proističe i ma koje posljedice, utoliko što to lišavanje ima za rezultat manjkavost, a svaka je manjkavost u suprotnosti s Ailahovim, dželle šanuhu, savršenstvom, dostojanstvom i veličinom.

- Sveznajući Allah voli biti stjecište i zaštita evlijama

Kao što u savršena svojstva i djela zbog kojih zaslužuje hvaiu i pohvaiu spada darežljivo davanje, isto tako, u to spada Allahovo, dželle šanuhu, stavljanje u okrilje, pružanje pomoći i davanje spasa. Kako voli da ljudi u Njemu nađu stjecište, tako voli da od Njega traže da ih stavi u Svoje okrilje. I vrijednost se vladara ogleda u tome da njegovi prijatelji u njemu

nalaze stjecište i traže da ih stavi u svoje okriije. S tim u vezi, Ahmed b. Husejn el-Kindi u hvalospjevu je spjevao stihove, a priličnije bi mu bilo da ih je spjevao hvaleći svoga Gospodara, Stvoritelja, a ne stvorenje poput sebe. Sveznajući je Allah u nekoliko kur'anskih ajeta naredio Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, da traži utočište u Allaha protiv prokletog šejtana, i čega se zaključuje potpunost Allahove blagodati prema čovjeku što ga je zaštitio i uzeo u Svoje okrilje pred neprijateljem; zaštita i uzimanje u okrilje nije nimalo manja blagodat od drugih blagodati. Svevišnji Allah voli upotpuniti blagodati vjernicima, pokazati im Svoju pomoć nad neprijateljem. O, kako je vrijedna blagodat pomoću koje se upotpuni radost i užitak vjernika! O, kako je lijepo vidjeti da pravda stigne Allahove, dželle šanuhu, neprijatelje i protivnike!"[244]

Zašto će Iblis živjeti do Dana ustanuća?

O tome je Ibnul Kajjim, rahimehullah, rekao sljedeće: 'Postoje mnoge mudrosti u tome što će Iblis živjeti do Sudnjeg dana, a ovdje ćemo se osvrnuti na neke.

- Iskušenje ljudima

Svevišnji Allah stvorio je Iblisa kao kušnju i nesreću, pomoću njega odvaja dobre od loših, Svoje štićenike od neprijatelja. Eto zato Božija mudrost iziskuje da Iblis živi do Sudnjeg dana, kako bi se ostvarila svrha zbog koje je stvoren. Da ga je Svevišnji Ailah usmrtio prije toga, ta se svrha ne bi ostvarila, kao što je Allahova mudrost zahtijevala da nevjernici žive do Kijametskog dana, jer da ih je uništio, potrle bi se mnoge koristi. Isto tako, Allahova je mudrost zahtijevala stavljanje na ispit oca čovječanstva, Adema, alejhis-selam, i njegovog potomstva, poslije njega, koji su iskušani Iblisom, i ostvarit će sreću onaj ko se suprotstavi Iblisu i uzme ga za neprijatelja, a imat će njegov status onaj ko mu iskaže lojalnost i poistovjeti se s njime.

- Nagrada za pređašnja dobra djela

Iz Svoje mudrosti Sveznajući je Allah odredio da Iblis neće imati nikakvog udjela u nagradi na ahiretu a bio Mu je poslušan i činio je ibadet: za toga je SVM mogući Allah već nagradio davši mu da živi na ovome svjetu do Kijametskog dana. Svevišnji Allah nikome ne čini im nepravdu, glede dobrih djela: vjernika će zbog dobrih djela nagraditi na ovom i na budućem svjetu, a nevjernika će nagraditi isključivo na ovome svjetu pa poslije proživljenja neće dobiti nikakvu nagradu,... o čemu govori jedan autentičan hadis.

- Da što više ogrezne u grijehu

To što je Allah dao da Iblis živi do Sudnjeg dana, nije mu počast; da je ranije umro, bilo bi to bolje njega, imao bi blažu kaznu i manje bi ,zla

učinio. Ali pošto je njegov grijeh neopisivo težak - ustrajavanje u griješenju i suprostavljanju Onome Kome se mora povinovati, narušavanje Njegove mudrosti, zaklinjanje da će zavoditi ljude i odvraćati ih od obožavanja Svevišnieg Allaha - kazna za taj njegov grijeh bit će najbolnija i najstrašnija, shodno veličini grijeha, pa je ostavljen u životu do Sudnjeg dana da što više ogrezne u grijesima. On će biti predvodnik zločestih u kazni, kao što je njihov predvodnik u zlu i nevjerstvu. I budući da je Iblis materija od koje je začeto svako zlo, bit će kažrijen u vatri shodno svom prvenstvu u zlu: svakom kaznom kojom će biti kažnjeni stanovnici Vatre prvo će on biti kažnjen pa će zatim njome biti kažnjene njegove pristalice - kao očita pravda i savršena mudrost.

- Da za zaštitnike grešnike uzme

Evo kako se Iblis prepirao s Gospodarom: "'Reci mi\ reče onda, 'evo ovoga koga si iznad mene uzdigao: ako me ostaviš do Smaka svijeta, sigurno ću, osim malobrojnih, nad potomstvom njegovim zagospodariti'" (El Isra, 62). Sveznajući je Allah znao da će u Ademovom, alejhis- selam, potomstvu biti onih koji neće moći živjeti zajedno s njime, u njegovoj zajednici- s njime će moći živjeti samo oni koji su poput balege u trnju, eto takve mu je Allah dodijelio. I kao da mu je rekao: "Takvi su tvoji drugovi i štićenici, pa čekaj da se pojave. Kad god se neko od njih pojavi, tvoj je. Jer, da je Mene bio dostojan, ne bih ti dao vlast nad njime. Ja za evlije uzimam samo dobre, oni su Mene dostojni. A ti si zaštitnik grešnika, kojima ne treba Moje prijateljstvo niti zadovoljstvo." Svemogući Allah kaže: "...on doista nema nikakve vlasti nad onima koji vjeruju i koji se u Gospođara svoga pouzdaju; njegova je vlast jedino nad onima koji njega za zaštitnika uzimaju i koji druge Allahu ravnim smatraju." (En"Nahl, 98, 99) Kad je riječ o uzimanju duše vjerovjesnicima i poslanicima, njih Svevišnji Allah nije usmrtio jer su u Njega bezvrijedni, već zato da dospiju na počasno mjesto, odmore se od ovosvjetskih muka, umora i žestine svojih neprijatelja i njihovih pristalica, i zato da bi i nakon njih dolazili poslanici, jedan iza drugog, pa je odatle njihova smrt bolja i za njih i za njihove narode. Bolja za njih, jer je u tome njihovo oslobađanje od ovosvjetskih muka i priključivanje najuzvišenijim drugovima, u najsavršenijem obliku užitka i radosti, pogotovu zato jer im je Njihov Gospodar dao na izbor između života na ovome svijetu i smrti. A bolja za ummet, zato da bi dragi Allah ukazao da poslanicima nisu njihovi narodi bili poslušni samo za vrijeme njihovog života nego su im i poslije njihove smrti bili poslušni. I da ukaže da sljedbenici poslanika nisu obožavali poslanike, već Svemogućeg Allaha, a izvršavajući njihove zapovijesti i kloneći se onoga što su oni, poslanici, zabranili; Allah je vječan, On ne umire. Ta poslanici su samo ljudi, a Svevišnji Allah nije stvorio čovjeka da vječno živi, već je učinio da se smjenjuju na Zemlji, jedni poslije drugih.

Da ih je ostavio, ne bi se ostvarila đobrobit i mudrost njihove smjene na planeti, a Zemlja bi ljudima postala tijesna. Odatle tvrdimo da je smrti bolja i potpunija glede svakog vjernika; da nje nije, život ne bi bio ugodan, pa iz toga proističe da je mudrost umiranja srazmjerna mudrosti življenja."[245]

U kojoj je mjeri šejtan zaveo ljude?

Kad je šejtan odbio učiniti seđždu Ademu, alejhis- selam, Sveznajući ga je Allah protjerao iz Svoje milosti, odstranio iz dženneta, na njega se rasrdio i prokleo ga. I tada je Iblis pred Svevišnjim Allahom sam sebi obećao da će nas ođvesti u zabludu, navesti na stranputicu i učiniti svojim robovima: "...prokleo ga Allah! A on je rekao: 'J[a] ću se sigurno potruditi da preotmem za sebe ođređen broj Tvojih robova, i navodit ću ih, sigurno, na stranputice...'" (En-Nisa, 118, 119); "'Reci mi', reče onda, 'evo ovoga koga si iznad mene uzdigao: ako me ostaviš do Smaka svijeta, sigurno ću, osim malobrojnih, nad potomstvom njegovim zagospodariti.'" (El-Isra, 62)

Logično je da neko upita: u kojoj je mjeri šejtan ostvario svoj cilj zavođeći ljude? Na ovo pitanje možemo ovako odgovoriti: zaprepastit će se čovjek koji razmisli koliko je samo ljudskog roda živjelo u zabludi, koliko je bilo onih koji su poslanike utjerivali u laž, poricali knjige, koji nisu vjerovali u Allaha, Gospodara, koji su Ga izjednačavali sa stvorenjima... Allah, dželle šanuhu, kaže: "A većina ljudi, ma koliko ti želio, neće biti vjernici" (Jusuf, 103). I zbog toga se nad njima obistinila Allahova srdžba: "...i poslanike, jedne za drugim, slali. Kad god bi jednom narodu došao njegov poslanik, u laž bi ga utjerivali, i Mi smo ih zato jedne drugim smjenjivali, i samo u pričama o njima spomen sačuvali - daleko bili ljudi koji nisu vjerovali." (El-Mu'minun, 44)

Ako se osvrnemo na današnjicu, vidjet ćemo da su se šejtanovi štićenici predali Iblisovom načinu života: visoko su razvili njegovu zastavu, pozivaju u njegove principe, stavljaju na muke Allahove, dželle šanuhu, evlije...

Pokazatelj da je šejtan ostvario svoj cilj zavodeći ljude jest predanje u kojem stoji da će Svevišnji Allah na Sudnjem danu zapovijediti Ademu, alejhis-selam, da od svog potomstva odvoji dio koji će ući u džehennem, i kad Adem upita u vezi s brojem tog dijela, Svemogući će mu Allah odgovoriti: "Neka devedeset i devet ljudi uđe u džehennem, a neka jedan čovjek uđe u džennet!" U drugoj verziji kaže se: "Neka devetstotina devedeset i devet ljudi uđe u Vatru, a neka jedan čovjek uđe u džennet."[246]

Eto, šejtan se uvjerio da je ispravno mislio o Ademovom, alejhis-selam, potomstvu, a oni nisu izvukli pouku iz onoga što se dogodilo njihovom praocu, niti iz onoga što je snašlo kasnija pokoljenja. Prokletnik nastavlja ljudski rod voditi u propast. Staviše, ljudi ponekad pretiču i samog šejtana na putu u džehennem.

O, kako je ružno sebi dopustiti da sc neprijatelj, šejtan, uvjeri da je o

svom neprijatelju, čovjeku, ispravno mislio: ”I Iblis se uvjerio da je o njima ispravno mrslio, i oni su se poveli za njim, osim nekolicine vjernika" (Saba, 20). Ružno je to, a trebalo je da čovjek sluša Gspodara ne šejtana.

Na kraju, može li-biti gore od toga - ova se nesreća ne može riječima iskazati niti se može zamisliti - da u Iraku i u nekim drugim zemljama postoji sekta koja sebe naziva šejtanovim obožavaocima, a neki se književnici zaklinju šejtanovim pravom! O, goleme li nesreće!

Treba li se povoditi za brojnosti nastradalih?

Priliči da razumnog, pronicljivog čovjeka ne obmane brojnost onih kojima predstoji propast, jer brojnost nema nikakvog značaja u Allahovim mjerama; mjerodavna je istina, makar njeni sljedbenici bili maiobrojnL

Neka čovjek zato bude sljedbenik istine, jedan od onih koji su zadovoljni Allahom Gospodarom, islamom vjerom i Resulullahom, sallallahu alejhi ve sellem, poslanikom. Neka bude jedan od onih koji su upoznali šejtana i njegove pristaiice, pa se protiv njih digli pomoću jasnih dokaza i činjenica, ali i oružano. A prije svega toga, neka od Milostivog Allaha traži zaštitu i neka čvrsto slijedi Njegovu vjeru: ”O vjernici, uđite u islam potpuno i ne idite stopama šejtanovim; on vam je, zaista, neprijatelj otvoreni. A ako skrenete, nakon što su vam već došii jasni dokazi, onda znajte da je Allah silan i mudar.” (El-Bekara, 208, 209)

Molim Svemogućeg Allaha da nas, iz Svoje dobrote i plemenitosti, učini jednima od onih koji su u islam potpuno ušli. I neka su mir i spas Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, Allahovom robu i poslaniku, njegovoj časnoj porodici i svim ashabima.